

**TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**FATİH PROJESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ,
ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ**

**MECİT CÜCÜ
10706110**

**TEZ DANIŞMANI
PROF DR. MEHMET GÜROL**

**İSTANBUL
2014**

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATİH PROJESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ,
ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

MECİT CÜCÜ
10706110

TEZ DANIŞMANI
PROF DR. MEHMET GÜROL

İSTANBUL
2014

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATİH PROJESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE
YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

MECİT CÜCÜ
10706110

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:.....
Tezin Savunulduğu Tarih:.....

Tez Oy birliği ile başarılı bulunmuştur.

Unvan -Ad Soyad

İmza

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet GÜROL
Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Serhat Bahadır KERT
Yrd. Doç. Dr. Hasan AYDIN

İSTANBUL
EYLÜL 2014

ÖZ

FATİH PROJESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Mecit CÜCÜ

Ocak, 2014

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi” kısaca FATİH Projesi olarak adlandırılan çalışmanın uygulandığı kurumlardan birindeki etkililiğini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel yöntemlerden ise en çok kullanılanları olan görüşme ve gözlem tercih edilmiştir. Veri toplama aracı olarak ise araştırmacı ve danışmanının birlikte geliştirdiği yarı yapılandırılmış görüşme formu ve gözlem formu kullanılmıştır. Görüşme formu her bir paydaş grubu için ayrı ayrı ve grubun özelliğine uygun sorulardan oluşacak şekilde üç farklı form olarak düzenlenmiştir. Görüşme formları için ayrıca uzman görüşü alınmıştır. Bu sayede FATİH Projesi’nin uygulayıcıları olan paydaşlardan en detaylı bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Gözlem formunda ise FATİH Projesi’ndeki öğretim teknolojilerinin kullanılma sıklığına yer verilmiştir. Araştırmada, durum çalışması tekniği kullanıldığı için örneklem seçilmemiş, bunun yerine bir çalışma grubu oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu amaçla 2012-2013 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Avrupa yakasındaki FATİH Proje’si kapsamında projenin başından bu yana projede yer alan bir lisede görev yapan 3 idareci, 7 öğretmen ve okulun 10 öğrencisi olmak üzere toplam 20 kişi çalışma grubu olarak seçilmiştir. Görüşmeler araştırmacı tarafından çalışmanın yapıldığı okulda birebir olarak yapılmıştır. Gözlemler ise araştırmanın yapıldığı okulda ve öğrencilerin kaldığı yurttan yine araştırmacı tarafından yapılmıştır. Çalışmada her bir paydaş grubu ile yapılan görüşmeler ayrı ayrı ele alınıp incelenmiş olup gözlem formları ile birlikte irdelenmiştir. Sonuç ve öneriler kısmı ise tüm paydaşların ve araştırmacının ortak görüşünü ifade edecek şekilde düzenlenip çalışmanın sonunda ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: FATİH Projesi, Öğretim Teknolojisi, Durum Çalışması.

ABSTRACT

THE COMMENTS OF STUDENTS, TEACHERS AND MANAGERS ON FATİH PROJECT

Mecit CÜCÜ

January, 2014

The purpose of this study is to investigate the effectiveness of the study know as FATİH Project which is called by Ministry of National Education “Movement Of Enhancing Opportunities And Improving Technology” in a instituted where the project is applied. In this research, the case study which one of the qualitative techniques is used. Interview and observation which are the most common ones of qualitative techniques are preferred. As data collection mataterials, half constructual interview and observation forms which are improved by the researcher and his consultant are used. Interview form is organized as three different forms for each shareholder group one by one and in a way that applies to the features of the group. Also the learned opinion for the interview is taken from the specialists. It is tried to get detailed information from the shareholders who put the FATİH Project into practice. In observation form, it has been mentioned the frequency in use of intruactional technologies in FATİH Project. In the research because the case study technique is used, a sample has not been choosen, instead of this, it is decided formed a work group. For this purpose, in 2012-2013 academic year 3 managers, 7 teachers work at the high school which takes place in the FATİH Project frame in European side in Istanbul City and 10 students of this school as workgroup, total 20 persons have been choosen. Interviews have been done by the researcher at the school which the research takes place. Observations also have been done by the researcher at the school and the dormitory which the students stay. The interviews which are made with each shareholder group have been examined using the observation forms by studying one by one. Result and suggestions parts have been stated at the end of the study after arranging in a way that refers to the consensus of the all shareholders and researcher.

Keywords: FATİH Project, Instructional Technology, Case Study.

ÖNSÖZ

Bu araştırmada ülkemizde teknolojinin eğitim alanında kullanımı ile ilgili en güncel ve ön planda olan FATİH Projesi irdelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada bana yardımcı olan tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet GÜROL' a, bana yol gösteren ve benden hiçbir yardımı esirgemeyen Hocam Yrd. Doç. Dr. Hasan AYDIN' a, yaşamımın tüm alanlarında en büyük destekçim ve yardımcım olan eşim Derya CÜCÜ hanımefendiye ve benim en büyük moral kaynağım olan oğlum Kerem'e çok teşekkür ediyorum.

Evlatlarının eğitimi için maddi manevi hiçbir fedakarlıktan kaçınmamış babam Yalçın CÜCÜ beyefendiye ve annem Gülümser CÜCÜ hanımefendiye sonsuz minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

Çalışmamın ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ederim.

İstanbul; Şubat, 2014

Mecit CÜCÜ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
TEZ ONAY SAYFASI	
ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Genel Açıklama	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sayıtları	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5.1. Araştırmanın Uygulanacağı Çalışma Grubuna İlişkin Sınırlılık	4
1.5.2. Veri Toplama Aracına Yönelik Sınırlılık	4
1.6. Araştırma Soruları	4
1.7. Tanımlar	5
1.8. Çalışmanın Yapısı	5
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2.1. Teknoloji	6
2.2. Eğitim Teknolojisi	10
2.2.1. Eğitim Teknolojisinin Sağladığı Yararlar	15
2.3. Öğretim Teknolojisi	17
2.4. Bilgisayar Destekli Eğitim	20
2.4.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Yararları	24
2.4.1.1. BDE'nin Öğretmenler Açısından Yararları	24
2.4.1.2. BDE'nin Öğrenciler Açısından Yararları	25
2.4.1.3. BDE'nin Eğitim-Öğretim Kurumlarına Katkıları	26
2.4.2. Bilgisayar Destekli Eğitimin Olumsuz Yönleri	26
2.5. Bilgisayar Destekli Öğretim	27
2.6. Uzaktan Eğitim	34
2.6.1. Açık Öğretim Fakültesi	40
2.7. E-öğrenme	40
3. YÖNTEM	43
2.1. Araştırma Modeli	43
2.2. Çalışma Grubunun Seçimi	43

2.3. Verilerin Toplanması.....	44
2.3.1. Görüşme	44
2.3.1.1. Görüşme Sorularının Belirlenmesi	44
2.3.2. Veri Toplama Süreci	44
2.4. Verilerin Analizi	45
4. BULGULAR ve YORUM.....	46
3.1. Öğrenci Grubuna Ait Bulgular ve Yorum	46
3.2. Öğretmen Grubuna Ait Bulgular ve Yorum	52
3.3. Yönetici Grubuna Ait Bulgular ve Yorum	61
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	68
KAYNAKÇA	82
EKLER	88
Ek 1. Görüşme Formları.....	88
Ek 1.a. Öğrenci Görüşme Formu.....	88
Ek 1.b. Öğretmen Görüşme Formu	89
Ek 1.c. Yönetici Görüşme Formu.....	89
ÖZGEÇMİŞ	91

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1 : Yöneticilerin özellikleri.....	44
Tablo 2 : Öğretmenlerin özellikleri.....	44
Tablo 3 : Öğrencilerin özellikleri.....	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1:	E-Öğrenme Yaklaşımları	42
-----------------	------------------------------	----

KISALTMA LİSTESİ

ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
AÖF:	Açık Öğretim Fakültesi
BDE:	Bilgisayar Destekli Eğitim
CDLP:	California Distance Learning Project
EĞİTEK:	Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
EMK:	Enformatik Milli Komitesi
FATİH:	Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
FRTM:	Film-Radyo ve Televizyon ile Eğitim Merkezi
IDEA:	İnternet'e Dayanan Asenkron Eğitim
ITA:	International Technology Education Association
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
ODTÜ:	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
PC:	Personal Computer
PDF:	Portable Document Format
TÜBİTAK:	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
YAYKUR:	Yaygın Öğretim Kurumu

1. GİRİŞ

1.1. Genel Açıklama

21. yüzyılda elektronik devrimlerle birlikte insan hayatının, maddi-manevi, sosyo-kültürel ve ekonomik gibi birçok alan açısından değişmesinin doğal sonucu olarak eğitim-öğretimde de ciddi değişikliklerin meydana geldiğinden bahsedilebilir. Bu değişiklikler dünyayı etkilediği gibi ülkemizi de etkilemiştir.

Türkiye’de eğitim ile ilgili yeni uygulamaların biri bitmeden diğerinin başladığı herkesçe kabul gören bir gerçektir. Bu strateji birçok çalışmanın etkililiğini belirlemeden uygulamaya koyma çelişkisini doğurduğu söylenebilir. Yukarıda bahsi geçen teknolojik gelişmeler ile birlikte ülkemizde Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) anlayışında da birçok değişiklikler olmuş ve çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Türkiye’de bilgisayarın ve doğal sonucu olarak BDE çalışmalarının tarihi geçmişi uzun yıllara dayanmamakla birlikte, BDE ile ilgili birçok farklı uygulama yapılmıştır. Ülkemiz okullarının birçoğuna Bilgi Teknolojisi (BT) sınıfları açılmakla birlikte, Bilişim Teknolojileri öğretmenleri yetiştirilip atamaları yapılmıştır. Bu süreçten sonra akıllı tahta projesi ortaya çıkmış ve diğer dersliklere de bilgisayar, projeksiyon, akıllı tahta ve ses sistemleri eklenmiştir. Bilişim Teknolojileri öğretmenleri formatör olarak görevlendirilip BT rehberliği amacı ile çalışmalar yürütmüşlerdir. Son olarak “Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi” Projesi (FATİH Projesi) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ortaya atılmıştır. Buna göre bütün derslikler dokunmatik LCD bilgisayarlarla donatılacak, öğrencilere ise tablet bilgisayarlar dağıtılacaktır.

Yukarıdan anlaşılacağı üzere FATİH Projesi Programlı Öğrenme Yöntemi’nin Bilgisayar Destekli Öğretim Tekniği’ne dayalı bir uygulamadır.

Programlı öğrenme, davranışçı ekol içinde yer alan psikologlardan Skinner’in yeni edimler için ortaya attığı bir kuramdır. Fakat sınıf ortamında öğretmenler tarafından

kullanılması olası görülmediğinden başarılı olamamıştır. Buna karşın günümüzde bilgisayar destekli öğretim olarak karşımıza çıkmaktadır (Demirel, 2011).

Senemoğlu (2011, 435)'na göre, Bilgisayar Destekli Öğretim; öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir ifadeyle, bilgisayar yazılımları aracılığıyla öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini takip edip kendi kendini değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir.

Yukarıdaki ifadelere uygun olarak planlandığı düşünülen FATİH Projesi'nin öğrencilere BDE konusunda ciddi katkı sağlayacağı varsayılmış ve bu amaçla birçok çalışma yapıp, birçok insan istihdam edilmiştir.

Bu araştırmanın konusu, FATİH Projesi'nin İstanbul ili Avrupa yakasındaki FATİH Proje'si kapsamında projenin başından bu yana projede yer alan bir lisede uygulanışı ile ilgilidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde BDE çalışmaları ile ilgili handikaplar herkesçe sözü edilen bir konu haline gelmiştir. BDE ile ilgili bahsi geçen problemleri çözmek için Milli Eğitim Bakanlığı'nın çeşitli uygulamaları olmuştur. Bu uygulamalardan bir tanesi de FATİH Projesidir. 2011 yılından hayata geçirilen FATİH Projesi ile;

- Bireylerin yaşam boyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve e-içeriğin geliştirilmesi,
- Ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin temel bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yetkinliklerine sahip olması,
- İnternetin etkin kullanımı ile her üç kişiden birisinin e-eğitim hizmetlerinden faydalanması,
- Herkese bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma fırsatının sunulması,
- Her iki kişiden birinin internet kullanıcısı olması,
- İnternet, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi, hedefleri gerçekleştirilmek istenmektedir. Bu araştırmanın amacı FATİH Projesi'nin uygulandığı kurumlardan birindeki etkililiğini ortaya koyarak projenin değerlendirilmesini sağlamaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda, modern dünyada bilimin hemen hemen her alanında olduğu gibi eğitim biliminde de teknolojinin etkisinin ciddi bir şekilde hissedildiği görülmektedir. Bu etkinin sonucunda eğitim teknolojisi, öğretim teknolojisi, e-öğrenme vb. gibi birçok yeni kavram ve bunların neticesi olarak birçok yeni anlayış ortaya çıkmıştır. Her yeni çalışma ve uygulama teknolojinin eğitim bilimlerindeki yerini artırarak genişlettiğini söylemek mümkündür. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de teknolojinin eğitimi etkilediği kabul edilebilir bir gerçekliktir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili birçok proje üretmiş ve hayata geçirmiştir.

Eğitimde teknolojinin kullanımı ile ilgili ülkemizdeki en yeni ve göz önündeki proje olarak FATİH Proje'si gösterilebilir. Bu projenin incelenmesinin günümüzde eğitim teknolojileri açısından nasıl bir durumda olduğumuzu ifade etmesi açısından önem göstereceği düşünülmektedir. Polat (2014)'ın FATİH Projesi ile ilgili öğretmen adayları ile yaptığı çalışmanın, Salman (2013)'ın FATİH Projesi'ne katılan öğretmen ve öğrenciler ile yaptığı çalışmanın, Kocaoğlu (2013)'nın Kayseri İli'nde lise öğretmenleri ile yaptığı çalışmanın bu düşüncüyü destekledikleri görülmektedir. Bu amaçla projenin başından bu yana uygulandığı ve Türkiye'de başarı açısından iyi bir yerde olduğu düşünülen bir lisede kapsamlı bir çalışma yapmanın kabul edilebilir sonuçlar çıkarılmasını sağlayacağı düşünülmüştür. Araştırmada projeye katılan tüm paydaşlardan bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Ayrıca projenin başından bu yana uygulandığı bir okulda uygulanmıştır. Bunların yanı sıra çalışmayı yürüten araştırmacının FATİH Projesi'nin başlangıcından bu yana projede yer alması ve proje ile ilgili ayrıntılı bilgiye sahip olmasının da çalışmanın ön plana çıkmasında olumlu etkiler oluşturacağı düşünülmektedir. Bu açılardan FATİH Projesi ile ilgili yapılmış en ayrıntılı ve kapsamlı çalışma olduğu söylenebilir.

Bu araştırmadan hareketle Türkiye'de teknolojinin eğitimdeki yeri ile ilgili birçok yeni araştırma yapılabilineceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçları ışığında mevcut projelerde değişiklikler ve yeni projeler için farklı fikirler oluşturacağı öngörülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu açıdan görüşülen bireylerin veri toplama amacı ile oluşturulmuş görüşme formundaki sorulara doğru ve samimi cevaplar verdikleri sayıltısı üzerinden hareket edilmiştir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1.5.1. Araştırmanın Uygulanacağı Çalışma Grubuna İlişkin Sınırlılık

Araştırma, FATİH Projesi'nin uygulandığı kurumlardan İstanbul ili Avrupa Yakası'ndaki FATİH Proje'si kapsamında projenin başından bu yana projede yer alan bir lisede 2012-2013 eğitim-öğretim yılında görev yapan 3 idareci, 7 öğretmen ve okulun 10 öğrencisinden oluşan çalışma grubu ile sınırlıdır.

1.5.2. Veri Toplama Aracına Yönelik Sınırlık

Araştırmada veri toplama araçları yarı yapılandırılmış görüşme formları ve gözlem formu ile sınırlıdır.

1.6. Araştırma Soruları

Bu araştırmanın soruları Eğitimde FATİH Projesi'nin MEB tarafından açıklanan hedefleri doğrultusunda etkililiğini ortaya çıkaracak şekilde hazırlanmıştır. Araştırmanın soruları aşağıdaki gibidir:

1. FATİH Projesi ile bireylerin yaşam boyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve e-içeriğin geliştirilmesi sağlanmakta mıdır?
2. FATİH Projesi ile ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin temel bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yetkinliklerine sahip olabilir mi?
3. FATİH Projesi ile ülkemizde internet kullanan birey sayısında artış sağlanabilir mi?
4. FATİH Projesi ile herkese bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma fırsatını sunulmakta mıdır?
5. FATİH Projesi ile internet, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline gelebilir mi?

1.7.Tanımlar

Teknoloji: pratik uygulamaların yapılmasını sağlayan organize olmuş bilgilerin ya da bilimsel sistemlerin uygulamalarıdır (İşman, 2003, 2).

Eğitim teknolojisi: insan öğrenmesi için içeren ortaya çıkan problemleri sistematik olarak analiz eden, bunlara çözümler geliştiren ve bunlara ulaşmak için ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) uygulayarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (Alkan, 2005, 15; Yalın, 2007).

Öğretim teknolojisi: davranış değişikliği ya da başka herhangi bir öğrenme sonucunu elde etmek için sarf edilen araçlı yada araçsız, var olan veya kazanılacak her türlü çabayı anlatır (Demirel, ve diğ., 2004, 13).

Bilgisayar Destekli Eğitim: Öğrencinin bir bilgisayar ile öğrencilerin gösterebilecekleri türlü tepkiler göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir ders yazılımı ile karşılıklı etkileşimde bulunarak kendi öğrenme hızına göre kullanabildiği öğretim turu, bu soruna ilişkin uygulama ve araştırma alanıdır (Köksal, 1981, 28).

Bilgisayar Destekli Öğretim: öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir deyişle, bilgisayar programları ile öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izlerken aynı zamanda kendi kendini değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir (Senemoğlu, 2011, 435).

Uzaktan Eğitim: farklı mekanlardaki öğretmen, öğrenci ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığı ile bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyetidir (Simonson ve diğ., 2003).

E-öğrenme: öğretim etkinliklerinin elektronik ortamda yürütülmesi veya bilgi ve becerilerin elektronik teknolojiler aracılığı ile aktarılmasıdır (Gülbahar, 2009, 2).

1.8. Çalışmanın Yapısı

Bu çalışmada Bölüm 2; çalışmanın kuramsal çerçevesini sunan literatür taramasını, Bölüm 3; araştırmanın yöntemini ve araştırma sürecini, Bölüm 4; araştırma boyunca toplanan veriler kullanılarak yapılan analiz ve değerlendirmelerden elde edilen bulguları, Bölüm 5 ise araştırmanın sonunda ortaya çıkan sonuçları oluşturmaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Araştırmanın kuramsal çerçevesi hazırlanırken FATİH Projesi'nde ön plana çıkan kavramlardan hareket edilmiştir. Gerek Proje'nin içeriği gerekse araştırmacının yaptığı çalışmalar ve projede görev almasından kaynaklanan deneyimlerden bahsi geçen uygulamanın belirli olgulara dayandığı söylenebilir.

Eğitimde FATİH Projesi'nde özellikle etkileşimli (akıllı) tahta, öğrenci ve öğretmen tabletleri ve fiber optik internet ağı gibi teknolojilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu açıdan projenin; teknoloji, eğitim ve öğretim teknolojileri, bilgisayar destekli eğitim ve öğretim kavram ve kuramları ile ciddi bir ilişkisinin olduğu savunulabilir. Yine projede ön plana çıkan eba tarayıcısı, e-öğrenme içerikleri ve eğitim ağı sebebi ile uzaktan eğitim ve e-öğrenme uygulamalarından faydalandığı ifade edilebilir.

Bu bölümde yukarıda anlatılan teknoloji, eğitim teknolojisi, öğretim teknolojisi, bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar destekli öğretim, uzaktan eğitim ve e-öğrenme kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılacaktır.

2.1. Teknoloji

Tarih boyunca insanoğlunun gereksinimleri devam etmiştir. Bu ihtiyaçlar kendileri ile birlikte çözüm yolları da getirmiştir. İşte insan, bu temel gereksinimlerini karşılamak ve işlerini kolaylaştırmak amacıyla çeşitli araç, gereç ve teknikleri icat etmiştir (Günay, Arıdur, 2001).

Teknoloji, pratik uygulamaların yapılmasını sağlayan organize olmuş bilgilerin ya da bilimsel sistemlerin uygulamalarıdır. Bu tanıma göre teknoloji araştırma ve kuramsal çalışmalar arasında yer alan bir köprü durumundadır. Diğer bir ifade ile teknoloji sayesinde araştırmalar sonucunda elde edilen bilgiler kuramsal tarafa aktarılmaktadır. Kısaca, teknoloji bilimsel bilgileri her iki tarafa yollayan taşıyıcı konumundadır (İşman, 2003, 2).

Galbraith (1967, 12), teknoloji kavramını, bilimsel ya da diğer sistematik bilgilerin pratik alanlara sistemli bir şekilde uygulanması olarak tanımlar. En genel anlamda teknoloji kazanılmış yeteneklerin işe koşulmasıyla doğaya egemen olmak için gerekli işlevsel yapılar oluşturmaktır. Daha özel olarak ise teknoloji makineler, işlemler, yöntemler, süreçler, sistemler, yönetim ve kontrol mekanizmaları gibi pek çok öğeyi kapsayan ve bu öğelerin bir araya getirilmesi ile ortaya çıkan ürün ve bilim ile uygulama arasında köprü vazifesi yapan bir disiplin olarak tanımlanmaktadır (Alkan, 2005).

İnsan neredeyse bütün eylemlerinde teknolojiden yararlanmış, belirli gereksinimler ve deneyimler paralel olarak geliştirilmiş olan teknoloji insan hayatının her noktasında yer almıştır (Saçlı, 2009, 40).

Teknoloji insan tarafından oluşturulduğundan icat eden kişilerin bakış açısını ve kültürünü de yansıtmaktadır (Maguth, 2009, 94). Dolayısıyla teknoloji hem insandan etkilenmekte, hem de onu etkisi altına almaktadır (ITA, 2007). Kranzberg (1986, 544) tarafından dile getirilmiş olan teknolojinin kanunlarında da bu durum ifade edilmekte ve altı madde şu şekilde sıralanmaktadır: (1) Teknoloji tek başına ne iyidir, ne de kötü, teknoloji nötrdür. (2) İcadın anası ihtiyaçtır. (3) Teknoloji küçük ya da büyük paketler halinde gelmektedir. (4) Her ne kadar birçok sosyal konunun baş elemanı teknoloji olsa da teknoloji politikalarının öncelikli kararları teknoloji dışı faktörlerden etkilenmektedir. (5) Bütün tarih amaca uygun olan gelişmelerden oluşur, ancak teknoloji tarihi bunlar arasında amaca en fazla uyan gelişmelerden ibarettir. (6) Teknoloji ve teknoloji tarihi çeşitli insan etkinliklerinden oluşmaktadır.

Teknoloji, ihtiyaç merkezli olduğu için tarihi insanlık tarihi kadar eski olarak ifade edilebilir. Fakat teknolojinin tarihini incelemek ayrı bir araştırmanın konusu olacağından göz önünde bulunan son dönem teknolojisinden bahsedilmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür. İlk çağlardaki ve bundan sonraki dönemler incelendiğinde teknolojinin insan hayatını kolaylaştırdığı herkesçe kabul edilen bir gerçekliktir. 19. yüzyılın sonlarına doğru teknoloji insan hayatını kolaylaştırdığı gibi bu özelliğine yeni özellikler de katmıştır.

20. yüzyıl hem teknoloji ve bilim arasındaki ilişki biçiminin tam anlamıyla ifade edilmesi hem de başka toplumsal gelişimlerle birlikte birçok buluşu içine alan çok daha verimli bir yüzyıldır. Teknolojideki gelişmeler iletişim, ulaşım, üretim, savaş,

tıp ve daha pek çok farklı alanda geri dönüşü olanaksız gelişmeleri ortaya çıkarmış ve önemli tartışmaların başlangıcı olmuştur. Uygulama ve akademik varsayımların arasındaki sistematik ilişkinin sağlayacağı yararlar 20. yüzyılın başında daha net olarak görülmüştür. Bu aşamadan sonra teknolojik ilerleme artık endüstriyel şirketlerin ve devletlerin finanse ettiği araştırma ve geliştirme laboratuvarlarında, daha da uzmanlaşmış araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmeye başlanmıştır (McNeill, 2003, 651).

Gözden kaçmayacak bir diğer nokta ise 20. yüzyıl teknolojik gelişmelerinin I. Dünya Savaşı öncesine ve iki savaş arasında hızlanmış olmasıdır. Bu durum, teknolojik gelişmelerin ülkelerin politikaları arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermektedir. Radyonun daha etkin ve kapsamlı kullanımı, havacılık ve denizcilik alanındaki gelişmeler I. Dünya Savaşı öncesinde gerçekleşmiştir. İki savaş arası dönemde radyo ve televizyonun artık çok sayıda eve girmesi söz konusu olmuştur. Televizyonun etkileri konusunda günümüzde hala daha yoğun bir şekilde araştırmalar devam etmektedir. Her ne kadar kullandığımız bilgisayarlar ile karşılaştırıldığında bize çok basit gelse de bilgisayarın ilk örneği olarak adlandırabileceğimiz elektronik hesap makinelerinin geliştirilmesi de II. Dünya Savaşı esnasında söz konusu olmuştur. Savaş esnasında uçaklara karşı yapılacak bir koruma sisteminin geliştirilmesi gerekliliği sibernetik adı verilen bilim dalının doğmasına yol açmıştır (Asimov, 2006, 584).

Elektronik teknolojisinde transistorların kullanılması günümüz teknolojisi açısından devrim niteliğinde olduğu söylenebilir. Günümüz bilişim teknolojilerinin miladı olarak kabul edilebilecek bu dönem ilk kişisel elektronik teknolojilerinin de önünü açtığı ifade edilebilir.

Transistorların küçülmesi ile birlikte 1975 yılında mikroçip olarak adlandırılan elektronik elemanları fikri de ortaya atılmıştır. Üretim maliyetleri de boyuta bağlı olarak aşağı doğru çekilmiş, ürünler halk arasında yaygınlaştırılmıştır. Elektronik sanayisindeki gelişmeler neticesinde, sinema, müzik ve diğer eğlence sektörlerinde, bilgilerin saklanması ve daha farklı alanlarda sık bir şekilde kullanılan plak, video plak, kompakt disk, kompakt diskin çok gelişmiş hali olan dijital video disk gibi bugün bize hiç de uzak olmayan yenilikler sadece son otuz yıl içerisinde ortaya çıkmıştır. Kişisel müzik dinleme, ses kaydetme, elektronik ajanda ve benzeri gibi

cihazlar bugün hala hızla geliştirilmeye devam etmektedir. Bu arada belirtilmesi gerekiyor ki özellikle 1980'li yıllarda, walkman, evde kullanılabilir ilk video kayıt cihazı, ilk transistör içeren radyo ve CD çalar gibi önemli gelişmelerde batı dışı bir ülkenin, Japonya'nın öncülüğü söz konusudur. Buna ilaveten cep telefonları ile ilgili çalışmalar Japonya ve ABD'de aynı tarihlerde başlamıştır. Söz konusu yenilikler aynı zamanda daha sonraki gelişmelere de öncü niteliktedir. Walkmanı örnek vermek gerekirse, çevredeki diğer insanları rahatsız etmeden, kişiye dilediği yerde ve zamanda müzik dinleme olanağını sağlaması o zamanın önemli gelişmesidir. Bu yılların bir diğer önemli teknoloji cihazlarından olan oyun konsolları ise büyük bir hızla halk arasında yayılmıştır. Bu derece önemli gelişmelerin 30-40 yıl gibi kısa bir süre içerisinde gerçekleştirildiklerinin de ayrıca belirtilmesi gerekmektedir. Dikkat çeken bir başka gelişme ise artık çoğu şeyin elektroniklerle birlikte telaffuz edilmeye başlamasıdır. Elektronik kitap, posta, beyin, göz, imza ve daha pek çok şey bu listeye eklenebilir. Yaşadığımız çağa "Elektronik Çağı" denmesinin sebebi de bu olarak gösterilmektedir (Beşli, 2007, 49).

Yukarıda son dönemine yer verilen teknolojinin evrimini Tor (1993, 39), dört temel aşamada ele almakta ve bunları ustalık, makine, enerji ve elektronik çağ olarak nitelendirmektedir. Ustalık çağını 15. yüzyılda ticaret yollarının Türkler tarafından tutulması dolayısıyla yeni yol arayışına giren Avrupalı'ların Doğu Teknolojisi'ni örnek aldığı ve ustadan çırağa geçen bir teknolojinin egemen olduğu bir çağ olarak ele almaktadır. James Watt'ın buharla çalışan makineyi keşfinin ardından makine çağı başlamış ve dokuma fabrikaları döneme damgasını vurmuştur. Yirminci yüzyıl'ın başlarında elektriğin insanın günlük yaşantısına karışması ve sanayi için gereken enerjinin kolaylıkla temin edilebilmesi enerji çağının da başlangıcı olmuştur. Çelik, Alüminyum ve benzeri malzemelerin geliştirilmesi ile yeni teknolojiler ortaya çıkmıştır. İçerisinde yaşadığımız elektronik çağda ise teknolojinin getirdiği olanaklarla üretim ve tüketim düzeyi hızlı bir biçimde büyüme göstermiştir. Teknoloji bireyin çevresini denetim altına alabilmesi için ona yeni bir güç sağlamıştır. İsteddiği değişikliği önce tasarlayan insan daha sonra da bu tasarımlarını doğa üzerinde gerçekleştirebilmektedir (Tor, 1993, 41).

Bilgi çağı olarak adlandırılan içinde yaşadığımız dönemde, bilgiyi paylaşma ve bilgiye ulaşma günümüz insanının en önemli ihtiyaçlarından biri haline gelmiştir. Günümüzde bilgiye hızlı ulaşabilen, bilgiyi işleyerek kendi durumuna uyarlayabilen

ve bilgi üretebilen toplumların, diğer toplumlardan daha gelişmiş durumda olduğu bilinmektedir. Çağımızda bilgiye hızlı bir şekilde ulaşmanın ve bilgiyi paylaşmanın en kolay yolu teknolojik araçlardan yararlanmaktır. Teknolojik araçların işlevleri ve kullanım alanları her geçen gün artmaktadır. Buna bağlı olarak okullarda da teknolojinin yaygın bir biçimde kullanıldığı gözlenmektedir (Öksüz, Ak, 2010, 373).

Bireylerin sürekli değişmekte ve gelişmekte olan teknolojiye adaptasyonu için, teknolojinin anlaşılması ve imkânlarından yararlanması için bilgi, beceri, tutum ve alışkanlık kazanmaları gerekir. Teknoloji okur-yazarlığı insanlar tarafından teknolojinin anlaşılmasını sağlar. (Bacanak ve diğ., 2003, 192).

Eğitim alanında kullanımını dikkate alarak Kaya (2006), teknolojiyi özellikle eğitimci rolündeki insanların sistemli bir şekilde geliştirilmiş eğitim materyalleriyle hedef kitleye kısa süre içerisinde ulaşabilmesini ve gerekli becerileri daha nitelikli şekilde kazandırabilmesine yardımcı bir araç olarak tanımlamaktadır. Eğitimde gelişen teknolojilerin kullanılması, eğitim öğretim kalitesini arttırması yönünden önemlidir. Eğitimde gelişen ve değişen teknolojilerle öğrencilerin öğrenmeler daha kolay ve daha hızlı olmaktadır (Yılmaz, 2011, 1).

2.2. Eğitim Teknolojisi

Teknoloji ve eğitim insan yaşamını daha etkili bir hale getiren iki temel öğedir. Her ikisi için de insanoğlunun yaşadığı çevreye lider ve egemen olma yönünde gösterdiği gayretlerde başvurduğu iki temel araç olma durumu söz konusudur. Eğitim, insanın doğuştan kazandığı gizil güçlerin ve yeteneklerin açığa çıkarılmasına, onun daha güçlü, daha olgun, yaratıcı ve yapıcı bir varlık olarak gelişme ve büyümesine hizmet etmiştir. Teknoloji ise, insanoğlunun eğitim yoluyla kazandığı bilgi ve becerilerinden daha etken, daha verimli biçimde yararlanabilmesinde, onları daha sistemli ve bilinçli olarak uygulayabilmesinde yardımcı olmuştur. Bunun sonucu olarak teknoloji ve eğitim insanın kültürlenmesine, mükemmelleşmesine, gelişmesine ve bu sayede doğaya ve çevresine karşı etken ve nüfuzlu, egemen bir unsur haline gelmesine etken olmuştur (Alkan, 2005, 12-13).

İletişim teknolojilerinin hızla geliştiği çağımızda, bilginin kullanımı, geliştirilmesi ve öğretilmesinde teknolojik araçlardan yararlanılması kaçınılmaz olmuştur. Bunun sonucu olarak eğitim-teknoloji ilişkisi sürekli gelişmiş ve sonuçta eğitim teknolojisi

kavramı ortaya çıkmıştır. Eğitim teknolojisi kavramı; davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenme ile ilgili verilerine dayalı olarak eğitim ile ilgili ulaşılabilir insan gücü ve insan gücü dışı kaynakları, uygun yöntem ve tekniklerle akıllıca ve ustaca kullanıp, sonuçları değerlendirerek bireyleri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalı olarak ifade edilmektedir (Çilenti, 1988; Uşun, 2004).

Hızal (1993), eğitim teknolojisi tanımına farklı açıdan bakarak, sınırlı anlamda (dar kapsamlı) ve çağdaş anlamda (geniş kapsamlı) olmak üzere iki boyutta düşünülebileceğini belirtmiştir. Teknolojideki gelişmeler sonucu ortaya çıkmış araç gereçlerin öğretme-öğrenme etkinliklerinde birbiriyle ilişkisini dikkate almadan ve gerekli planlama yapılmadan tek başlarına veya öğretmen, ders kitap ve notlarıyla kullanılmasına sınırlı anlamda (dar kapsamlı) eğitim teknolojisi denilmektedir. Bu tanıma dayalı eğitim teknolojisi anlayışında fizik bilimlerinin bulguları kullanılarak üretilen araç-gereçlerin eğitim kurumlarına gönderilmesi ve öğretme-öğrenme süreçlerinde olağanüstü verim artışı beklentisi oluşmaktadır. Çağdaş anlamda (geniş kapsamlı) eğitim teknolojisi tanımında ise eğitim teknolojisinin sadece araç-gereç olmadığı, eğitim kurumlarına sadece araç-gereç sağlamakla eğitimin çağdaş bir görünüm kazanıp bireyler ve kitleler için yeterince faydalı olunamayacağı, eğitim teknolojisinin araç-gereç boyutu kadar diğer boyutlarının da önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu açıdan çağdaş anlamda eğitim teknolojisi, daha verimli bir öğretme-öğrenme sağlamak amacı ile insanın öğrenmesi ve iletişimi konusundaki araştırma bulgularına dayalı olarak, insan gücü ve insan gücü dışı kaynakların (araç ve gereç) tümünden yararlanarak öğretme-öğrenme süreçlerini sistemli bir şekilde tasarlama, uygulama, değerlendirme ve geliştirmeyi esas alan bir eğitim bilimidir.

Eğitim teknolojisi, eğitimle ilgili kuramların etkin ve olumlu bir biçimde uygulamaya geçirilmesi için personel, araç-gereç ve yöntemlerden oluşmuş bir sistemler bütünüdür (Alkan, 2005).

Özellikle gelişmiş ülkelerde eğitimin niteliği çok önemlidir. Eğitimden beklenen, karşılaştığı problemleri çözebilen, bilgiyi yönetebilen ve diğer insanlarla işbirlikli şekilde çalışabilen insanlar yetiştirmesidir. Bu da ancak eğitim teknolojisi yoluyla çok çeşitli eğitim teknolojisi araçlarının eğitim süreci içinde en etkili şekilde kullanılması ile gerçekleşebilir (Çilenti, 1988).

Eğitim teknolojisi, insan öğrenmesi için ortaya çıkan problemleri sistematik olarak analiz eden, bunlara çözümler üreten ve bunlara ulaşmak için ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri, düzenlemeleri vb.) uygulayarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (Alkan, 2005, 15; Yalın, 2007).

Daha dar anlamıyla eğitim teknolojisini, teknolojik alanda gelişen değişimlere ek olarak iletişim bilimleri alanındaki gelişmeler sonucu da oluşan araç-gereçlerin, herhangi planlamaya gerek kalmadan, öğrenim süreçlerinde, ya tek başına ve ya öğretmen ders kitabı veya yazı tahtaları ile birlikte kullanılması olarak da tanımlanmaktadır. Son zamanlarda teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler içerisinde eğitimin yeri ve eğitimde bu teknolojilerin kullanılması eğitimciler için tek başına bir inceleme konusu olmuştur. Bunun bir sonucu olarak, Eğitim Teknolojisi adı altında bir bilim dalı doğmuştur. Eğitim teknolojisi ile yapılan inceleme ve araştırmalar sonucundaki veriler uygulama sırasında meydana gelebilecek problemlere çözüm önerileri sunabilmelidir (Hotomaroğlu, 1997).

Eğitim teknolojisi ile ilgili kaynaklara bakıldığında bu kavramın köklerinin çok eski devirlere uzandığı görülmektedir. İşman (2003)'a göre tarihsel gelişim ve geleceğe yönelik çalışmalar bakımından eğitim teknolojisi beş ana döneme ayrılmıştır. Bunlar:

1. Ateşin icadı ile başlayan dönemden ilk eğitim teknolojisi kuramlarını da içine alarak 1900'lara kadar uzanan dönem.
2. 1900'lü yılların başından radyo, televizyon, telefon, gibi işitme ve görme araçlarının bulunduğu 1980'lere kadar uzanan dönem.
3. Bilgisayarların ve bilgisayarlı eğitimin yaygın bir biçimde kullanılmaya başladığı 1990'lara kadar uzanan dönem.
4. Eğitim ve öğretim teknolojileri ile fiziksel ortamdan sanal ortama geçilen, içinde bulunduğumuz yüzyıl olan 21. yüzyıl.
5. Eğitim sisteminde ciddi değişiklikler beklendiği gelecek yıllar.

Altınçelik (2009, 1)'e göre ise tarihte eğitim teknolojilerinin gelişim dönemlerine bakıldığında bu sürecin yazının icadı ile başladığı ve çağlar boyu gelişerek son iki yüzyıl içinde endüstrinin ve sanayinin gelişimi ile daha fazla önem kazanmış

bilgisayarın bulunması ve kullanılmaya başlaması ile daha hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Gelişen teknoloji, eğitim teknolojilerinin de hızla gelişmesini sağlamış böylece eğitim teknolojilerinin kapsamında olan öğretim teknolojileri de hızla gelişmiştir.

Cumhuriyetin ilan edildiği yıllardan başlayarak ülkemizde de eğitim teknolojisi ile ilgili çalışmalar yapılmaya başlanmış, bu dönemden hemen sonra okullarda ders araç ve gereçleri kullanılmaya başlanmıştır. 1970’li yıllara kadar ülkemizde basılı araç ve gereçler kullanıldığı görülmüştür. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde geliştirilen bu araç ve gereçler, 1970’li yıllardan sonra yine Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde teknoloji ürünü araç ve gereçlere dönüştürülerek, geliştirilmeye başlanmış ve eğitime dahil edilmiştir. Üniversiteler ise eğitim teknolojilerine yönelik araştırmalar ve nitelikli insan yetiştirmeye yönelik programlar oluşturulmuşlardır (Akkoyunlu, 1998, 3).

Eğitim teknolojisinin unsurları arasında eğitim öğretim hedefleri, öğrenciler, insan kaynakları, öğretim yöntemleri ve teknikleri, okullar, davranış bilimleri ile ilişkili öğrenme ve iletişim, öğrenme durumları ve değerlendirmeler yer almaktadır. Öğretim süreci için oldukça önemli olan eğitim ortamı denilince aklımıza eğitimin uygulamaya konulduğu yer gelmelidir. Eğitim ortamının yer alan her türlü araç, gereç, mekan ve donanımın asıl görevi eğitim işlevlerine verimlilik, zenginlik ve çeşitlilik sağlamaktır. Eğitim ortamında yer alan unsurların özelliği ile öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar arasında bir ilişki vardır (Uçar, 1998, 3).

Şimşek (2002)’e ve Çilenti (1988)’ye göre, eğitim teknolojisi sekiz ana unsurdan oluşmaktadır. Bunlar;

Bilimsel Dayanaklar: Davranış bilimleri konusunda yapılan araştırma verileri, eğitim teknolojisinin esas dayanağı durumundadırlar. Öğretmenler ve eğitimciler, hangi seviyede ve hangi özelliklere sahip öğrencilere, hangi çeşit davranışları kazandırmak için, hangi materyal ve yöntemlerin, hangi şartlarda ve hangi ilkelere dayalı olarak nasıl kullanılacağını, davranış bilimlerinin araştırma sonuçlarını inceleyerek öğrenir ve uygularlar.

Eğitim Hedefleri: Öğrencilerin eğitim sürecinde kazanmaları beklenen uzak, genel ve özel hedeflerin hepsi, eğitim teknolojisinin temel birer ögesi durumundadır.

Eğitilecek Öğrenciler: Öğrenci, eğitim teknolojisi disiplininin eğitim süreçlerinde işleme tabi tuttuğu ham gereç anlamında bir unsurdur. Alkan (2005)'a göre bahsi geçen ögenin, süreçlerdeki yeri ve fonksiyonu, sayı, nitelik, ilgi ve beklenti, zihinsel ve bedensel gelişim durumu, sosyo-ekonomik durumu, öğrenmeye hazır bulunuşluluk durumu, geçmiş yaşantılar ve beceri durumu gibi yönleriyle; bireysel, grupsal ve kitlesel seviyelerde durumunun belirlenmesi ve eğitim hizmetlerinin bu durum göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gerekir. Bu sebeple eğitim teknolojisi kapsamında öğrenen özelliklerine de dikkat etmek gerekmektedir.

İnsan Gücü: Eğitimle ilgili insan gücü olarak, davranış bilimlerinin araştırmalarından yararlanarak eğitim teknolojisi için kuram, öğretim yöntemi ve eğitim aracı geliştiren eğitimciler de dahil olmak üzere, okul içinde ve okul dışında uzaktan ya da yakından eğitime katkısı olan hizmetliler, yöneticiler, öğrenci velileri, kaynak şahıslar, okullardaki psikologlar, rehberlik uzmanı ve elbette ki öğretim sürecine yön veren kişiler olan öğretmenlerden oluşan tüm kişiler eğitim teknolojisinin önemli birer unsuru durumundadır.

Öğretme Yöntem ve Teknikleri: İnsanlık tarihi kadar eski olan eğitim tarihi süresince, öğretme işlemi için çok çeşitli yöntem ve teknikler geliştirilmiştir. Genel anlamda eğitim sürecinde hangi yöntem veya tekniğin kullanılacağına belirlenmesi de eğitim teknolojisi kapsamında yerini almaktadır.

Eğitim Ortamları: Teknoloji kullanımının yer aldığı boyuttur. Eğitim ortamı, eğitim faaliyetlerinin gerçekleştiği, öğrencinin bilgiyle etkileşimde bulunduğu çevredir. Aynı zamanda öğrenme öğretme etkinliklerinde, konunun özelliğine göre etkileşimde bulunduğumuz personel, materyal, tesis ve örgüt gibi öğelerin oluşturulduğu alandır. Okul binası, sınıf ortamı, sıralar, sosyal tesisler, spor salonları, bilgisayarlar, sunu araçları, fotokopi makineleri, televizyon gibi geniş bir sahayı içermektedir ve eğitim teknolojisinin önemli bir unsurudur.

Öğrenme Durumları: Öğrenme durumları eğitim teknolojisinin önemli bir ögesidir. Çünkü öğrencinin beyinde ve vücudunda oluşacak hareketler, onun bu durumlarla karşılaşmaları sonucunda şekillenecektir. Buna göre bir tanıımı yapılacak olursa, öğrenme durumları, amaçların yani planlanan özelliklerin öğrenciye kazandırılmasını

sağlayacak olan uygun bir öğretim yeri ile araç-gereç ve yöntemlerden ve bunları düzenleyen öğretmenden oluşmuş eğitim ortamlarıdır şeklinde ifade edilebilir.

Değerlendirme: Eğitim teknolojisinin vazgeçilmez öğelerinden birisidir. Öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve belli bir konu için hazır oluş durumlarının tespit edilmesi, öğretim hizmetinin etkililik derecesi ile öğrenmedeki eksikliklerin ve bunların nedenlerinin ortaya konulması, öğrenme işleminin sonunda ulaşılan seviyenin belirlenmesi gibi faaliyetlerinin her biri bir değerlendirmedir.

Eğitim teknolojilerinin, eğitimin üç ana unsuru olan öğretmen, öğrenci ve çevre arasındaki iletişimi üzerine önemli görevleri vardır. Eğitimde belirlenen hedeflere teknolojinin getirileriyle ulaşılırken istenen nitelik de yakalanabilmektedir. Bilim ve teknolojiye ayak uydurmak, ancak eğitim sisteminin geliştirilmesi ve en modern biçime getirilmesiyle mümkün olmaktadır. Eğitim değişen ve gelişen bilim teknolojiye ayak uydurmaya mecburdur. Çünkü toplum-birey- bilgi üçlüsünden oluşan eğitimin her bir unsuru ayrı ayrı bu başkalaşma ve gelişimden etkilenmektedir. Bu etkilenme eğitimde güncelleştirilme problemini oluşturmakta ve bu sorunun çözümünde ise eğitim, kendine has ortam ve teknolojileri geliştirmektedir. Ayrıca bir yandan da öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrencilere kazandırılacak olan hedeflerin etkili bir şekilde nasıl gerçekleştirilebileceği sorusunu cevaplamaya uğraşmakta olduğu ifade edilir (Numanoğlu, 1995, 67).

Teknolojinin eğitimde etkili bir şekilde kullanılmasının getireceği birçok fayda mevcuttur. Bunların başında nitelikli bir öğrenme sağlanması ve teknolojinin gelişmesinin doğal sonucu olarak da öğretici ve öğrenenlerin amaçlarına ulaşmaları için harcayacakları zamanın azalması gelmektedir. Ayrıca yönetici konumundaki öğretmenin etkililiğini arttırması, öğrenciyi eğitim ve öğretim sürecinde aktif kılması ve eğitimin kalitesini düşürmeden toplam maliyetin düşürülmesini sağlaması başlıca faydalarındandır (Akkoyunlu, 1998, 4).

2.2.1.Eğitim Teknolojisinin Sağladığı Yararlar

Teknoloji ile donatılmış eğitim ortamların istenildiği gibi yararlanabilmenin ve bunlardan elde edilen sonuçlara göre yeni yararların neler olduğu bilinmelidir. Eğitim teknolojisinin genel olarak sisteme ve özel olarak bireye sağladığı yararlar şunlardır (<http://www.turkceciler.com/egitek>, [16.06.2013]):

1. Girişim Serbesti: Eğitim teknolojisinin en önemli görevi, öğretmen ve öğrenciyi özgür bırakmaktır. Kişisel girişim serbesti ile çok seçenekli olanaklar oluşturulabilir.
2. Birinci Kaynaktan Bilgi: Bilgilerin ilk kaynaktan öğrenilmesi modern yaşamın temel şartlarından biridir. Eğitim teknolojisi kullanarak verilen eğitimde, öğrenci birinci kaynaktan bilgiyle daha çok karşılaşır. Öğretmen klasik anlamda yalnız bilgi kaynağıdır. Teknoloji, sınıfa taşındığı zaman öğretmenin rolü bilgi kaynağından bilginin kullanılabilirliğine doğru değişir (Clark, 2000).
3. Fırsat Eşitliği: Eğitim teknolojisi öğretim sürecinde belli mekân ve sınırlı zaman gibi bazı problemlerden kurtarmış olur. Hazırlanmış yeni eğitim sistemleri ve bilgisayar programları sayesinde eğitim teknolojisi ve farklı ortamlarda öğrenmeyi kolaylaştırır.
4. Çeşitlilik ve Kalite: Eğitim teknolojisi ile hazırlanmış öğretim materyalleri çok fazla öğrenciye ulaşır. Bu araç gereçler iyi organize edildiğinde ile toplumsal öğrenme stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olur.
5. Yaratıcılık: Eğitim teknolojisi öğrenciye çeşitli ve farklı öğrenme şansları tanıyarak öğrencilerin bireysel olarak tercih yapabilme becerileri geliştirir.
6. Bireysel Öğretim: Öğrencinin belli otoriteler tarafından ne öğreneceği nasıl öğreneceği, ne zaman ve hangi hızda öğreneceğinin sürekli kontrol edilmesine gerek kalmaz. Eğitim teknolojileri kullanılan sınıflarda hazırlanan eğitim programları ile eğitim eşitlik sağlanır. Bunun sonucunda eğitimin kalitesi ve etkinliğinin artması yanında uygulanan eğitim programlarına hareket, esneklik ve çeşitlilik kazandırır.
7. Kopya Edilen Sistem: Eğitim teknolojisinin temel amaçlarından birisi de daha sonraki nesiller tarafından da kopya edilen ve tüm toplumlarca benimsenen eğitim sistemleri oluşturmaktadır.
8. Üretken Eğitim ve Hızlı Öğrenme: Eğitim teknolojisi ile geliştirilen öğrenme ortamları ve yöntemleri öğrenme hızını artırmaya yardımcı olur. Eğitim teknolojisinin bu imkanları sağlamasına rağmen öğretmen ve öğrenci bunlardan faydalanmak için ihtiyaçları olan bilgi ve beceriye sahip değilse, istenilen öğrenmeye ulaşamaz. Öğretim teknolojiler etkili bir şekilde uygulamaya konulması eğitim

sisteminde köklü değişikliklerin yapılması, öğretmenin görevleri, öğrenci işlevleri ve eğitim uygulamalarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir (Alkan, 2005).

2.3.Öğretim Teknolojisi

Öğrenme, bireyin, kendi yaşantıları yoluyla davranışlarında değişiklik oluşturma sürecidir. Kişide oluşan bu davranış, kalıcı yani uzun süre varlığını koruyan davranış olabileceği gibi; geçici yani kısa süre görülen bir davranış da olabilir. Öğrenmede önemli olan, oldukça kalıcı bir nitelik taşıyan davranıştır (Ertürk, 1998'den aktaran Binbaşoğlu, 1991, 2).

“Öğretim teknolojisi, davranış değişikliği ya da başka herhangi bir öğrenme sonucunu elde etmek için sarf edilen araçlı yada araçsız, var olan veya kazanılacak her türlü çabayı anlatır” (Demirel ve diğ., 2004, 13).

Eğitim teknolojisi ve öğretim teknolojisi birbirine benzeyen kavramlardır. Eğitim teknolojisi, “ne” ve “niçin” soruları ile ilgilenirken, öğretim teknolojisi “nasıl” sorusunu ele almaktadır (Kaya, 2006; Lortoğlu, 2008, 14).

Öğrenme sürecinde kullanılan tüm araçlar öğretim teknolojisi olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte, öğretim teknolojilerini kullanan öğretmenleri öğrencilerin bulunduğu ortam, öğrenim durumları, cinsiyetleri, yaşları, ekonomik durumları, psikolojik durumları ve tecrübeleri oldukça etkilemektedir. Yani bu sürecin öğrenen merkezli olması gerektiği ve materyallerin onların ihtiyaçlarına göre şekillenmesi gerektiği belirtilmiştir (Boyras, 2008, 32).

Gelişen ve değişen dünyamızda teknolojik gelişmeler yaşamın her alanında yer almış dolayısıyla eğitim ve teknoloji birbirlerinden etkilenmiştir. Bu etkilerin yönü, aralarındaki ilişkilerin boyutunu incelemek eğitim teknolojisinin kapsamını anlamamıza yardımcı olacaktır. Eğitim ve teknoloji yaşamımızın her alanında etkili olan iki temel öğedir. Eğitim, insanın doğumundan itibaren edindiği bazı özellikleri ortaya çıkarılmasına, bu özelliklerin güçlü bir şekilde yenilenmesi gelişmesine yardımcı olmuştur. Teknoloji ise, insanoğlunun eğitim sayesinde edindikleri bilgi ve becerilerden daha etkili, daha faydalı biçimde yararlanabilmesinde, onları daha düzenli ve bilinçli olarak yapabilmesine imkân tanımıştır. Bu faydalar eğitim ve teknoloji sayesinde bireylerin istenilen en iyi düzeye gelmelerine, kültürlenmelerine

ve gelişmelerine, doğaya ve çevresine karşı daha güçlü olmasına yardımcı olmuştur (Alkan, 2005, 11-12).

Bilimle teknoloji arasındaki temel fark bilmek ve yapmak arasındaki farklılığa benzetilir. Bilim, bilme ve betimleme; teknoloji ise yapma ve geliştirme uğraşısıdır. Eğitim bilimleri insanın nasıl geliştiğini ve öğrendiğini anlamak ve betimlemek, eğitim teknolojisi ise bireyi geliştirme ve ona öğretme için etkili yollar bulmak için uğraşır. Eğitimle öğretim arasındaki farklar dediğimizde eğitimin hayatın her anında her an olabilmesi, öğretim için belirli bir yer veya mekânın gerekmesi demektir. Eğitimin insanın doğmasıyla başlaması, öğretimin hayatın belli bir bölümünden sonra başlaması, eğitimin bireyi yaşama hazırlaması, öğretimin bilgi kazandırmayı amaçlayan bir süreç olması bu farklardan biridir. Eğitimin hayatın her alanında karşımıza çıkabilecek olaylara karşı duruşumuzu belirlerken öğretimin birkaç saatlik sınavlar ve meslek hayatı dışında neredeyse hiç karşılaşılmaması yani kısaca öğretimin eğitimin olduğu yerde başlaması sayılabilir (Boyraz, 2008, 13).

Öğretim teknolojisi Ergin (1995, 24)'e göre; öğrenmenin belli bir amaç ve sınırları belli olan durumlarda öğrenmeyle ilgili karşılaşılan sorunların incelenmesi ve çözümünde insanları, yöntemleri, düşünceleri, araç-gereçleri ve organizasyonu içeren karmaşık bir süreç olarak tanımlamıştır. Ayrıca öğretim teknolojisi eğitim öğretim sürecinde televizyon, bilgisayar, teyp, kitap gibi araçlarının kullanılması olarak da bilinmektedir. Bazı tanımlarda ise öğretim teknolojisi, davranış bilimlerindeki araştırma sonuçlarının öğretim sorunlarına uygulama süreci olarak ifade edilmektedir. Bu yüzden öğretim teknolojisi materyal kullanımı olsun veya olmasın kişilerin davranışlarında ve öğrenme sonucunda meydana gelecek değişikliği sağlamak için öğrenme ortamında yapılan düzenlemeler olarak tanımlanabilmektedir (Şahin, Yıldırım, 2002, 4).

Öğretim teknolojisi kavramı herhangi bir bilginin, öğrencilere aktarılırken sistemli bir şekilde yaklaşılması ve teknolojinin de bu süreçte kullanılması anlamına gelmektedir (Karademirci, [15.12.2012]). Ülkemizde yapılan öğretim teknolojilerine yapılan çalışmalara bakıldığında, genellikle 1950 ve 1960'lardan sonra bu alanda çalışmalar yapıldığına dair bilgilerin bulunmasına rağmen Osmanlı Devleti döneminde de öğretim teknolojilerine yönelik çalışmaların olduğu ifade edilmektedir (Göktaş ve diğ., 2009, 89).

Öğretim teknolojisi kapsamındaki materyaller, öğretim ortamlarındaki yazılı, görsel, işitsel, teknolojik malzeme ve kaynakların bütünüdür. En önemli özellikleri ise soyut durumların somutlaştırması, öğrenme-öğretme ortamlarının zenginleştirilmesi, daha az zaman harcanırken, öğrencinin bu süreçte aktif bir şekilde katılımının sağlanmasıdır. Günümüzde öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğretim teknolojilerini ve materyallerini derslerinde yeterli düzeyde kullanmamaktadırlar (Fer, 2004, 10).

Öğretim faaliyetlerini hazırlarken en etkili bilgi aktarımı teknolojinin sağladığı araç gereçlerle daha kolay ve anlamlı olmaktadır. Bu araçların kullanılması öğretmenlerin istedikleri hedefe kavuşturacak yaşantılar karar vermesinde ve bu yaşantıları sayesinde, öğrencilerle uygun iletişimi kurmasında önemi ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında öğrencilerin uygulayarak yaşayarak öğrendikleri bilgiler daha kalıcı olmaktadır (Sakallı ve diğ., [22.05.2013]).

Öğretmen, öğretim sürecinde bulunacağı öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarını, yaşlarını beden ve zihin gelişimlerinin derecesini ve genel yetenek seviyelerini araştırıp öğrenmelidir (Çilenti, 1998). Eğitim kurumlarında önemli yere sahip öğretmenler, kendilerini çok iyi donanım sahibi yapar ve günümüz teknolojilerine uygun mesleki geliştirmeleri sağlar, kısaca değişen şartlara ayak uydurdukları zaman, öğrencileri karşılaştıkları değişimlere hazır hale getirirler (Tabancalı, 2003).

1930'lu yıllarda öğretmenlerin eğitim sürecinde kullanmaları için harita, projeksiyon ve çeşitli laboratuvar araçlarının okullara tahsis edildiği ve yaklaşık olarak 30 yıllık bir süre ile eğitim teknolojilerinin okullara satın alındığı görülmektedir. 1961 yılında eğitim teknolojileri ile ilgilenmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Diğer yandan 1927-1960 yılları arasında ülke çapında okuryazarlığı artırmak amacı taşıyan ve mektup, radyo gibi araçların kullanıldığı uzaktan eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği görülmektedir. 1961 yılında her düzeydeki eğitim kurumuna hizmet eden Uzaktan Eğitim Merkezi kurulmuştur. 1974 yılında ortaöğretim düzeyi için, 1983 yılında ise Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nin kurulması ile yüksek öğretim düzeyinde uzaktan eğitim uygulamalarına başlanılmıştır. Bu uzaktan eğitim uygulamaları radyo, televizyon ve zamanla internet gibi teknolojileri ön plana çıkarmıştır (Akkoyunlu, 2002).

2.4. Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilgisayarın insan yaşamına girdikten sonra hızla yaygınlaşması, bu teknolojiyen eğitim alanında faydalanma düşüncesini meydana getirmiştir. 20. Yüzyılın sonlarında bilgisayarın insan hayatında meydana getirdiği değişiklikler Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE), ile eğitim bilimlerine yansıdığı savunulabilir.

Günümüzde teknolojinin, insan yaşamına yansıyan en somut örneklerden birisi olan bilgisayarlar, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da birçok yerde kullanılmaktadır. Bilgisayarlar eğitim ortamında kullanılabilecek en etkili eğitim araçlarından biridir (Sönmez, 1999, 166).

BDE, öğrencinin bilgisayar başında, öğrencilerin gösterebilecekleri türlü tepkiler göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir ders yazılımı ile karşılıklı etkileşimde bulunarak kendi öğrenme hızına göre kullanabildiği öğretim turu, bu soruna ilişkin uygulama ve araştırma alanı olarak tanımlanabilir. (Köksal, 1981)

Alkan (2005, 183)'a göre bilgisayarlar eğitimde en az üç eğitsel işleve sahiptir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Eğitsel verileri düzenleme ve değerlendirme: Bu işlev bilgi işlem etkinliklerini kapsamaktadır. Bilgisayarlar bahsi geçen işlevi yerine getirmede eğitimle ilgili her türlü istatistiksel bilgilerin toplanması, korunması ve işlenmesi işlerini büyük bir hız ve güvenirlikle yapabilir.
2. Eğitim sektörünün yönetimi ile ilgili işlevler: Bir öğrenci bilgisayarlar sayesinde bir öğrenim haftasında ne yapması gerektiğini bilebilir ve bu sayede öğrenci programlarının yönetiminde kullanılabılırler. Bilgisayar öğrenciye eğitim öğretimin karar verme sürecinde uygun verilerle besleyebilir.
3. Öğretim işlevi: Bu işlevde bilgisayarlar bıkmayan, yorulmayan bir öğretmen gibi hareket ederek; dokunma, görme ve ses ile ilgili iletişim kurallarını kullanabilirler.

Bilgisayar her alanda olduğu gibi eğitim bilimleri alanında da birçok yerde kullanılmıştır. Bununla birlikte bilgisayarın eğitimde kullanımı belli kategorilere girdiği söylenebilir. Yanpar (2006), Bilgisayar Destekli Eğitim'i aşağıdaki kategorilere ayırmaktadır:

1. Laboratuvar yöntemi: Bu yöntemin asıl amacı hedef kitleye bilgisayar okur-yazarlığı kazandırmak ve dersleri laboratuvar ortamında mümkün olduğunca interaktif olarak sunmaktır. Ülkemizdeki okulların bazılarında bilgisayar laboratuvarı vardır. Ancak çoğu zaman yeterince etkin ve verimli kullanılmamaktadır.

2. Her sınıfta PC yöntemi: Bu yöntemde; her eğitim sınıfına birer adet bilgisayar, sunum cihazı ve gerekli çevre birimleri kurulur. Ayrıca okul bir network ortamı ile bütünleştirilir. Böylece her ders teknolojiyle bütünleştirilmiş olur. Bütün sınıf için bir bilgisayarın kullanılması durumunda ayrıca bilgisayarı görüntüleme cihazı olan projektör makinesinin de kullanılması gerekir. Bu yöntemde sadece tek bilgisayarın kullanımı öğretimde bilgilerin gerekli görülen yerlerde görüntülenmesidir.

3. Kişisel PC yöntemi: Her öğrencinin ve öğretmenin taşınabilir bir bilgisayar ile çalıştığı bir yöntemdir. Buna ek olarak eğitim ortamına bir ağ ortamı sağlanmıştır. Öğrenci kişisel bilgisayarını tüm derse hazırlıklarını, ders materyallerini ve ödev çalışmalarını yapmak için kullanır. Ağ ortamı ise öğrenci eğitim ortamına geldiğinde kişisel bilgisayarını okulun ağ yapısına entegre etmek ve derse katılmak için kullanılır. Eğitici ise ders ile ilgili tüm hazırlıklarını kendi kişisel bilgisayarında yapar ve derse girdiğinde kendi kişisel bilgisayarını okulun ağ ortamına entegre eder ve dersini anlatır. Eğitici ve öğrenci arasındaki tüm haberleşme elektronik ortamda yapılır. Ayrıca bu yöntemle eğitici ve öğrenciler evlerinden video konferans yoluyla ders yapabilirler.

4. İnternet yoluyla eğitim yöntemi: Bu yöntem senkron ve asenkron olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleştirilebilir. Senkron yöntemde; eğitici ve öğrenciler, aynı anda mekandan bağımsız olarak video konferans, dia gibi uygulamalarla belirli saatlerde bir sınıf ortamındaymış gibi eğitimi gerçekleştirirler. Asenkron yöntemde; dersin içeriği internet ortamına yüklenmektedir. Öğrenciler mekandan ve zamandan bağımsız olarak internet sitesi üzerinden eğitimlerini gerçekleştirmektedirler. Bu yöntem açık öğretim programları için kullanılabilir.

Yukarıdaki kategoriler içinde bilgisayar destekli eğitimin belli başlı uygulamaları olmuştur. Öğrenci BDE ile bu uygulamalar aracılığı ile karşılaşmaktadırlar. Şahin ve Yıldırım (1999, 58), bu değişik etkinlikleri içeren program türlerini aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır:

1- Alıştırma-uygulama programları.

2- Bire-bir eğitim programları.

3- Eğitsel oyunlar.

4- Benzeşim programları.

Bilgisayarların eğitimde kullanılmasının da tarihsel bir gelişimi bulunmaktadır. Bu tarihsel gelişim, çeşitli kaynaklarda şöyle açıklanmaktadır (İşman 2001):

a. 1950 yılında bilgisayarlı ilk eğitim uygulaması yapılmıştır. Pilotlar için simülasyon uygulaması yapılmıştır.

b. 1959 yılında öğrenciler bilgisayarı okulda ilk defa kullanmışlardır. IBM bu tarihte New York şehrinde bulunan okullara 650 tane bilgisayar vermiştir.

c. 1966 yılında IBM 1500 adet bilgisayarı okullara dağıtmıştır.

d. 1967 yılında Stanford Üniversitesi ilk bilgisayarlı eğitim-öğretim faaliyetini gerçekleştirmiştir.

e. 1970 yılında PLATO öğretim programı kullanılmıştır.

f. 1977 yılında ilk küçük bilgisayarlar okullara girmiştir.

g. 1980 yılında LOGO programları matematik öğretiminde kullanılmaya başlanmıştır.

h. 1980'li yıllarda bilgisayar literatürü hızlı olarak gelişmiştir. Bilgisayarların boyutları hızla küçülmeye başlamıştır.

i. 1990'lı yıllarda iletişim sistemleri gelişmiştir. Çok küçük bilgisayarlar üretilmeye başlanmıştır. Eğitim programları hızla gelişmiştir. Bilgisayar destekli eğitim yayılma göstermiştir.

j. 2000'li yıllarda bilgisayarların boyutu çok küçülmüş fakat kapasiteleri çok artmıştır. Bilgisayarlı iletişim sistemleri çok gelişmiştir.

Eğitimde bilgisayar kullanımı geleneksel yöntemlerin aksine, öğretmen merkezli bir eğitimden uzaklaşarak, öğrenciyi ön plana çıkarmakta ve bireysel öğrenme hızına

göre öğrenmeyi desteklemektedir. Gerektiğinde, öğrenciler, yetersiz kaldığı derslerde konuyu tekrar edebilir ve beklenen seviyeye ulaşabilirler. Öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmeyi sağladığı gibi öğrencileri ezberci eğitimden uzaklaştırarak kavrayarak öğrenmelerini sağlar (Taşlıbeyaz, 2010, 26). Bilginin iyi bir şekilde kullanılarak öğrenciye ve öğretmene, öğrenme–öğretme sürecinde yardımcı olması bilgisayar destekli öğretimin temel amacıdır. Bilgisayar destekli öğretim, öğrencinin hem motive olmasını hem de bireysel öğrenme hızına göre öğrenmesini sağlar (Atman, 2005, 3).

1980’li yıllarda kişisel bilgisayarların kullanılmaya başlanmasıyla ABD’de okul seçiminde bilgisayar önemli bir etken haline gelmiştir. Öğrenciler, öncelikle bilgisayar olan okulları tercih etmişler, öğrenciler ve öğretmenler eğitimde bilgisayarı sıklıkla kullanmaya başlamışlardır. ABD’de, 1985’li yıllarda bilgisayar başına 50 öğrenci oranı varken, maliyetlerin azalması ve gelişen teknoloji sonucunda 1997 yılında yapılan araştırmalarda 9 öğrenciye bir bilgisayar oranına ulaşılmıştır. Bu dönemlerde bilgisayar destekli eğitimin geliştirilebilmesi için geniş kapsamlı önemli araştırmalar yapılmıştır. Araştırmalarda bilgisayar sayısının yetersiz olduğu, öğretmenlerin bilgisayarı etkinliklerde kullanmadığı, yeterli yazılımların olmadığı tespit edilmiştir (Ünal, 2009).

Ülkemizde ise 1984 yılından itibaren Bilgisayar Destekli Eğitim çalışmalarına başlanmıştır. Ülkemizde Bilgisayar Destekli Eğitim üzerine yapılan çalışmalarda başlangıçta yazılımdan çok donanıma önem verilmiştir. Öğretmen yetiştirmede ise BASIC programlama dilinin öğretilmesi hedeflenmişti, bu amaçla ülke kaynaklarının kısıtlı olması ve yetersizliği nedeniyle, Dünya Bankası kredileri kullanılmış ve orta öğretimin Mesleki ve Teknik Eğitim kanadı olan Endüstri Meslek Liselerine Bilgisayar Destekli Eğitim laboratuvarları kurulmuştur (Esen, 2003).

1984 yılında ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ortaöğretim kurumlarında bilgisayarlara yer vermiştir. 1991’de ulusal politikalar bilgisayar destekli öğretimi kapsamıştır. Çok yakın geçmişte yani 1998’de MEB Dünya Bankası’ndan yaklaşık 600 milyon dolar borç alarak, halen uygulanmakta olan iki aşamalı Ulusal Temel Eğitim Programı’na yatırmıştır (Akbaba, Altun, 2006). Birinci safha (Faz I) 2003 yılında tamamlanmıştır (MEB, 2005). Birinci safhada aşağıdaki yatırımlar yapılmıştır (Akbaba, Altun, 2006).

- MEB 2.802 ilköğretim (K-8) okulunda, 3.188 eğitim teknolojileri sınıfı oluşturmuştur ve bu sınıflar bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, televizyon, video, çoklu ortam yazılımları ve slaytlar ile donatılmıştır. Bütün okullar bilgisayar sayıları dışında aynı sayıda ve tipte öğretim teknolojileri araçlarına sahiptir.
- Toplam 56.605 bilgisayar kırsal alandaki 26.244 ilköğretim okuluna dağıtılmıştır. Bilgisayar okuryazarlığı, aktif öğrenme ve öğretme stratejileri eğitimi alan 3.000 birincil eğitim uzmanına 1.630 dizüstü bilgisayar temin edilmiştir.
- 25.000 ilköğretim öğretmeni MEB'in düzenlemiş olduğu çeşitli hizmet içi kurslarla (bilgisayar okuryazarlığı eğitimi için) tabi tutulmuştur. Ayrıca 15.928 ilköğretim öğretmeni bu okullara anlaşmayla donanım ve yazılım veren firmalar tarafından ileri bilgisayar eğitimi almışlardır.
- 2.308 bilgisayar koordinatörü yetiştirilmiş ve 18.517 okula tepegöz gönderilmiştir.

2.4.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Yararları

Bilgisayar destekli eğitimin öğretmen, öğrenci ve eğitim kurumları açısından birçok yararları bulunmaktadır. Bunlar çeşitli kaynaklarda şu şekilde belirtilmiştir (Keser, 1988);

2.4.1.1. BDE'nin Öğretmenler Açısından Yararları

Bilgisayar destekli eğitimin öğretmenler açısından yararları şöyle sıralanabilir:

- a. Daha kısa zamanda daha etkin öğrenme sağlar,
- b. Değerlendirme için ek alternatif sunar,
- c. Öğrenciler ve öğretmenler arasında iletişimde artış sağlar,
- d. Rutin işlemlerin azalmasını sağlar,
- e. Edinilmesi pahalı veya imkansız olan doküman, resim ve bilgiye erişim sağlar,
- f. Sınıf performansının artmasını sağlar,
- g. Öğrencinin derse aktif katılımı sağladığı için öğretmenin işini kolaylaştırır,

- h. En sıkıcı dersleri kolay ve zevkli hale getirerek öğretmene yardımcı olur,
- i. Öğretmeni dersi tekrar etme, ödev düzeltme vb. işlerden kurtararak öğrencilerle daha yakından ilgilenebilme fırsatı verir,
- j. Öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini her zaman canlı tutar.

2.4.1.2. BDE'nin Öğrenciler Açısından Yararları

Bilgisayar destekli eğitimin öğrenciler açısından yararları şöyle sıralanabilir:

- a. Kendi adımları ile kendi seviyelerinde çalışabilmeleri olanağı sunar,
- b. Etkileşimli olarak öğrenme ve kendi öğrenme surecilerine katılmaya teşvik eder,
- c. Genellikle eğlenceli, değişik ve ilginç bulunur,
- d. Gerçek örneklerle çalışma ve/veya pratik yapma olanağı verir,
- e. Çok geniş bir bilgi yelpazesine erişim sağlar,
- f. Grafik, ses, animasyon ve çoklu medyanın görsel ve dinamik bir çalışma ortamı sağlar,
- g. Yaratıcılığın ortaya çıkmasını sağlar,
- h. Kendine güveni artırır,
- i. Problem çözme ve dikkatini bir problem üzerine yoğunlaştırma yeteneğini geliştirir,
- j. Öğrencinin öğrenme zamanından tasarruf sağlar,
- k. Belgeleme, dosyalama ve belgelere başvurma alışkanlığını kazandırır,
- l. Önceki çözümleri araştırıp bunları yeni bir çözüm için kullanabilme yeteneğini geliştirmesini sağlar,
- m. Paylaşım duygusunu geliştirir,
- n. Anında dönüt sağlandığı için kaçırılan ders veya konu öğrenci tarafından tekrar edilebilir,

o. Benzeşimler sayesinde öğrencilere özgü mekanlar sağlar.

2.4.1.3. BDE'in Eğitim-Öğretim Kurumlarına Katkıları

Bilgisayar destekli eğitimin eğitim-öğretim kurumları açısından yararları şöyle sıralanabilir:

- a. Uzun vadede öğretim maliyetleri azalabilir,
- b. Eğitimciler daha fazla öğrencinin ihtiyaçlarını karşılayabilirler,
- c. Değerlendirme yüzdelerinde kalite artar,
- d. Alanın ve zamanın esnek kullanımı sağlar,
- e. Uzaktan eğitim programlarının geliştirilmesine olanak sağlar,
- f. Sınıf ortamında yapılamayacak deney ve uygulamalar benzeşim programları sayesinde okul ortamına girmesine olanak sağlar,
- g. Eğitimde fırsat eşitliği sağlar,
- h. Okul başarı düzeyini artırır,
- i. Okullar arası iletişimde rol oynar,
- j. Müfredatın okullara göre esnekçe planlanabilmesine olanak verir,
- k. Dünyadaki diğer öğretim kurumlarıyla paralel bir şekilde ders isleme olanağı sağlar.

2.4.2. Bilgisayar Destekli Eğitimin Olumsuz Yönleri

Bilgisayar destekli eğitimin birçok üstünlükleri mevcuttur. Fakat bütün öğretim yöntemlerinin olduğu gibi bunun da bazı durumlarda sınırlılık ve olumsuzlukları vardır. Bunlar çeşitli kaynaklarda şu şekilde belirtilmiştir (Keser, 1988):

- a. Bilgisayar donanımlarının satın alınması, kurulması, bakımları ve korunması pahalıdır.
- b. Öğrencinin uzun süreli olarak bilgisayar ile çalışması, onun insanlarla ilişkisini ve sosyal gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir.

- c. Eğitim yazılımları, eğitim programı ile paralel olmaması durumunda ne kadar iyi hazırlanmış materyaller olurlarsa olsunlar, öğretim açısından fazla değerli olmayabilirler.
- d. Eğitimciler bilgisayar destekli eğitim konusunda gerekli eğitimi almamış veya deneyime sahip olamayabilirler.
- e. Teknik elemanlar ile eğitimciler arasında gerekli iletişim olmayabilir.
- f. Kaliteli eğitim yazılımlarını bulmak kolay değildir.
- g. Öğrenciyi doğruya yönlendirecek bir sistem yoktur. Çünkü cevaplar doğru ya da yanlıştır.
- h. Bilgisayar kullanmayı önceden bilmeyen bir kişi için çok zaman kaybına sebebiyet verebilir.
- i. Belli derslerin yazılımlarının çok bazı derslerin öğretim programlarının az olması bir eksikliktir.
- j. Çeşitli donanımsal problemler yüzünden ders akışını bozulabilir.
- k. Yeterli alt yapı olmadığı için çıkacak sorunlar hemen düzeltilemeyebilir.
- l. Gerekli formatör eğitimci veya kaynak yeterli olmağı için sorun yaşanabilir.

2.5.Bilgisayar Destekli Öğretim

Fatih Projesi'nin teori ve pratik alanlarının hemen her bölümünde bilgisayar teknolojisinin ve bu teknolojiden yararlanan bilgisayar destekli öğretimden bahsetmek mümkündür.

Bilgisayar destekli öğretim; öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir ifade ile bilgisayar programları ile öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izlerken aynı zamanda kendi kendini değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir (Senemoğlu, 2011,435).

“Bilgisayar destekli öğretim, öğretim sürecinde bilgisayarın alternatif olarak değil, sistemi tamamlayıcı, sistemi güçlendirici bir unsur olarak kullanılmasıdır” (Uşun, 2004, 40).

İşman (2001)'a göre, Bilgisayar Destekli Öğretim'de etkili olan kuramlar şu şekilde sıralanmıştır:

1. Davranışçı Kuram

Pavlov'un klasik koşullanma ve Skinner'in edimsel koşullanma kuramları bilgisayarla eğitimde temel alınarak kullanılmaktadır. Bu çalışmalarda Skinner'in programlı öğrenme yaklaşımı da kullanılmaktadır. Skinner'e göre, programlı öğrenmenin klasik öğrenmeye göre daha etkili olması, aşağıda belirtilen etkinliklerle ilgilidir:

1. Programlı öğrenmelerde anında etkiye tepki çalışmaları yapılır. Öğrencinin yanlışlıklarına anında dönüt verilebilir.
2. Bireysel öğrenmeye fırsat sağlar. Programlı öğrenmede bilgisayarlar sayesinde öğrenciler kendi kendine öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirir.
3. Programlı öğrenmeler sayesinde ilgili uzman tasarımları ile etkili öğretim ortamlarının hazırlanır. Bu öğretim ortamlarında etkili öğrenmeler gerçekleştirilir (Maddux ve diğ, 1997).

Davranışçı yaklaşıma göre davranışlar gözlenebilir ve kalıcı olmalıdır. Bilgisayarlı eğitimde davranışçı kuramın ödül, ceza, etki, tepki ve dönüt verme gibi öğeleri kullanılmaktadır. Öğrenci bilgisayarı kullanırken doğru yaptığında anında ödül yanlış yaptığında ise anında ceza niteliğinde bir etkinlik yapılır. Öğrenciler, pratik yapması için bilgisayarları sürekli olarak kullanması gerekir. Bu kullanımlarda, öğrenciler sürekli olarak yanlışlıklar yapabilir.

Etki-tepki olayında ise, öğrenci bilgisayarı kullanırken klavyede yanlış bir tuşa bastığında, bilgisayar hemen tepkide bulunur. Öğrenci yanlış olan davranışını görüp hemen düzeltme çabalarına girer. Öğrenciler, yaptıkları yanlışlıkları bilgisayardan dönüt alarak, kısa bir zamanda düzeltme çabasına girebilirler. Bu sayede, öğrencilerde kalıcı öğrenmeler sağlanır. Bu etkinlikler yapılırken, öğrenci davranışlarını gözlemlenebilir ve ölçülebilir nitelikte olması gerekir.

2. Sistem Kuramı

Bilgisayarlı eğitimde kullanılan ikincisi sistem kuramıdır. Bu kuram genel olarak organizasyon ve bütün organizasyonların temel yapısı ile ilgilenmektedir. Biyolog olan Otto Von Bertalanffy 1968 yılında bu kuramı geliştirdi. Bu kuramın temeli bütünlük ilkesine dayanmaktadır. Eğitim içinde, sistem kuramı sistem yaklaşımının gelişmesi ile kullanılmaya başlanmıştır. Bu kuramda, genel olarak öğrenme yöntemleri kullanılmaya çalışılmıştır. Bu kuramda genel yaklaşımlar aşağıdaki gibidir:

- a. Problem çözme: Öğrenciler problem çözme yöntemini kullanarak bilgisayarlı öğretim faaliyetlerini gerçekleştirir. Bilgisayarlar ile çok sayıda problem çözülebilir.
- b. Düzeltme ve karar verme: Bilgisayarlı eğitimde düzeltme ve karar verme yaklaşımları kullanılmaktadır. Bilgisayarlı eğitimde, öğrenci kendi başına yaptığı yanlışları düzelterip, doğrular konusunda karar verebilir. Bilgisayarlar, yapılan yanlışlara anında dönütler verirler. Öğrencilerde, yanlışları düzeltici davranışları ortaya koymada karar verme faaliyetlerini gerçekleştirir.
- c. Davranışsal hedefler: Bilgisayarlı eğitimde, yapılacak olan her hedef ve davranışlar tek tek belirtilir. Belirlenen hedef ve davranışlar tek tek gerçekleştirilmeye çalışılır.
- d. Kompleks yapı: Karmaşık organizasyon problemleri dikkate alınır. Bilgisayarlı öğretimde yapılacak olan her faaliyet organize edilir. Bu organize olmuş faaliyetler öğrenciler ve öğretmenler tarafından belli niteliklere göre uygulanır.

Öğretim tasarımı için kullanılan sistem yaklaşımının temelinde davranışçı yaklaşım bulunmaktadır. Burada belli bir hedef kitle, gerçekleştirilmesi beklenen hedef ve davranışlar ve dönüt sistemi bulunmaktadır. Bilgisayarlı eğitimde, öğretim öncesi tasarım planı, kullanıcıların ya da öğrencilerin ihtiyaçları ve özellikleri, yapılan faaliyetlerin doğruluğunu ya da yanlışlığını bildiren dönüt, bilgisayar ve kullanıcı arasındaki etkileşimi sağlayan sistem ve uygulanan faaliyetlerin performansını ortaya çıkaran sistemler bulunmaktadır. Bilgisayarlı eğitimde, sistem kuramı çok sık kullanılmaktadır. Sistem kuramı, bilgisayarlı eğitimde etkili olarak kullanıldığında öğrenci öğrenmelerinde artışlar meydana gelmektedir (İşman, 2001).

3. Bilişsel Kuram

Bruner 1960 yıllarında bilişsel kuramı geliştirmiştir. Bilişsel kurama göre öğrenme öğrencinin bilişsel organizasyonuna göre yapılmaktadır. Bilginin öğrenilmesi için, birey zihninde bilgileri organize edip yapılandırması gerekmektedir. Bilgisayar öğrenimi de, bireyin bilgileri organize edip yapılandırması ile gerçekleşmektedir. Birey, organizasyon ve yapılandırma faaliyetlerini gerçekleştirdikten sonra bilgileri kısa zamanla hafızadan uzun zamanla hafızasına yerleştirmektedir. Bilişsel kuram, bilgisayarlı eğitime çeşitli katkılar sağlamaktadır (Simonson, Thompson, 1994). Bunlar aşağıdaki gibidir:

- a. Öğrenme, belirlenen temel hedef ve davranışlar üzerine organize edilir. Bunun sayesinde, öğrenme faaliyetleri etkili bir şekilde planlanır. Bilgisayarlı eğitimde de faaliyetlerin planlanması gerekmektedir. Bunun sonucunda, bilgisayarlı eğitimde bilgilerin etkili bir biçimde kazanılmış olur.
- b. Öğrenilecek bilginin özelliğini ortaya çıkarır. Bilgisayarlı eğitimde, öğrenilecek bilgilerin yapısı bilimsel kuram sayesinde ortaya çıkarılır. Diğer bir ifade ile belirlenen hedef ve davranışların düzeyleri tespit edilir. Bu faaliyetlerden sonra gerçek plan ortaya çıkarılır.
- c. Öğretim materyali kullanılır. Bilişsel kuramda, hedef ve davranışlara uygun olan öğretim materyalleri geliştirilmesinde katkılar sağlar.
- d. Ödüllendirme: Bilgisayarlı eğitimde istenilen davranışlar yapıldığında anında ödüllendirme uygulamaları gerçekleştirilir. Verilecek olan ödüller, hedef ve davranışlara ve öğrencilerin düzeyine uygun olmasıdır.
- e. Buluşçu öğrenme: Bilgisayarlı öğrenmede, buluşçu yaklaşım çok sık olarak kullanılır. Buluşçu yaklaşımda, öğrenciler kendi başlarına öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirirler.

Genel olarak özetlemek gerekirse, bilişsel kuram içinde gerçekleşen öğrenme faaliyetlerinin genel merkezinde her zaman öğrenci bulunmaktadır. Öğrenmeleri, öğrenciler bizzat kendileri gerçekleştirmektedir. Öğrenciler bunları gerçekleştirirken organize ve yapılandırma faaliyetlerini bizzat kendileri gerçekleştirirler (İşman, 2001).

4. Yapısalıcı Kuram

Yapısalıcı yaklaşımın merkezinde öğrenmeyi gerçekleştiren öğrenciler bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile öğrenciler öğrenmelerini kendileri yaparak ve yaşayarak gerçekleştirmektedirler. Bu tür öğrenme faaliyetlerinde, uygulamalar ve kazanılan deneyimler önem taşımaktadır. Öğrenciler uygulama yapmadıkları sürece etkili öğrenmelerini gerçekleştiremezler. Bunun nedeni, öğrenilecek olan bilgilerin kalıcılığı ancak uygulamalar ile gerçekleşmesidir. Yapısalıcı yaklaşımda iki tür yaklaşım bulunmaktadır. Bunlar bilişsel yapısalcılar ve sosyal yapısalcılardır. Bilişsel yapısalcılar daha çok Piaget'in temel kavramı olan pratiği ele almışlardır. Bunlara göre, bilgisayarlı eğitimde çok pratik yapılmalı ve birçok uygulama faaliyetleri organize edilmelidir. Sosyal yapısalcılar ise daha çok Piaget'in buluş yoluyla öğrenmeyi kullanmaktadırlar. Bilgisayarlar ile buluş yapmayı sağlayacak faaliyetler organize edilmelidir. Bilgisayarlar kullanılarak buluşsal öğrenme faaliyetleri etkili olarak planlanabilir. Bilgisayarlı eğitimde, uygulamalar çok önemlidir. Bilgisayarlı eğitimde, öğrenciler bizzat kendisi bilgisayarı kullanarak ve deneyimleri kendileri yaşayarak öğrenirler. Öğrenme faaliyeti, öğrencilerin uzun zamanlı ve kısa zamanlı hafızalarında gerçekleştirmektedir. Öğrenciler, bilgisayarlı eğitimde öğrendikleri bilgileri, ilkönce kısa zamanlı hafızalarına kayıt ederler. Daha sonra, öğrenciler gerekli olan pratiklerini yeterli sayıda yaparlarsa, öğrendikleri bilgiler uzun zamanlı hafızalarında kodlanır. Bunun sonucunda, öğrenciler öğrendikleri bilgileri istedikleri zaman kullanırlar. Yapısalıcı yaklaşımda bilinmesi gereken önemli noktalar bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibidir (İşman, 2001):

- a. Yapararak öğrenme: Öğrenciler, uygulamaları bilgisayarlar ile kendileri yapmalıdır.
- b. Yaşayarak öğrenme: Öğrenciler, öğrenme faaliyetlerini ve deneyimleri kendi hayatlarında, yaşayarak ve hissederek öğrenmelidir.
- c. Kubaşık bir çalışma: Bilgisayarlı eğitimde, öğrenmeler belirlenen bütün öğretim faaliyetlerin birlikte çalışması sonucu ortaya çıkar.
- d. Öğretim ortamlarının tasarımı: Bilgisayarlı eğitimde uygulanacak olan bütün öğretim ortamları etkili olarak önceden planlanmalıdır.

e. Deneyimler okul deneyimleri ile ilişkili olmalıdır: Bilgisayarlı eğitimde kazanılacak olan yaşantılar öğrenilecek olan konularla ilişkilendirilmelidir. Öğrencilere bu deneyimler planlı olarak kazandırılmalıdır.

f. Keşfetme: Öğrenciler, bilgisayarlı öğrenmelerinde keşfetme yöntemini kullanarak faaliyetler yaparlar. Keşfetme yöntemi ile öğrencilerin yaratıcılık yetenekleri gelişmektedir.

5. Kritik Kuram

Kritik kuramın bilgisayarlı eğitime getirdiği katkılar bulunmaktadır. Kritik kuramı aynı zamanda Frankfurt Okulu veya Neo-Marxism kuramları olarak bilinmektedir. Bu kuram davranışçı yaklaşımın kurallarını kökten kabul etmez. Bu kuram, eşitlik ilkesinden yola çıkarak bilgisayarların toplumda fırsat eşitliği getirdiğine inanmaktadırlar. Tabi ki bu eşitliği sağlayacak olan eğitimcilerdir. Bilgisayarlar ile çeşitli nedenlerden dolayı (bedensel özürlülük, ailevi sebepler, iş durumunda vb.) okula gidemeyen bireylere eğitim imkanı sunabilmektedir.

Yukarıda belirtilen kuramlar bilgisayarlı eğitimde tek başına ya da birlikte kullanılmaktadır. Öğrenmeler bu kuramların temel yapılarına göre oluşmaktadır.

Bilgisayarlı eğitimi uygulayacak olan öğretmenler ya da eğitimciler bütün bu kuramların genel özelliklerini bilip gerektiği zaman etkili olarak uygulamalar yapabilmelidir (İşman, 2001).

Yukarıda ifade edilen kuramlar ışığında Collis (1996)'e göre, bilgisayar eğitim ortamlarında altı genel uygulama alanına sahiptir:

1. Alıştırma, pratik ve test uygulamaları: Bilgisayarlara çeşitli konularda alıştırma yüklenir. Öğrenciler, daha önce öğrendiği bilgileri uzun zamanlı hafızasına yerleştirmek için bilgisayarlarda bulunan alıştırma yapar. Bunun sayesinde, öğrenilen bilgilerin kalıcılığı sağlanır. Bunun yanında, öğrenciler, her hangi bir konuyu daha iyi öğrenebilmek için bilgisayara yüklenen pratik uygulamaları yapar. Bunun temel amacı, bilgilerin etkili ve hızlı olarak öğrenilmesidir. En son olarak, herhangi bir ünitenin sonunda anlatılanların öğrenilip öğrenilmediğini değerlendirmek için test uygulamaları planlanır. Öğrenciler, bilgisayarın karşısına geçip ilgili konuları içeren testleri çözer ve cevapları konusunda anında bilgisayardan

dönüt alır. Öğrenci elde ettiği bu dönütler sayesinde hızlı olarak öğrenemediği konuları hemen kavrar ve öğrenme faaliyetlerine geçer.

2. Bellekten uygulamalar: Öğretmenler ayrıca bellekten faaliyetler organize eder. Bu faaliyetler sayesinde öğrenciler, öğrendikleri bilgilerden yola çıkarak yeni bilgiler ortaya çıkarır. Diğer bir şekilde ifade etmek gerekirse, öğrencilerin yaratıcılık yetenekleri gelişir. Belirtilen uygulamalar öğrencilere yeni fikirler geliştirmek için gerekli olan bilgileri, yol ve ipuçlarını verir. Öğrenci, bütün bu bilgileri kullanarak var olmayan yeni uygulamalar yapar.

3. Eğitsel oyunlar: Bazı bilgisayar şirketleri okullarda işlenen konular ile ilgili eğitsel oyunlar hazırlar. Bu eğitsel oyunların temel amacı, öğrencilerin kuramsal olarak öğrendikleri bilgileri uygulayabilecek ortamlar hazırlamaktır. Öğrenciler bu uygulamalar sayesinde, öğrendikleri bilgileri yaparak geliştirir ve yaşamı boyunca etkili olarak kullanır.

4. Simülasyonlar: Bazı bilgisayar şirketleri bazı bilgileri benzetişim kullanarak, kendi yaşamlarında karşılanamayacak bilgileri öğrencilere sunar. Mesela, Kimya dersinde deneyler ile ilgili simülasyonlar hazırlanır. Bilindiği gibi kimya deneylerini uygulamak hem pahalı hem de çok tehlikelidir. Simülasyonlar sayesinde öğrenciler tehlikeli ve pahalı olan deneyleri sınıf ortamlarında yapıp deneyimler kazanır. Diğer bir örnekte pilotların eğitimi verilebilir. Pilotlar simülasyonlar sayesinde uçak kullanımı konusunda yeteri kadar eğitilebilirler. Bunlar sayesinde pilotlar, az masraf ve çok deneyimler ile etkili olarak yetiştirilebilirler.

5. Problem çözme programları: Bilgisayarlara bazen de problem çözme programları yüklenir. Öğrenciler, bu programlar sayesinde yeteri derecede konular ile ilgili problem çözme olanağına kavuşmaktadır. Bilgisayara binlerce çeşitli problemler yüklenebilir. Bunun sonunda, öğrenciler kalıcı öğrenmelerini gerçekleştirebilirler.

6. Bilgisayar öğrenim programları: Bilgisayar şirketleri bilgisayara bazen de bilgisayarların etkin kullanımı hususunda eğitim programları hazırlarlar. Öğrenciler ve öğretmenler bu programlar sayesinde bilgisayarlar konusunda gerekli olan tüm bilgileri istedikleri zaman ve ortamda öğrenebilirler.

Bilgisayar destekli öğretimin amaçları üzerine aşağıdakiler sıralanabilir (Barker, Yeates, 1985):

1. Geleneksel öğretim metotlarını daha etkili bir hale getirmek
2. Öğrenme sürecinin hızını arttırmak
3. Zengin içerik sağlamak
4. Maliyeti düşük ve etkili öğretimi gerçekleştirmek
5. İhtiyaca dayalı öğretimi gerçekleştirmek
6. Tamamlayıcı öğretimi sağlamak
7. Öğretimde devamlı olarak niteliğin artmasını sağlamak
8. Kişisel öğretimi gerçekleştirmek

2.6.Uzaktan Eğitim

California Distance Learning Project (CDLP)'e göre; "Uzaktan öğrenme programı, öğrenciyle eğitsel kaynaklar arasında bağlantı kurarak eğitimi gerçekleştiren bir sistemdir." Uzaktan eğitim programlarının herhangi bir eğitim kurumuna kayıtlı bulunmayan kimselere de eğitim olanağı sağlıyor olması bizlere, son dönemde öğrenciye tanınan eğitim imkanlarının artmakta olduğunu gösteriyor. Uzaktan eğitim programının bir başka yönü de mevcut kaynaklardan yeterince faydalananıyorması ve gelişen teknolojiyi de yakından takip etmek zorunda olmasıdır.

Simonson ve diğ. (2003)'ne göre ise uzaktan eğitim, farklı mekanlardaki öğretmen, öğrenci ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığı ile bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyetidir. Farklı bir ifade ile uzaktan eğitim, farklı biçimlerle farklı ortamlarda, birden fazla öğretmenin olduğu ya da olmadığı, farklı eğitim gruplarında, değişik öğrenme seviyesi ve yaşlarda, değişik teknolojilerle, farklı öğretim yöntem ve yaklaşımları ile farklı felsefi ve stratejik motivasyonlarla gerçekleştirilebilir.

Uzaktan eğitim kavramı farklı anlamlara gelebilir. Uzaktan eğitim tanımının temel özellikleri (Keegan, 1983; Heinich ve diğ., 1999'den aktaran Demirel ve diğ., 2004):

1. Öğretmen ve öğrencinin öğrenme süreci boyunca fiziksel ayrılığı,
2. Düzenlenmiş bir öğretim programı,
3. Bir eğitim kuruluşunun varlığı (programın derslerinin planlanmasında ve materyallerin hazırlanmasında, akademik ve öğrenci destek servislerinin sağlanmasındaki etkisi/katkısı),
4. Teknoloji araçları (derslerin içeriklerini aktarmak ve etkileşimi sağlamak için basılı materyaller, video, ses ve bilgisayar vb. gibi teknolojilerin ve araçların kullanılması),
5. Çift yönlü etkileşim,
6. Olası seminer çalışması,
7. Öğrenme gruplarının yokluğu ve bu nedenle öğrencilerin bireysel olarak öğretimi.

Uzaktan eğitimin birçok özelliği bulunmaktadır. Demirel ve diğ, (2004)'ne göre bu özelliklerden bazıları şöyle sıralanabilir:

- Uzaktan öğrenme etkinlikleri için yer ve zaman kısıtlaması yoktur. Öğrenenler ve öğretmenler eğitim sürecinin büyük bir bölümünde fiziksel olarak ayrı yerlerde bulunmaktadır. Ortam, öğretici, öğrenci ve ders içeriğini bir araya getirmek amacıyla kullanılmaktadır.
- Kişiye göre değişken ders süreleri söz konusudur.
- Eğitimi alacak olan bireyler bu eğitimlerini eşzamanlı (senkron) ve eşzamanlı olmayan (asenkron) şekillerde alabilirler.
- Uzaktan eğitim sistemi sürekli eğitim olanağı sağlamada etkili bir araçtır.
- Uzaktan eğitim sistemlerinin genelde modüler bir yapıya sahiptirler. Bu sayede kolayca bireylerin ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunulabilmekte veya her birey kendi ihtiyaçlarına uygun bir program yaparak o programı izleyebilmektedir.
- Bazı uzaktan eğitim teknolojilerinde bireylere etkileşimli bir eğitim sunabilmektedir.

- Kolay güncellenir ölçme ve değerlendirme araçlarının sunulabiliyor olması sistemin olumlu yanlarındanır.
- Genellikle kurulum aşamasındaki sistemler sayılmazsa sistemin hizmetlerinin sunulmasında geleneksel öğretime göre daha az maliyet vardır denebilir.
- Geniş kitlelere uzaktan eğitim sistemiyle kısa sürede ulaşmak olanaklıdır.
- Uzaktan eğitim sistemleri sayesinde işgücünün verimli kullanılması da söz konusudur. Bireyler çalıştıkları kurumdan ayrılmadan eğitimlerini sürdürebilmekte ve ayrıca bu yolla bilgi ve becerilerini arttırarak çalıştıkları kurumda daha verimli olabilmektedir.

Günümüzde uydu, fiber optik, televizyon, bilgisayar, internet ve diğer bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler eğitimin yapısını ve biçimini etkilemekte, eğitimcileri yeni eğitim programları ve öğrenme-öğretme modelleri geliştirmeye zorlamaktadır. Bilişim teknolojilerini kullanan eğitimciler, küresel eğitim uygulamalarının mutlaka kullanılması gerektiğini belirtmektedirler. Küresel eğitim imkanı sunan modellerden biri uzaktan eğitimidir (İşman, 2011).

İlk uygulaması 1728 yılında posta ile yapılan uzaktan eğitim, günümüzde gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha nitelikli, telekonferans ve internet uygulamaları şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde birbirlerinden kilometrelerce uzaklıkta farklı ortamlarda olan öğretmen ve öğrenciler, birbirleriyle görüntülü ve sesli olarak etkili iletişim kurabilmektedirler (İşman, 2011).

Uzaktan eğitimin tarihçesi incelendiğinde yaşanan süreçlerin beş ana bölümden meydana geldiği anlaşılmaktadır. İlk uygulamalar 18. yüzyılda İngiltere ve ABD’de gerçekleşmiş, bu süreçte “mektupla öğretim” deneyimi kullanılmıştır. Bu yöntem ile öğretim içeriği posta yolu ile öğrencilere gönderilmiş ve bu şekilde daktilo, kompozisyon ve yabancı dil öğretimi yapılmıştır. Bu konuda ülkemizde ilk girişim Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Mektupla Öğretim Merkezi’nin kurulması ve öğretim uygulamasına geçilmesi ile başlamıştır. 1966 yılında ise bu çalışmalar genel müdürlük düzeyine getirilerek yaygınlaştırılmıştır (Alkan, 2005).

Bu sırada yaşanan ikinci girişim Radyo ve Televizyon Yayınları olarak adlandırılmaktadır. 20. yüzyılın başlarında özellikle eğitim vermek amacıyla

kurulmuş, aynı yüzyılın ortalarında ise televizyon istasyonları eğitim amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde ilk deneme uygulamaları 1974 yılında yapılmış Yaygın Öğretim Kurumu'nun (YAYKUR) etkinlikleri ile 1978 yılına kadar sürmüş, ardından bu çalışmaları Film-Radyo ve Televizyon ile Eğitim Merkezi (FRTM) tarafından yapılan TV programları izlemiştir. Ancak Çeşitli sebeplerden ötürü her iki uygulamanın da başarılı olmadığı görülmüştür (Alakuş, 2003).

Ülkemizde, 1999 yılında uygulamasına başlanan “Bilgi ve İletişim Teknolojisine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim” ile uzaktan eğitim, gelişen teknoloji ile değişim göstermektedir. Bununla birlikte “Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim Uygulamaları ve Modern İletişim Teknolojilerinin Uzaktan Eğitimde Kullanılması Araştırması”, “Etkileşimli Uzaktan Eğitim Kablo Yayıncılığı ve Uygulamaları Projesi” ve “Öğrenme Merkezleri” araştırma projeleri TÜBİTAK-BİLTEN ile MEB arasında yürütülmektedir. Ayrıca örgün eğitimini sürdüremeyen vatandaşlara hizmet vermek üzere 1992 de Açık Öğretim Lisesi ve 1998’de açık ilköğretim okulu kurulmuştur (Gülbahar, 2009, 27).

Dünyada çok farklı uygulamaları olan uzaktan eğitimin, eğitim-öğretim ortamlarına etkisi uzun süredir incelenmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte uzaktan eğitime olan eğilimin arttığı söylenebilir. Bu noktada uzaktan eğitimin yararlarının bilinmesi önem kazanmaktadır. Keegan (1998), bu yararları şu şekilde ifade etmiştir:

Küreselleşme: Uzaktan eğitim kurumları genellikle dünya çapında eğitim verebilecek özelliğe sahiptir. Yüzyıldan fazla bir süredir, Avrupa’da (İngiltere ve Fransa) bu tür faaliyetlerde bulunan eğitim kurumları deniz aşırı ülkelerdeki çalışan resmi görevli ya da ticaretle uğraşan vatandaşlarına düzenli olarak uzaktan eğitim hizmeti sunmaktadır.

Kişiselleştirme: Geleneksel eğitim sisteminin Doğu ve Batı’daki en farkedilebilir özelliği eğitmen ve öğrencinin yüz yüze iletişim kurmasıdır. Bu durumun sonucu olarak eğitim ortamları öğrencilerin değişik öğrenme yetenekleri ve zeka seviyeleri yerine sınıfın genel durumuna göre hazırlanmaktadır. Fakat istenilen durum, her öğrencinin kişisel ilgileri ve istidatları dikkate alınarak hazırlanmış ders içerikli eğitim sistemidir. Geleneksel eğitim anlayışı ile gerçekleştirilmesi çok zor olan bu durum, uzaktan eğitimin sağladığı fırsatlarla gerçekleştirmeye başlamıştır.

Özelleştirme: Uzaktan eğitim, öğrenciyi sınıftaki grup ortamından alarak eğitim ve öğretim verebileceği farklı bir konuma taşır. Bu sistemde kuramsal öğrenmenin yerini bireylere göre özelleştirilmiş öğrenme alır. Bu durumun sağlayacağı avantajların ile birlikte getireceği psikolojik ve sosyolojik dezavantajlar da halen tartışılmaktadır.

Endüstrileşme: büyük bir kitlenin bir ürüne olan ihtiyacını karşılayabilmek için ilgili endüstrilerin kurulması gibi, insanların artan eğitim taleplerine hızlı ve etkin bir şekilde cevap verebilmek için uzaktan eğitim kurumlarının açılması artık kaçınılmaz olmuştur.

Geleneksel eğitim alamayan öğrencilere eğitim verme: Uzaktan eğitim dünya çapında her yıl milyonlarca kişi tarafından kullanılan bir eğitim sistemidir. Bununla beraber ilgili eğitim kurumlarındaki ders saatlerine yer, zaman açısından katılma imkanı olmayanlar (tam zamanlı olarak çalışanlar-memurlar, askerler-farklı ülke veya şehirlerde yaşayanlar) için beklenen bir tercihtir. Bu eğitim sistemi hasta, engelli ve suçlu insanlar için ise tek seçenektir.

Zaman ve mekandan bağımsızlık: 1980'li yıllarda, uzak mesafeler arasında iletişim kurmak amacıyla sabit bilgisayar konferans sistemleri ve iki yönlü video konferans sistemle kullanılmakta iken, günümüzde bunlara ek olarak taşınabilir bilgisayarlar ve cep telefonları yoğun olarak kullanılmaya başlamıştır. Yer ve zamandan bağımsız uzaktan eğitim sistemi, kablosuz iletişimin imkanı sayesinde kişilere eğitim esnasında hareket özgürlüğü sağlamaktadır.

Hızlı gergi besleme: Günümüzde uzaktan eğitim sayesinde öğrenciler, e-posta yolu ile dünyanın herhangi bir yerinden günün herhangi bir saatinde ödevlerini gönderebilmekte ve bu çalışmalarının sonuçlarını yine aynı şekilde web üzerinden alabilmektedirler.

Diğer eğitim sistemlerine göre ucuz olması: Alt yapıya yönelik yatırımın çok yüksek düzeyde olması ya da öğrenci başına düşen ücretlendirmenin geleneksel eğitime göre daha yüksek olması veya yapılan yatırım maliyetini karşılayacak sayıda öğrencinin bulunamaması durumu hariç, genel anlamda uzaktan eğitim, eğitim sistemlerinin en ucuz olanıdır.

Teknoloji ve eğitim: Sanal sınıflar, uydu veya sıkıştırılmış video kodlama ya da tam bant genişliği kullanılarak birbirlerine bağlanabilmekte ve bu sayede kişiler uzak yerlerde olsalar bile yüz yüze eğitim alabilmektedirler.

Yukarıda ifade edilen faydaları yanı sıra uzaktan eğitimin belli başlı sınırlılıkları da yok değildir. EĞİTEK (2006)'e göre bu sınırlılıklar şu şekilde ifade edilmiştir:

- Öğrenme ortamlarında önemli olan yüz yüze etkileşim ortam ve olanakları tam manası ile sağlanamaması,
- Öğrenme sürecinde karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin hemen düzeltilmemesi ve bu durumun ardından oluşabilecek diğer güçlükler,
- İstenilen anda yardım alamama ve sorunun giderilememesinden kaynaklanan davranışların gelişimi,
- Kendi kendine çalışma yeterliliği olmayan ve bu yeteneğini geliştirmemiş bireyler için planlama ve çalışma zorluğu,
- Laboratuvar, atölye gibi uygulama ağırlıklı içeriklerin bu yöntemle verilmesindeki sorunlar,
- Kalabalık öğrenci topluluklarında iletişim sorunları.

Günümüzde ilerleyen bilişim ve iletişim teknolojileri sayesinde yukarıda bahsi geçen sınırlılıklara belli seviyelerde çözümler getirildiği görülmektedir.

Uzaktan eğitimin dünyanın hemen hemen her yerinde çeşitli ülkeler tarafından az ya da çok üzerinde durulduğu görülmektedir. Gülbahar (2009, 37)'a göre özellikle II. Dünya savaşı sonrasında uzaktan eğitim, ülkelerin eğitimine katkıda bulunmak üzere gündeme gelmiştir. Ve birçok ülke tarafından farklı biçimde uygulanmıştır. Bu konuda ülkeler incelendiğinde ise ortaya çok farklı sonuçlar çıkmaktadır. Bu durum ülkelerin nüfusuna, coğrafi konumuna, kültürel özellikler göre farklılık göstermektedir. Örneğin uzaktan eğitimi en önce ve yaygın şekilde kullanan ülkeler Çin ve Japonya gibi nüfusu kalabalık olan ülkelerdir. Benzer şekilde Amerika, Kore vb. gibi yaşam boyu öğrenmeye değer veren ülkeler ile İsveç, Norveç vb. gibi coğrafi konumları nedeni ile ulaşım sorunu yaşayan ülkeler de bu uygulamaları yaygın şekilde kullanmaktadır.

Uzaktan eğitimin bireylerin eğitim ihtiyacını karşılayabilecek alternatif bir yaklaşım olarak görülmesi etkililiğine inanılması ve gelişen teknolojinin eğitim ihtiyacını gidermede yardımcı olması nedeni ile Türkiye’de 1960’lı yılların son dönemlerinden başlamak üzere uzaktan veya yaygın eğiti-öğretim uygulamalarına olan gereksinim artmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, 1960 yılında mesleki ve teknik alanlarda mektupla öğretim yapmak üzere açılan merkez 1974 yılında “Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi” olarak ayrı bir görev üstlenmiştir. Temel amacı çağdaş bir uzaktan eğitim sistemi geliştirmek olan “Eğitim Teknolojisi Strateji ve Yöntem Komitesi” oluşturulmuş ve daha sonra pilot bir kurum olarak “Denenme Yüksek Öğretmen Okulu” kurulmuştur. Bu çalışmalar daha sonra yerini Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR)’a bırakmış ve 1978 yılında “Açık Üniversite” Yüksek Öğretimde kurulması girişimi MEB tarafından başlatılmış ancak yasalaşamamıştır (Alakuş, 2003).

Ülkemizde ise 1999 tarihinde Yüksek Öğretim Kurulu’nun kararı ile oluşturulan Enformatik Milli Komitesi (EMK), Bilişim Eğitimi ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri’ne dayalı Uzaktan Eğitim konularında çalışmalarına 2000 yılında başlamıştır. (Uzaktan Eğitim Taslak Raporu, 2004).

2.6.1.Açık Öğretim Fakültesi

6 Kasım 1981 tarih ve 2547 sayılı kanunun 5. ve 12. Maddeleri Türk Üniversiteleri’ne sürekli ve açık öğretim yapma hakkını tanımıştır. Daha sonra bu görev 20 Temmuz 1982’de çıkartılan 41 sayılı kanun hükmünde kararname ile Anadolu Üniversitesi’ne verilmiştir. Mevcut İletişim Bilimleri Fakültesi bu sayede ülke düzeyinde uzaktan eğitim hizmeti vermeye başlamıştır. 1993 yılında uzaktan eğitim sistemi, 496 nolu kanun hükmünde kararname ile günün eğitim sistemi gereksinimlerine göre yeniden yapılandırılarak iktisat ve işletme programları dört yıllık işletme ve iktisat programlarına dönüştürülmüştür. Ayrıca, üniversiteye uzaktan öğretim sistemi ile ilgili kitap, radyo-tv programları, bilgisayar akademik danışmanlık, organizasyon, sınav ve her türlü öğrenci işleri gibi hizmetleri verme ve ön lisans, lisans tamamlama, lisans ve her türlü sertifika programlarını yürütme görevleri verilmiştir (AÖF, 2008).

2.7.E-öğrenme

Günümüzde kullandığımız bilgi ve iletişim teknolojileri ile bilgi elektronik ortamlarda sürekli yer değiştirerek yolculuğuna devam etmektedir. Bu yolculuğu eğitim-öğretim kapsamında düşünmek gerekirse, karşımıza e-öğrenme (elektronik öğrenme) kavramı çıkmaktadır. En basit şekilde e-öğrenme, öğretim etkinliklerinin elektronik ortamda yürütülmesi veya bilgi ve becerilerin elektronik teknolojiler aracılığı ile aktarılması olarak tanımlanabilir (Gülbahar, 2009).

E-öğrenme için farklı yol ve yaklaşımlardan söz etmek mümkündür. Bu yaklaşımlara Coldeway (1986), tüm öğretim uygulamaları için zaman ve mekan kavramlarının birleşimini göz önüne alarak dört şekilde incelediği bir yapı önermiştir:

- Aynı zaman aynı yer: Geleneksel öğretim yani aynı zamanda aynı yerde gerçekleştirilen öğretimdir. Genellikle sınıf ortamında ve eğitmen merkezli olarak karşılaşılır.
- Farklı zaman aynı yer: Farklı zamanlarda aynı yerde öğrenmek, bireyin bir öğrenme merkezinde veya bilgisayar dersliğinde öğrendiği durumlardır. Burada öğrenciye aynı öğrenme olanağı, farklı zaman dilimlerinde tekrar edilerek sunulur ve öğrenciye kendi tercihi doğrultusunda derse katılma şansı verilir.
- Aynı zaman-farklı yer: Aynı zamanda farklı yerlerde öğretim için televizyon veya uydu yayını kullanılabilir. Bu yaklaşım eş zamanlı (senkron) uzaktan öğretim olarak adlandırılmaktadır.
- Farklı zaman-farklı yer: Öğrenciler farklı zamanlarda farklı yerlerde öğreniyor olabilirler. Öğrenciler ne zaman ve nerede öğreneceklerine karar verebilirler. Aynı zamanda istedikleri yerden öğretim materyallerine erişebilirler. İnternet üzerinden web ortamında yapılan öğretim farklı zaman ve farklı yerden yapılan öğretime örnektir. Bu yaklaşım ise farklı zamanlı (asenkron) uzaktan öğretim yaklaşımı olarak adlandırılmaktadır.

Yukarıda bahsedilen bu dört farklı yapının tamamı Şekil 1’de gösterilmiştir (Coldeway, 1986).

EŞ ZAMANLI (SENKRON)

EŞ ZAMANLI (SENKRON)	
Aynı Zaman + Aynı Yer	Aynı Zaman + Farklı Yer
AYNI YER	Tahta
	Tepegöz
	Bilgisayar-Projeksiyon Sistemi
	Doküman Kamera
	Sesli Konferans
	Tele Konferans
	Uydu Yayını-TV
	İnternet-Bilgisayar
	Sohbet
	İnternet-Bilgisayar
FARKLI YER	World Wide Web
	E-Posta
	Tartışma Listesi
	Forum
	Farklı Zaman + Aynı Yer
	Farklı Zaman + Farklı Yer

FARKLI ZAMANLI (ASENKRON)

Şekil 1: E-Öğrenme Yaklaşımları

Dan Coldeway, Distance Education in Canada. **Learner Characteristics and Success.** ed. Ian Mugridge, David Kaufman. (London: Croom-Helm, 1986)

Ülkemizde ilk e-öğrenme uygulamasını ODTÜ (1998)'de gerçekleştirilmiştir. Ancak günümüzde gerçekten birçok devlet veya özel kuruluş e-öğrenme yöntemi ile farklı kitlelere eğitim vermektedir. Anadolu Üniversitesi, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı bu tür eğitim kurumlarına örnek olarak verilebilir (Gülbahar, 2009, 32).

İnternet tabanlı uygulama olarak ODTÜ'de 1998 yılında başlayan İnternet'e Dayanan Asenkron Eğitim (IDEA) ve farklı zamanlı (asenكرون) olarak yapılan "Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı" bulunmaktadır. Her yıl Eylül ayında başlayan bu programda akademik sene boyunca Bilgisayar Mühendisliği'nin dokuz temel dersi eğitim dili Türkçe olarak öğrencilere sunulmaktadır (Egitek, 2002).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel yöntemlerden ise en çok kullanılanı olan görüşme tercih edilmiştir. Görüşme, insanların bakış açılarını, deneyimlerini, algı ve duygularını ortaya koymada kullanılan, çok güçlü bir yöntemdir (Bogdan, Biklen, 1992'den aktaran Yıldırım, Şahin, 2011, 119).

Araştırma ile ilgili okul paydaşları ile birebir görüşülmüştür. Görüşmelerde Fatih Projesi ile ilgili sorular sorulmuş, toplanan veriler bir araya getirilerek yorumlar ve sonuçlar çıkartılmıştır. Ayrıca görüşmelerde elde edilen bilginin doğruluğunu tespit etmek ve düşünceleri desteklemek amacı ile araştırmacı tarafından ders içi ve ders dışı gözlemlerde bulunulmuştur.

3.2. Çalışma Grubunun Seçimi

Araştırmada görüşme yöntemi kullanılacağı için bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme yöntemi kullanılarak meydana getirilmiştir. Yıldırım, Şahin (2011, 110)'e göre eğer araştırmacı yeni bir uygulamayı irdelenmek istiyorsa uygulamanın yapıldığı bir dizi durum arasından en tipik bir veya birkaç tanesini seçerek bunları çalışabilir.

Çalışma grubu seçimi için öğretmenler kurulu, okul müdür yardımcısı ve rehberlik servisinden oluşan bir uzman grubu oluşturulmuştur. Bu gruptan görüş alınarak çalışma grubu meydana getirilmiştir. Buna göre bu araştırmada FATİH Projesi'nin uygulandığı kurumlardan birinde görev yapan 3 yönetici, 7 öğretmen ve 10 öğrenci çalışma grubu olarak belirlenmiştir.

Tablo 1: Yöneticilerin Özellikleri

Grup Adı	Cinsiyet		Akademik Düzey	
İdareci	Kadın	Erkek	Lisans	Yüksek Lisans
	2	1	2	1

Tablo 2: Öğretmenlerin Özellikleri

Grup Adı	Cinsiyet		Akademik Düzey	
Öğretmen	Kadın	Erkek	Lisans	Yüksek Lisans
	2	5	5	2

Tablo 3: Öğrencilerin Özellikleri

Grup Adı	Cinsiyet		Sınıf Düzeyi	
Öğrenci	Kız	Erkek	9. Sınıf	10. Sınıf
	4	6	5	5

3.3. Verilerin Toplanması

3.3.1. Görüşme

Araştırmanın en önemli süreçlerinden birini teşkil eden görüşme ile ilgili çalışmalar bu bölümde anlatılmaktadır.

3.3.1.1. Görüşme Sorularının Belirlenmesi

Araştırmada okulun bütün paydaşları yer alacağı için her paydaşa uygun sorular seçilmiştir. Öncelikle Fatih Projesi ile ilgili sorulabilecek sorular sıralanmıştır. Bu sorulardan paydaşın durumuna göre, her paydaşa uygun sorular seçilmiş ve üç farklı görüşme formu meydana getirilmiştir.

Öğrenci, öğretmen ve idareci yöneltilebilecek sorular bahsi geçen üç farklı formda düzenlenmiş, uzman görüşleri alınarak son haline getirilmiştir. Buna göre öğrenci görüşme formunda 13, öğretmen görüşme formunda 14, idareci görüşme formunda 10 soru oluşmuştur.

3.3.2. Veri Toplama Süreci

İlgili literatür taraması uzman görüşleri yardımıyla değerlendirilerek kuramsal boyut oluşturulmuştur. Verileri toplamak amacı ile görüşme formu oluşturulmuş ve iki farklı uzman görüşü alınmıştır. Daha sonra oluşturulan bu görüşme formu ile çalışma grubundan veriler elde edilmiştir.

Araştırmacı öncelikle Fatih Projesi ile ilgili literatür çalışması yapmıştır. Ayrıca kendisi Fatih Projesi'nin uygulandığı okullardan birinde Bilgi ve İletişim Teknolojisi Öğretmeni olarak görev yapmıştır. Bu sayede projenin teoriden, uygulamadaki aşamalarına kadar ayrıntılı bir incelemede bulunma imkanına sahip olduğu ifade edilebilir.

Bahsi geçen çalışmalardan sonra Fatih Projesi İstanbul İli Pilot Uygulama okulları incelenmiştir. Bu incelemeden sonra Avrupa yakasında bulunan üç kurumdan bir tanesi araştırma için seçilmiştir.

Okulda öncelikle paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde not tutmanın yanı sıra ses kayıtları yapılmıştır. Öğretmen ve idarecilerle okulda, öğrenciler ile hem okulda hem de kaldıkları yurtda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

İkinci kısımda araştırmacı ders içinde ve ders dışında gözlemlerde bulunmuş ve projenin okulda ve okul dışında uygulanışı ile ilgili gözlem formu doldurmuştur. Gözlem formu ile görüşme sırasında toplanan bilgilerin doğruluğu teyit edilmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme yöntemi kullanıldığı için betimsel analizden yararlanılmıştır. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler özetlenmiş ve bu özete göre yorumlar yapılmıştır. Betimsel analizde görüşülen bireylerin görüşleri dikkat çekici bir biçimde yansıtmak amacı ile doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım, Şimşek 2011, 224).

Veriler analiz edilirken çalışma grubunun ayrı ayrı düşünceleri ortak bir çatı altında toplanmış, bu sayede düşünce birliği meydana getirilmeye çalışılmıştır. Paydaşların düşüncelerinin birbirine yakın olması ortak bir düşünce çatısı oluşturmayı kolaylaştırmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde paydaşlar üç gruba ayrılmıştır. Bu sayede grubun ortak düşüncesi ortaya çıkarılarak üç farklı grubun düşünceleri karşılaştırılmıştır. Düşünceler araştırmacının gözlem ve deneyimleri ile birleştirilmiştir. Bu sayede Fatih Projesi'nin okuldaki etkililiği daha anlaşılır bir şekilde yorumlanmaya ve ortaya konulmaya çalışılmıştır.

4.1. Öğrenci Grubuna Ait Bulgular ve Yorum

Soru 1. Sence neden Fatih Projesi'ne ihtiyaç duyulmuştur?

Öğrenciler bu soruya genel olarak daha modern bir eğitim anlayışını sağlamak amacıyla ihtiyaç duyulduğunu söylemişlerdir. Akıllı tahtayı, tabletleri ve internet ortamının teknolojiyi eğitime katma maksadı olarak algılanmış olduğunu ve bu sayede daha etkili bir eğitim ortamı oluşturulmaya çalışıldığını ifade etmişlerdir.

Örneğin öğrencilerden E1, ihtiyacın dünyadaki yeniliklere uyum sağlamaktan kaynaklandığını vurgularken E2, Türkiye'nin modern eğitim şartlarına ulaşmaya çalıştığını söylemiştir. K1 ise daha ulaşılabilir bilgiye ihtiyaç olduğunu, bu sebepten bu projeye ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır.

Soru 2. Ders olarak sana ne kattı? Örnek verebilir misin?

Bu soru ile ilgili olarak olumlu ve olumsuz görüşler belirtilmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla ders kitaplarını taşımaktan kurtulduklarını ifade etmeleri şaşırtıcı olarak yorumlanabilir. Bunun yanı sıra birkaç öğrenci ders işlenişine vurgu yaparken bir kısmı kendi araştırmalarını internet üzerinden yapabilme şansına vurguda bulunmuştur.

Örnek vermek gerekirse öğrencilerden E3 ders kitaplarındaki konuları internet üzerinden farklı sitelerden ayrıntılı şekilde araştırabildiğini söylemiştir. K1 ise Biyoloji dersini örnek vererek daha fazla görsel materyallerle ders işlenebildiğini ifade etmiştir. Bunların yanı sıra K2, hiçbir şey katmadığını vurgularken E5 derslerden uzaklaşmasına sebep olduğunu söylemiştir.

Soru 3. Fatih Projesi'nin yaşam boyu (sürekli) öğrenmeyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Yaşam boyu öğrenmenin sağlanması Fatih Projesi'nin önemli amaçlarından bir tanesi olarak belirtilmiştir. Buna rağmen öğrencilerin tamamı bu soru ile ilgili olumsuz görüş belirtmişlerdir. Genel olarak projenin yaşam boyu öğrenmeye olumlu bir etkisinin olmadığını hatta olumsuz etkiler meydana getirdiğini vurgulamışlardır.

Örneğin öğrencilerden E4, öğrenmenin yerine internetin ortaya çıktığını vurgularken, K2 ise internet yüzünden tembelleştiklerini savunmuştur.

Soru 4. Hayatını etkileyecek iyi bir proje mi? Neden?

Öğrenciler bu soruya genel olarak olumsuz yanıt vermişlerdir. Adı geçen projenin İstanbul'da yaşayan veya öğrenim gören bir öğrencinin yaşamında iz bırakacak veya hayatını değiştirecek bir çalışma olmadığı düşüncesi öne çıkmıştır. “Nasıl” sorusuna verilen cevapta ise öğrenciler teknoloji ile içli dışlı olduklarını, cep telefonlarıyla bile daha hızlı bilgi elde ettiklerini vurgulamışlardır. Buna karşın, Türkiye genelinde aynı hizmetlerin sunulmasının güneydoğu ve doğu Anadolu bölgeleri gibi daha kırsal kesimlerdeki öğrenciler için daha faydalı ve etkili olabileceği tahmini ağırlık kazanmıştır.

Yukarıdaki düşünceler çerçevesinde örneğin, öğrencilerden E1, “Projenin hayatımı ciddi etkilediğini düşünmüyorum fakat doğudaki öğrenciler için bu durum aynı olmayabilir.” ifadelerini kullanmıştır. Bu düşünceye paralel olarak K3, “Hayır, zaten telefonumdan istediğim her şeyi yapabiliyordum.” yorumunda bulunmuştur.

Soru 5. Fatih Projesi elektronik ortamda öğrenmeyi olumlu yönde etkiliyor mu? Beklentilerinizi karşılıyor mu? Nasıl?

Fatih Projesi başta da denildiği üzere e-öğrenme üzerine odaklanmış bir projedir. Buna karşın bahsi geçen durumu irdelediğimiz soruda öğrencilerin tamamı beklentilerinin karşılanmadığını vurgulamışlardır. Bunun sebebi sorulduğunda ise teknik ve altyapı sorunlarından bahsetmişlerdir. Özellikle internet ortamındaki birçok sayfanın yasaklı oluşu üzerinde durmuşlardır. Öğrenciler kitapların pdf ortamına aktarılmasının faydalı olmadığını dile getirirken, bununla birlikte çok daha etkileşimli uygulamalara ihtiyaç duyduklarını vurgulamışlardır.

Öğrencilerinden E3 “ Kesinlikle beklentilerimi karşılamıyor. İnternette çoğu site yasaklıdır. İçerikler yetersiz.” ifadelerini kullanırken K3, internet erişiminin çoğu zaman olmadığını vurgulamıştır. Genel olarak ifade etmek gerekirse diğer öğrenciler de internet, altyapı ve materyal eksikleri üzerinde durup, bu problemlerin, projenin etkililiğini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmektedirler.

Soru 6. Kendini geliştirmede bu projenin sana yardımcı olduğunu düşünüyor musun? Nasıl?

Öğrencinin akademik, sosyal ve kültürel açılardan kendini geliştirmesi Projenin amaçlarından olduğu gibi, Milli Eğitim’in de başlıca hedeflerinden olduğu savunulabilir. Bu açıdan öğrenci paydaşlarına yönelttiğimiz soruda olumsuz cevaplarla karşılaşılmıştır. Genel olarak öğrencilerin ifadeleri “Hayır” sözü ile başlamaktadır. Bu durum öğrencilerin projeye genel bakışları açısından olumsuz bir tepki olarak kabul edilebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin kendilerini projede kısıtlanmış ve özgür olmadıklarını ifade eden düşünceler, öğrencinin kendisini geliştirmede projenin başarısının yüksek olmadığı tezine kuvvet kazandırmaktadır.

Öğrencilerin çoğunu “hayır” cevabının ardından araştırmacının “Neden böyle düşünüyorsun?” sorusuna örneğin öğrencilerden E1, “Kendimi özgür bir ortamda hissetmediğim için.” derken K2, “Birçok alanda merak ettiğim bilgilere ulaşamıyorum.” cevabını vermiştir. Birkaç öğrenci ise projenin özensiz olduğunu, çok daha iyi ortamlar sunulabilecekken çok kısır bir çalışmanın kendilerine sunulduğunu ifade etmişlerdir.

Soru 7. Mezun olduğunda bu proje sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olacağını düşünüyor musun? Nasıl?

Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı son dönemin insan yeterlikleri arasında en ön sıralarda yer aldığını savunmak oldukça mümkün gözükmektedir. Bu açıdan gerek Fatih Projesi’nin gerekse diğer projelerin bu konuya yönelimleri aşıkardır. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevap olumsuz olmakla birlikte, isteklerini de ortaya koymuşlardır. Çoğunluk itibari ile öğrenciler bu proje ile temel bilgi ve iletişim teknolojilerine sahip olmalarının mümkün olmadığını savunmuşlardır. Bilgi teknolojilerinin ve uygulamalarının çok yetersiz olduğunu vurgulayan öğrenciler, iletişim açısından ise hiçbir uygulamaya yer verilmediğinin üzerinde durmuşlardır.

Bununla birlikte öğrenciler, bahsi geçen yetkinliklere Fatih Projesi ile değil kendi imkan ve gayretleri ile ulaşabileceklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerden E2, “Fatih Projesi bana temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine ulaşabilmem için uygun ortam sunmuyor.” demiştir. K1 ise “Zaten bildiğimiz şeylerdi, artı olarak bazı engelleri kırmayı öğrendik.” şeklinde ironik bir cevap vermiştir. Bu açıdan projenin temel bilgi ve iletişim teknolojileri açısından öğrenci paydaşlarına göre yeterli yetkinlik sağlamadığı düşüncesi savunulabilir.

Soru 8. Fatih Projesi düşünme becerilerini (yaratıcı, eleştirel vb.) geliştiriyor mu? Nasıl? Örnek verebilir misin?

Son yıllarda birçok bilginin elektronik ortamda olması, ezber bilginin önemini git gide düşürdüğü düşüncesinin haklılığını artırdığı söylenebilir. Bu açıdan düşünme becerileri her geçen gün önemini artırarak devam etmektedir. Bir öğrenci dışında projenin düşünme becerilerine etkisi konusundaki bu soruya da öğrenciler olumsuz cevaplar vermişlerdir. Öğrenciler derslerde öğretmenlerin etkileşimli tahtayı çok az kullandıklarını bunun yanı sıra kendi tabletleri ile de istenilen sayfalara giremediklerini vurgulamışlardır. Birkaç öğrenci akıllarına bir şey geldiğinde derste ya da ders dışında bilgiye Fatih Projesi sistemi ile ulaşmanın çok zor olduğunu bu açıdan, kendi imkanları ile başka yollardan amaçlarına ulaştıklarını ifade etmişlerdir.

Çok sınırlandırılmış bir sistemde yaratıcılık, eleştirel düşünme vb. gibi düşünme becerilerinin gelişmesinin zor olduğunu ifade eden düşünceler ön plana çıkmıştır. Örnek vermek gerekirse öğrencilerden K3, “Bir şey aradığım zaman, ilk düşündüğüm şey acaba yasaklı mıdır sorusu oluyor. Bazen tableti açıp bakmak bile istemiyorum.” şeklinde görüş beyan ederken E3, “Derste akıllı tahtadan bir şeye bakarken çok zaman kaybediyoruz. En azından ona yasak koymasalar daha iyi olur.” şeklinde görüş beyan etmiştir.

Soru 9. Fatih Projesi sen ve arkadaşlarına Türkiye’deki diğer öğrencilerle bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmada fırsat eşitliği sağlıyor mu? Neden?

Eğitimde fırsat eşitliği Türk Milli Eğitimi’nin en öncelikli ilkelerinden biri olarak ifade edilebilir. Fakat bu durum Cumhuriyet Tarihi boyunca tartışma konusu olagelmıştır. Fatih Projesi açısından fırsat eşitliği sorusu öğrencilere yöneltildiğinde çoğunluk itibari ile diğer öğrencilerle bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı

açısından fırsat eşitliği sağlandığı düşüncesi ağır basmaktadır. Bunun yanı sıra bazı öğrenciler özellikle pilot okullarda projenin daha iyi işlediğini düşünürken, kimisi de sadece altyapı açısından bir fırsat eşitliği olduğunu savunmuştur. Buna rağmen genel olarak fırsat eşitliğinin sağlandığı düşüncesinin ağır bastığı söylenebilir.

Yukarıdaki düşünceye örnek vermek gerekirse öğrencilerden E3, “Ülkemizin doğusunda ve batısında öğrencilere aynı imkanlar sunuluyor. Bu durumun fırsat eşitliği sağladığına inanıyorum.” ifadelerini kullanmıştır. Bunun yanı sıra E5 “Bizim sahip olduğumuz imkanlara doğudaki öğrenciler de sahip oluyor. Aynı eğitimler de verilirse, fırsat eşitliği sağlanıyor demektir” düşüncesini savunmuştur. Görüldüğü üzere Fatih Projesi’nde eğitimde fırsat eşitliği ile ilgili bir adım atıldığı anlayışı ağır basmaktadır.

Soru 10. Sence Fatih Projesi interneti herkes için güvenli bir ortam haline getirebilir mi? Nasıl?

İnternet güvenliği sosyal-kültürel ve ekonomik açıdan tüm dünya ülkeleri için önemli bir durum olduğu söylenebilir. Eğitimde Fatih Projesi’nde önemli hedeflerinden birisi internet ortamını toplumun her kesimi için güvenilir bir yer yapmaktır. Öğrenciler bu durum hakkında genel olarak olumsuz ifadeler kullanmıştır. İnternet sayfalarının birçoğunu yasaklamanın interneti güvenli bir ortam yapmaktan çok, işe yaramaz bir hale getirdiği anlayışı ön plana çıkmıştır. İnterneti yasaklarla güvenilir hale getirilmesinin zor olduğu bunun yerine kullanıcıları bilinçlendirme eğitimi verilmesi gerektiği düşüncesi savunulmuştur. Öğrenciler yasakları aşabilmek için yeni yöntemler denediklerini bu durumunsa ise interneti daha güvensiz bir hale getirdiğini açıklamışlardır.

Öğrencilerden E3 yukarıdaki düşüncelere paralel olarak, “Fatih Projesi interneti kesinlikle güvenli bir ortam haline getirmiyor. Sadece insanları erişmek istediği bilgiye giden yolda önüne zorluklar çıkarıyor” demiştir. Bunun yanı sıra K2, “Doğru düzgün internete bağlanılamadığı için güvenli bir ortam yapması da güç görünüyor” cevabını vermiştir. Tüm öğrencilerin düşünceleri göz önünde bulundurulduğunda Fatih Projesi’ndeki yasaklamaların interneti toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir hale getirmenin aksine, olduğundan daha güvensiz bir duruma getirdiği düşüncesi ağır basmıştır. Bunun sebebi olarak da engellemeleri aşabilmek için öğrencilerin yeni yöntemler öğrendikleri gösterilmiştir.

Soru 11. Bu proje internet kullanım oranını olumlu yönde etkiler mi? Uluslararası sosyal iletişim sağlıyorum mu? Nasıl?

Uluslararası sosyal iletişim toplumlardaki dünya insanı anlayışı için önemli bir faktör olarak göz önünde bulundurulabilir. Fatih Projesi’nde öğrencilerin tüm dünya ile etkileşim içinde olan sosyal bireyler olmaları hedeflenmiştir. Konuyla ilgili olan sorumuzun ilk bölümünde internet kullanımını artıracak düşüncesi öğrenci paydaşlarında ağırlık kazanmıştır. Çünkü her ne kadar ülkemizin metropollerinde yasaklı siteler yüzünden olumsuzluk oluşsa da, kırsal kesimlere internetin ücretsiz ve hızlı gitmesi sayesinde internet kullanımının artacağı düşünceleri ön plana çıkmıştır. Sorunun ikinci kısmında ise öğrenciler, Fatih Projesi’nde değil uluslararası, ulusal bir sosyal iletişimin sağlanamadığını vurguluyorlar. Sosyal medyanın önde gelen sitelerinin yanı sıra her türlü iletişimin yasaklı olması bu soruya olumsuz cevapların verilmesine neden olarak gösterilmiştir.

Örnek vermek gerekirse öğrencilerden E4, “İnternet kullanımı bütün okullarda olacağı için oranın artacağını düşünüyorum. Fakat iletişim için aynı şeyi söyleyemem. Çünkü iletişim ile ilgili hiçbir uygulama yok. Ayrıca internet üzerinden de görüşme yasaklı durumda” cevabını vermiştir. Yine K1 isimli öğrenci, “İnternet kullanımı artar ama iletişim için hiçbir şey yok.” demiştir.

Soru 12. Ailen bu projeye nasıl bakıyor? Bu projeden memnunlar mı?

Bir projenin işlevini tam yerine getirebilmesi için öğrencinin okul dışı yaşamında da etkisinin olması gerektiği söylenebilir. Ayrıca öğrencinin ailesi tarafından desteklenmesi bir projedeki etkililiği artıracak savunulabilir. Bu açıdan yönelttiğimiz soruya öğrencilerin büyük bir kısmı ailesinin bu projenin tam olarak ne anlama geldiğini bilmediğini basından duyduğu kadarıyla yorum yaptıklarını ifade ediyorlar. Bir kısmı ise projeden çok bir haberlerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencilerin ellerindeki tabletlerin amacına uygun kullanılmadığının farkına varan bazı velilerin projeyi gereksiz bir harcama olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Ailelerin proje ile ilgili ne düşündüklerini sorduğumuz soruya öğrencilerden E1, “Onlara bir etkisi olmadığı için, pek bir şey bilmiyorlar. Hiçbir görüş bildirmiyorlar.” derken, E2, “Ailem bu projeyi mantıksız görüyor çünkü beni oyun oynarken

görüyorlar. Bu yüzden mantıksız buluyorlar.” şeklinde görüş bildirmiştir. Görüldüğü üzere aileler ile yani velilerle projenin etkileşiminin olumsuz olduğu savunulabilir.

Soru 13. Genel olarak Fatih Projesi’ni nasıl buluyorsunuz? Ne tür eksikler var?

Son soruda öğrencilerin proje ile ilgili genel kanıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Genel itibari ile öğrenciler görüşmelerin tamamında sözünü ettikleri eksikleri yinelemişlerdir. Bu eksiklerin giderilmesi ile çok daha etkili bir proje olacağını ifade etmişlerdir. Hali hazırdaki durumun çok etkili olmadığını ifade edip, bu durumun projenin gereksiz bir uygulama olduğu itibarı meydana getirdiği savunulmuştur.

Öğrenciler bütün görüşme boyunca olduğu gibi yasakların uygun bir şekilde kaldırılmasının, alt yapıdaki eksikliklerin giderilmesinin, yeterli eğitimlerin verilmesinin gerektiği gibi birçok önerilerde bulunmuştur. Bahsi geçen önerilerin tüm öğrencilerde benzerlik göstermesi araştırmacının dikkatini çekmiştir. Kabul edilebilirliği yüksek öneriler olduğu düşünülmüştür.

4.2. Öğretmen Grubuna Ait Bulgular ve Yorum

Soru 1. Fatih Projesi hakkında genel bir bilgi verebilir misiniz?

İlk soruda projenin asıl uygulayıcıları olan öğretmenlere Fatih Projesi’nden genel olarak ne anladıklarını, projeye bütünsel olarak nasıl baktıklarını tespit etmek amacıyla bu soru yöneltilmiştir.

Genel olarak öğretmenler Fatih Projesi’ni bilgiye ulaşmak için hazırlanmış bir çalışma olarak ifade etmişlerdir. Öğretmen görüşlerinin teknolojinin eğitime entegre edilme düşüncesi çatısı altında toplandığı ifade edilebilir. Örneğin öğretmen Ö1, “Bilgiye ulaşmak için mükemmel bir sistemdir.” derken Ö2, teknolojinin eğitime entegresi için düşünülmüş bir çalışma olduğunu ifade etmiştir. Diğer öğretmenler de yine benzer cevap vermeleri yanı sıra Türk Eğitim Sistemi’ndeki problemlerin çözümü için teknoloji kullanımının birinci önceliğe sahip olmadığını vurgulamışlardır.

Yukarıdaki düşüncelerden projenin uygulayıcıları olan öğretmenlerin, Fatih Projesi ile ilgili olarak teknolojinin eğitime uygulanması düşüncesine sahip oldukları ifade edilebilir. Buna göre projenin öğretmenlerin zihninde sadece teknolojiden ibaret olduğu düşüncesi savunulabilir.

Soru 2. Sizce neden Fatih Projesi’ne ihtiyaç duyulmuştur?

Bu soruda öğretmenler genel olarak çağın gereklilikleri bu projeye ihtiyaç duymaya neden olduğunu vurgulamışlardır. Teknolojik gelişmelerden eğitimin etkilenmemesinin mümkün olmadığını ve bu sebepten ihtiyaç duyulduğu görüşü ağır bastığı söylenebilir.

Eğitimde eski uygulamaların artık çalışmadığı için böyle bir ihtiyacın meydana geldiği savunulurken, öğrencilerin teknoloji ile çok işli dışlı olmalarından kaynaklandığı vurgulanmıştır. Öğrenci merkezli bir sistemde teknolojiye ihtiyacın git gide arttığı savunulmuştur.

Yukarıdaki düşüncelere paralel olarak örneğin Ö3, “Çağın olanaklarından yararlanabilmek için ihtiyaç duyulmuştur.” derken; Ö1, “Çağın gereklerini yerine getirebilmek için.” demiştir. Öğretmenler genel olarak yine teknolojinin üzerinde durmuş, son yıllarda teknolojinin yüksek bir ivme ile insan hayatındaki yerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Soru 3. Öğrenciler üzerinde olumlu ya da olumsuz ne gibi etkileri gözlemlediniz?

Fatih Projesi bütün bir eğitim sistemimiz için tasarlansa da, asıl amaç her zaman olduğu gibi öğrenen yani öğrencilerin fayda görmesidir. Bu açıdan üçüncü soruda projenin uygulayıcılarına öğrencilerin projeden olumlu ya da olumsuz nasıl etkilendikleri sorusuna gözlemlerine dayanarak cevap vermeleri istenmiştir.

Öğretmenler, Fatih Projesi’nin öğrenciler açısından birçok olumlu yönünden bahsettikleri gibi, olumsuz yönlerine de yer vermişlerdir. Genellemek gerekirse olumlu yönler; öğrencilerin güdülenmelerinin ve ders motivasyonlarının artmasının sağlanabilmesi, bilgiye daha hızlı ulaşabilme ve görsel ve işitsel materyalden daha fazla yararlanılabilmesi olarak sıralanmıştır. Olumsuz yönler ise; ilgiyi dağıtabilecek çok fazla uyarıcının bulunması yanı sıra ders içinde teknik ve altyapı sorunları yüzünden zaman kaybına sebep olması olarak ifade edilmiştir.

Proje uygulayıcılarından Ö3; bilinmeyen bir durumda anında cevaba ulaşılabilindiğini, fakat bunun yanında bir kapının başka bir kapı açtığını vurgularken; Ö4 ise, internetten bilgiye ulaşabildiklerini fakat öğrencinin başka konularla o sırada uğraşabildiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin, öğrencilerin bütün ortamlarına değil de sadece derslerine odaklı olarak bu soruya cevap vermeleri, projenin uygulayıcılarının, projeden beklentilerinin sadece ders amaçlı olduğu düşüncesini güçlendirmiştir. Oysa ki, proje tüm eğitim sistemine yönelik olması yanı sıra öğrencilerin sosyal hayatlarından, düşünme becerilerine kadar bir çok farklı durumda kullanılabilmesi ve yaşam boyu öğrenmeyi olumlu yönde etkilemesi amaçları için hazırlanmıştır.

Soru 4. Fatih Projesi'nin yaşam boyu öğrenmeyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Fatih Projesi'nin önemli hedeflerinden bir tanesi de yaşam boyu öğrenmeyi olumlu yönde etkilemesidir. Buna karşın öğretmenlerimiz bu soruya olumsuz yönde cevap vermişlerdir. Yaşam boyu öğrenmenin sadece sınıfta olmayacağını, öğrencilerin sosyal, kültürel ve çalışma gibi birçok yaşam alanlarını etkilemesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Aslında yaşam boyu öğrenmenin birkaç yılda tespit edilmesinin güç olduğu ifade edilirken, şu ana kadar öğrencilerin öğrenmelerinde ciddi bir değişiklik fark etmediklerini vurgulamışlardır.

Öğretmenlerden Ö5; “Yaşam boyu öğrenmeyi çok etkilediğine inanmıyorum. Sadece evde olduğu gibi sınıfta da bilgisayar kullanabiliyorlar.” düşüncelerine yer verirken, Ö2; “İstanbul'da yaşam boyu öğrenmeyi etkilemez fakat ülkemizin kırsal bölgelerinde etkileyebileceğini düşünüyorum.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Yukarıdaki düşünceler ışığında araştırmamızın çalışma alanı olan lisedeki öğretmenlerin genel olarak projenin okulda yaşam boyu öğrenmeyi etkilemediği ortak görüşü üzerinde durdukları ifade edilebilir.

Soru 5. Fatih Projesi e-öğrenmeyi olumlu yönde etkiliyor mu? Ders olarak size ne kattı? Örnek verebilir misiniz?

Elektronik ortamda öğrenme günümüzün en popüler öğrenme ortamlarından biri olarak söylenebilir. Bilgisayar Destekli Öğrenme çerçevesinde geliştirilmiş olan Fatih Projesi'nin önemli hedeflerinden biri de e-öğrenmeyi destekleyecek olmasıdır.

Araştırmaya katılan bütün öğretmenler yukarıdaki düşüncelere zıt olarak Fatih Projesi'nin e-öğrenmeyi olumsuz yönde etkilediğini savunmuşlardır. İçeriklerin çok zayıf olduğunu ifade eden öğretmenler, bunun yanı sıra internet ve tabletlerde

yaşanan kısıtlamalar ve alt yapı problemleri nedeni ile öğrencilerin e-öğrenmeye karşı olumsuz tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerden Ö3, mevcut hali ile e-öğrenmeye çok büyük bir katkısını olmadığını savunurken, Ö4 ise ders kitabının pdf olarak tablete aktarılmasının e-öğrenmeyi olumlu etkilemeyeceğinin açık olduğunu ifade etmiştir. Bu düşünceler ışığında öğretmenlerin, e-öğrenme konusunda materyal yetersizliğinin olduğunu ifade ettikleri söylenebilir.

Soru 6. Fatih Projesi öğrencinin kendini geliştirmesini sağlıyor mu? Nasıl?

Öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri sadece Türk Eğitim Sistemi için değil Dünya'daki bütün eğitim hizmetlerinin en önemli hedeflerinden biri olarak kabul edilebilir. Bu açıdan projenin bu hedefi gerçekleştirip gerçekleştirmediği önem arz etmektedir.

Öğretmen grubuna yönelttiğimiz bu soruda paydaşlar genel olarak Fatih Projesi'nin potansiyel olarak öğrencilerin kendini geliştirebileceği ortamı sağlayabileceğini ifade etmişlerdir. Fakat hali hazırdaki materyal eksikleri ve teknik problemler sebebi ile şimdilik bunun zor olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden üçü kırsal kesimlerde öğrencilerin bu proje sayesinde kendilerini geliştirebileceğini fakat İstanbul'da ve özellikle araştırmanın yapıldığı okulda bu durumun şu an oldukça güç görüldüğünü ifade etmişlerdir. Diğer iki öğretmen ise projenin bugünkü durumu ile bahsi geçen kazanımı sağlamadığını savunmuşlardır.

Yukarıdaki düşünceler paralel olarak öğretmenlerden Ö2, "İstanbul için ve özellikle bu okul için öğrencinin bu sistemle kendini geliştirmesi çok zor fakat kırsal bölgelerimizde etkileyecektir." ifadelerini kullanırken Ö4, "Belki hayatında teknoloji ile tanışmamış bir öğrenci için kendini geliştirmek için bir fırsat olabilir fakat İstanbul gibi bir ortamda oldukça zor görünüyor." sözlerine yer vermiştir.

Anlaşılabacağı üzere Fatih Projesi öğrencilerin kendini geliştirmesi için bir fırsat gibi gözükmektedir. Fakat materyal ve alt yapı problemleri gibi durumlar şuan için bu şansı öğrencilerin elinden aldığı görüşü savunulabilir.

Soru 7. Beklentilerinizi karşılıyor mu? Şu hali ile sizi tatmin ediyor mu? Nasıl?

Bir projenin paydaşlarının beklentileri karşılamaının o projenin etkililiği açısından çok önemli olduğu savunulabilir. Paydaşların projeden tatmin olması ile projenin hedeflerine ulaşması arasında doğru orantı olduğu söylenebilir.

Projenin uygulayıcıları olan öğretmenlerimizin tamamı bu soruya olumsuz cevap vermişlerdir. Birçok sebebin öne sürüldüğü olumsuz cevaplarda özellikle; sistemin yasakçı anlayışa sahip olması, materyal eksikliği, teknik ve altyapı problemleri ön plana çıkmıştır.

Örnek vermek gerekirse, öğretmenlerden Ö4, projenin beklentilerini karşılamaktan çok uzak olduğunu vurgulamıştır. Yasakçı, bireye güvenmeyen bir anlayışın olduğunu, ders alanının çok geniş olmasına rağmen yasakların ders içi araştırmaları çok kısıtladığını savunmuştur. Yine öğretmenlerden Ö5, ders içeriğinin çok yetersiz olduğunu bu yüzden projenin beklentilerini karşılamadığını ifade etmiştir.

Soru 8. Sizce ortaöğretimden mezun olan bir öğrenci bu proje sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olabilir mi? Nasıl?

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu açıdan öğrencilerin bu yetkinliklere sahip olması bireysel ve toplumsal kalkınmada çok büyük önem arz ettiğı savunulabilir. Fatih Projesi bilgisayar destekli eğitim çerçevesinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanım alanı sağlamada öncelik arz etmektedir. Öğrencilerin bahsi geçen yeterliliğe sahip olmaları projenin başarısı hakkında da bilgi vereceğı düşünülebilir.

Öğretmenler bu soruya cevap verirken öncelikle kendi okullarına sonra projenin hitap ettiğı ülkemizin diğer okullarına yorum getirmişlerdir. İstanbul’da, özellikle araştırmanın yapıldığı okulda öğrencilerin hemen hemen her birinin bilgisayar, akıllı telefon ve internet gibi teknolojiye sahip olmaları, günlük hayatlarında bilgi ve iletişim teknolojilerine kolay ulaşmalarını sağladığından bahsetmişlerdir. Bu açıdan kendi okullarında öğrencilerin ortaöğretimden mezun olduklarında sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olabileceklerini, fakat bunun proje sayesinde değil de kendi imkanları sayesinde gerçekleşeceğini savunmuşlardır. Projede çok fazla yasak olduğu için bilgiye kolay ulaşamadıkları için kendi imkanlarını kullandıklarını, iletişimin ise yine yasaklar nedeni ile proje ile imkansız

olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat ülkenin kırsal ve teknolojiye tam manası ile ulaşılammış yerlerinde bahsi geçen yetkinliğe sahip olabileceklerini söylemişlerdir.

Öğretmenlerden Ö4, tablette etkileşim yok denecek kadar az olduğunu, sosyal paylaşım ağlarının kullanılmadığı ayrıca BT için ekstra bir şey getirmediğini vurgulamıştır. Ö5 ise bahsi geçen yetkinliklere öğrencilerin sahip olabileceğini fakat bu proje sayesinde değil kendi çabası ile gerçekleşeceğini savunmuştur.

Soru 9. Hangi içerik olsa sizin için daha faydalı olur?

Bir programın beklide en kritik aşamalarından biri eğitim durumları olarak kabul edilebilir. Bir sistem ne kadar etkili olursa olsun hedeflerin öğrenciye kazandırılması amacı ile hazırlanan materyal işe yaramıyor ise programın etkili olması düşünülemez. Bu açıdan içerik sadece Fatih Projesi’ni değil bütün bir eğitim programını etkilemektedir.

Öğretmenler bu soruya genel olarak benzer cevap verdiler. Teknolojinin kullanıldığı bir projede mutlaka etkileşimli ders içerikleri olması gerektiğini ve bu eğitim yazılımlarının ders içi ve ders dışı kullanılabilir özellikte olması gerektiğini vurguladılar. Ayrıca ağ üzerindeki yasakların kaldırılması ile birçok içeriğe kendilerinin ve öğrencilerin de ulaşabileceğini eklediler.

Öğretmenlerden Ö4, interaktif yazılımlar olsa projenin çok daha etkili olabileceğini vurgularken, Ö5 flash ya da java gibi programlarda hazırlanan oyun tabanlı eğitim yazılımlarının olmasının öğrenci ilgisini arttırabileceğini öne sürmüştür.

Görüldüğü üzere, öğretmenler modern teknolojinin sunduğu etkileşimli uygulama ve materyallere daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durum güncel eğitim yazılımlarının da bu yönde gelişim göstermesi de göz önünde bulundurulursa haklı bir beklenti olarak savunulabilir.

Soru 10. Fatih Projesi öğrencinin düşünme becerilerini geliştiriyor mu? Nasıl? Örnek verebilir misiniz?

Yapılandırmacı eğitim anlayışı ile öğrencilere öğrenmeyi öğretme hedefi düşünme becerilerinin önemini arttırdığı söylenebilir. Öğretmenlerin her türlü bilgiye elektronik ortamda ulaşabilen bir nesille çalışmaları onların düşünme becerileri üzerinde daha ciddi durmalarını gerektirdiği savunulabilir.

Öğretmenlerin genel olarak kendi yorumlarına göre, düşünme becerilerinin tam anlamı ile teknoloji sayesinde gelişeceğine inanmadıkları düşüncesi ağır basmaktadır. Onlara göre düşünme becerilerinin gelişmesinde bir rehber ihtiyacı vardır. Bu bağlamda Fatih Projesi'nin düşünme becerilerinin gelişmesinde tam manası ile etkili olamayacağını savunmuşlardır. Bununla birlikte yasakların bu kadar yoğun olduğu, teknik ve altyapı sorunlarının çok fazla meydana geldiği bir sistemde öğrencinin kendi istediği gibi değil sistemin izin verdiği kadar düşünmek zorunda kaldığını vurgulamışlardır.

Öğretmenlerden Ö1, düşünme becerilerinin daha çok rehberle ilgili olduğunu, problemlerle dolu bir sistemin bunu sağlayamayacağını vurgularken, Ö2 ise sistemin şu anki durumu ile çok zor olduğunu öğrencilerin yasaklar ve filtreler yüzünden özgürce düşünemediklerini ifade etmişlerdir.

Düşünme becerileri, çok kapsamlı bir konu olarak ele alınması gerektiği öğretmenler tarafından da vurgulanmış, hem teknik hem de eğitimsel açıdan ciddi bir şekilde değerlendirilmesi gerektiği savunulmuştur.

Soru 11. Fatih Projesi bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmada fırsat eşitliği sağlıyor mu?

Eğitimde fırsat eşitliği, Cumhuriyet döneminden bu yana Türk Eğitim Sisteminin en çok üzerinde durduğu amaçlardan biri olarak ifade edilebilir. Fakat şehirlerin sosyo-kültürel ve ekonomik vb. özellikleri sebebi ile bu hedefte istenilen düzeye ulaşılma durumu her zaman tartışma konusu olmuştur. Eğitimde Fatih Projesi'nin önemli hedeflerinden birisi de eğitimde fırsat eşitliği sağlamaktır.

Eğitimde fırsat eşitliği ile ilgili olan bu sorumuza öğretmen paydaşların tamamı olumlu cevap vermişlerdir. Sistemin tüm okullara aynı şekilde kuruluyor olması bu düşüncedeki en önemli etken olarak düşünülebilir. Öğrencilere dağıtılan tablet bilgisayarlardan etkileşimli tahtaya, ders içeriklerinden fiber optik altyapıya kadar her şeyin aynı olması bir fırsat eşitliğinden söz edilmesini sağlamıştır.

Soruya yanıt veren öğretmenlerden Ö2, Fatih Projesi'nin en büyük özelliklerinden birinin fırsat eşitliği olduğunu söylemiştir. Bunun yanı sıra örneğin, Van ve İstanbul'un aynı imkanlara sahip olmasının eğitim açısından aradaki mesafeyi

azaltacağını ve ileride daha da iyi olacağını dile getirmiştir. Bu düşüncelere paralel olarak diğer dört paydaşta aynı sözleri savunmuş ve kesin bir dille Eğitimde Fatih Projesi'nin fırsat eşitliğini sağladığını ifade etmişlerdir.

Yukarıdaki düşünceler ele alınır ise Fatih Projesi'nin en önemli özelliklerinden birisinin fırsat eşitliği olduğu savunulabilir. Maddi imkanlar açısından öğrencilerin arasındaki farkın uçurumlara dönüştüğü modern dünyada fırsat eşitliği açısından Fatih Projesi'nin böyle bir imkan sağlaması çok önemli bir getiri olarak yorumlanmıştır.

Soru 12. Sizce Fatih Projesi interneti toplumun tüm kesimleri için güvenli bir ortam haline getirebilir mi? Nasıl?

Son dönemlerin en önemli bilgiyi edinme kaynaklarından birisinin internet olduğu herkesçe kabul edilebilir bir gerçektir. Bununla birlikte internet üzerindeki sakıncalı bilgi ve diğer materyallerin varlığı bu bilgi ve iletişim teknolojisini tehlikeli bir hale getirebilmektedir. Bu durumla ilgili bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de tedbirler alınmaya çalışılmaktadır. Fatih Projesi'nin doğrudan doğruya internet ağı üzerinde kurulu olması ve hedeflerinden birinin interneti toplumun he kesimi için güvenilir hale getirmek olması ile ilgili olarak öğretmenlerimize bu soru yöneltilmiştir.

Her ne kadar güvenlik çalışması yapılıyor olsa da öğretmenlerimizin tamamı bu soruya olumsuz cevap vermiştir. Bunun en önemli sebebi de internet ortamındaki yasakçı anlayış olarak gösterilmiştir. Yasaklama ve engellemeler ile internette güvenli bir ortam oluşturulamayacağı, tam aksine öğrencilerin gerek sanal ortamdan gerekse birbirlerin öğrendikleri bilgilerle yasaklardan nasıl kurtulabileceklerini öğrenerek internetin daha tehlikeli bir ortam haline geldiğini savunmuşlardır.

Örneğin, öğretmenlerden Ö1, özgürlükten korkmamak gerektiğini, yasaklamaların öğrenciye ve öğretmene güvenilmediğini ifade ettiğini ve bu yüzden internetin daha sakıncalı bir hale geldiğini söylemiştir. Bu düşünceye yakın olarak yine öğretmenlerden Ö3, yasaklar yüzünden etkin bir şekilde interneti ne öğrencinin ne de öğretmenin kullanmadığını bu yüzden öğrencilerin yasaklardan nasıl kurtulacaklarını öğrendiklerini ifade etmiştir. Genel olarak öğretmenler yasaklarla değil de eğitimlerle güvenli bir ortam sağlanılabileceğini savunmuşlardır.

İnternet gibi bir bilgi ortamının güvenli hale gelmesi, ülkemiz açısından bilim alanında geleceğe atılacak önemli adımlardan biri olarak değerlendirilebilir. Bunun gerçekleşmesi için öğretmenler grubu, yasaklar yerine eğitimsel faaliyetlerin artırılmasını önermiştir.

Soru 13. Bu proje internet kullanım oranını olumlu yönde etkiler mi? Nasıl?

Genel olarak öğretmenlerimiz bu soruya olumlu cevap vermişlerdir. Türkiye'nin her yerinde Fatih Projesi'nin uygulanacak olması, internetle hiç alakası olmayan öğrenci ve öğretmenlerin de bu şekilde sanal ortamla bir şekilde tanışacak olması ve altyapısı bulunmayan okullara bile altyapının taşınacak olması gibi sebeplerle internet kullanım oranının artacağı ifade edilmiştir.

Öğretmenlerden Ö4, yukarıdaki düşüncelerle aynı doğrultuda olarak, "Proje ülkemizin tümünde uygulanacak, bu sebeple internetle hiç tanışmamış öğrencilere bile bu ortam sunulacak dolayısı ile kullanım oranı artacaktır." demiştir. Ö5 ise, "İnternet kullanımı artacaktır. Öğrencilerin ücretsiz bir şekilde internete ulaşabilmeleri toplumun tüm ekonomik sınıfları için interneti kullanılabilir bir hale getirecektir. Öğrenci iken internet kullanmaya alışmış bir birey ileriki yaşlarında da kullanmaya devam edecektir. Bu da ilerleyen yıllarda internet kullanım oranının artarak devam edeceğini gösterir." demiştir.

Soru 14. Genel olarak Fatih Projesi'ni nasıl buluyorsunuz? Nasıl daha iyileştirilebilir?

Tüm sorulardan sonra genel olarak öğretmenlerimizin projeyi nasıl buldukları öğrenilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra önerilerine de başvurulmuştur. Bütün şikayetlere rağmen öğretmenler projenin olumlu şeyler meydana getirebilecek ümitler vadeden bir çalışma olduğunu ifade etmişlerdir. Şuan ki hali ile çok etkili olmadığını fakat problemlerin çözülmesi ve eksiklerin giderilmesi ile çok başarılı sonuçlar alınabileceğini savunmuşlardır.

Genel olarak, teknik ve altyapı problemlerinin çözülmesi, yasakçı anlayışın yerini eğitici ortamlara bırakması ve daha etkileşimli uygulamalar hazırlanması önerileri ön plana çıkmıştır. Örneğin öğretmenlerden Ö2, eklenmesi gereken çok şeyin olduğunu, özellikle ders içeriklerinin zenginleştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bunun yanı

sıra yasakların hiç olmazsa öğretmenlerden kaldırılması gerektiğini vurgulamıştır. Diğer bir öğretmen Ö4, etkileşimli tahtaların tabletle bağlantılarının olması halinde hep derslerde zamandan tasarrufu sağlayacağını hem de projenin daha etkili bir şekilde işleyeceğini ileri sürmüştür.

4.3. Yönetici Grubu

Soru 1. Sizce neden Fatih Projesi'ne ihtiyaç duyulmuştur?

İlk soruda okul idarecilerine Fatih Projesi'ne neden gerek duyulduğu sorusu yöneltilmiştir. Bu soru ile projenin hareket noktasına idarecilerin bakış açıları irdelenmeye çalışılmıştır. Genel olarak üç okul yöneticisi de ihtiyacın sebebini teknoloji ile ilişkilendirmiştir. Teknolojinin çok hızlı ilerlediği, eğitimin bu hızın gerisinde kaldığı, Türk insanının teknoloji ile çok ilgili olduğu, eğitimin bu ilgiyi kendisine yöneltmek istediği gibi düşünceler ağırlıkta olmuştur.

Yukarıdaki düşüncelere paralel olarak okul idarecilerinden İ2, Fatih Projesi'ne duyulan ihtiyacın eğitimde kaliteyi yükseltmek ve bu amaçla teknolojiyi eğitime entegre etmek düşüncesinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra okul yöneticilerinden İ3 ise, ihtiyacın eğitimde teknolojik ilerlemeyi yakalama gayretinden kaynaklandığını düşündüğünü söylemiştir.

Soru 2. Fatih Projesi hakkında genel bir bilgi verebilir misiniz? Aksaklıklar meydana geldi mi?

Bu soruda okul yöneticilerin Fatih Projesi ile ilgililiği tespit edilmek istenilmiştir. Genel bilginin yanı sıra aksaklıklar sorularak ne kadar proje ile ilgili çalışmalarda bulundukları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Genel bilgi kısmında idareciler Fatih projesinin teknolojiyi kullanarak eğitimi daha etkili bir hale getirme çalışması olarak değerlendirmelerde bulundular. Bu amaçla okula fiber internet ağı, sınıflara akıllı tahtalar kurulduğunu, öğretmenlere ve öğrencilere tablet bilgisayarlar verildiğini anlattılar.

Aksaklıklar kısmında verilen yanıtlar iki ana başlık halinde incelenebilir. Birincisi; teknik aksaklıklar. Bu kısımda daha çok internet erişimin zayıf olduğu ve dağıtılan tabletlerin çalışmalarında problemler yaşandığı vurgulanmıştır. Bu konuda da hiçbir teknik desteğin olmadığı, bununla ilgili yetkili bir mercie ulaşılamadığı ifade

edilmiştir. İkincisi; eğitim durumları. Projede materyal eksiğinin çok fazla olduğu savunulmuştur. Okul kitaplarının pdf formatında bilgisayarlara yüklenmesinin dışında bir materyalin bulunmadığı ifade edilmiştir. İnternet üzerinden materyallerle ulaşmanın da yasaklar sebebi ile imkansız olduğu vurgulanmıştır. Sadece belirli kaynaklara ulaşabilmenin de reklam manasına geldiği anlatılmıştır. Eba tarayıcısının yetersiz olduğu vurgulanmıştır.

Okul idarecilerinden İ1, eksikliklerle ilgili olarak; tabletlerin kullanılamaz durumda olduğunu, içerisinde yeterli materyal ve etkinlik bulunmadığını bu sebeple öğrenci ve tablet bilgisayarlar arasında duvar örüldüğünü söylemiştir. Bu düşüncelere ek olarak İ3 ise, çok aksaklık yaşandığını altyapısı hazırlanmadan sistem kurulmaya çalışıldığı için problemlerin sayısının arttığını ifade etmiştir.

Soru 3. Memnuniyetleriniz nelerdir? Okula bir hava getirdi mi? Programa bir şeyler kattı mı?

Fatih Projesi'nin hedeflerinden en önemlisi beklide okul yani eğitim ortamına olumlu yönde bir katkı sağlamasıdır. Bu durumu dışarıdan kuş bakışı en iyi gözlemleyebilecek olanlarda hiç kuşkusuz okul yöneticileri olarak düşünülebilir. Bu açıdan fatih projesinin genel olarak okula olumlu yönden ne kattığını bu durumun okul yaşamını ve programını nasıl etkilediği sorusu idarecilere yöneltilmiştir.

Bu soruda idarecilerin ortak görüşü öğrencilerin çanta, kitap ve defter vb. okul gereçlerinin büyük bölümünü taşıma durumunun azalmasını sağladığını, bu durumun öğrencileri rahatlattığı fikrini kuvvetlendirdiğini ifade etmişlerdir. Tüm okul kitaplarına her an ulaşabilmenin ve fiziksel yorgunluğun azalması gibi faydalarını sıralamışlardır. Fakat yine de kağıt ve kaleme olan ihtiyacı da dile getirmişlerdir. Bunun yanı sıra akıllı tahtalarında teknik olarak uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Yöneticilerden İ1, çantasız eğitimin öğrencileri fiziksel olarak rahatlattığını iş yükünü azalttığını savunurken, İ2 ise akıllı tahtaların normal bir bilgisayar gibi dokunmatik şekilde kullanılabilmesinin öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerine ilişkin korkularını azalttığını ifade etmiştir.

Görüldüğü üzere idareciler grubu daha çok projenin getirdiği teknolojik ve fiziksel rahatlıklardan ve fırsatlardan bahsetmişlerdir. Eğitimsel-öğretimsel açıdan sunulan

avantajlara yer vermemeleri projenin bu noktadaki eksiklerini ifade etmesi açısından önem arz etmektedir.

Soru 4. Fatih Projesi'nin yaşam boyu öğrenmeyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Fatih Projesi'nin önemli hedeflerinden biri de yaşam boyu öğrenmeyi olumlu yönde etkileyecek olmasının düşünülmüştür. Okul idarecilerinin ders dışında öğrencileri gözlemleyebilme durumları açısından bu soruya daha iyi cevap verebilecekleri düşünülmüştür.

Genel olarak bu soruya okul idarecileri olumsuz yönde cevap vermişlerdir. Öğrencilerin istedikleri zaman ve istedikleri yerde, diledikleri bilgiye ulaşmalarının şuan için imkansız olduğunu vurgulamışlardır. Fatih projesinin internet ağında çok fazla kısıtlama olmasının öğrencinin bilgiye ulaşamamasına sebep olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durumun yaşam boyu öğrenmede olumsuz bir durum oluşturduğunu söylemişlerdir.

Okul idarecilerinden İ3, “Öğrenciler milli eğitim sistemimize ait sitelere bile giremiyorlar. Yasakları aşmaya çalışmaktan asıl öğrenmeleri gereken bilgilere ulaşamıyorlar. Yasakçı anlayış, suça teşvik ediyor. Yasakları delemeyenler ise bilgiye ulaşmada çaresizlik yaşıyor.” demiştir. Buna ek olarak bu durumun yaşam boyu öğrenmeyi olumsuz etkilediğini dile getirmiştir.

Yukarıdaki ifadelerden anlaşılacağı üzere yaşam boyu öğrenme çalışmaları için kullanıcıya daha çok özgürlük sunan uygulamalardan bahsetmek gerektiği savunulabilir.

Soru 5. Fatih Projesi öğrencinin kendini geliştirmesini sağlıyor mu? Nasıl?

Okulun öğrencilerin kendisini geliştirmesi için imkanlar sunabilen bir kurum olması beklenen bir durumdur. Fatih Projesi'nin amaçlarından biri de öğrencinin kendini geliştirebileceği bir eğitim durumu sağlamasıdır.

Yönetici paydaşları bu soruya da olumsuz cevaplar vermişlerdir. Bunun gerekçesi olarak da projedeki teknik ve altyapı eksiklerinin yanı sıra yasaklamaları göstermişlerdir. Bir öğrencinin kendini geliştirebilmesi için öncelikle yeterli fiziksel ya da donanımsal ihtiyaçlarının giderilmesi sonra da özgürce çalışmalar yapabilmesi

için imkanlar sunulması gerektiği vurgulamışlardır. Fatih Projesi'nin ise her iki durum için çok fazla eksiği olduğunu dile getirilmiştir.

Okul yöneticilerinden İ2, kısıtlama ve teknik problemlerin öğrencilerini çok sınırladığını bu yüzden değil potansiyellerini geliştirmek, en az yeterliliklerini dahi sergileyemediklerini anlatmıştır. İ3 ise, ironik bir cevap vererek, öğrencilerin yasakları aşabilmek için çok uğraştıklarını, sadece bu açıdan kendilerini geliştirdiklerini ifade etmiştir.

Soru 6. Sizce ortaöğretimden mezun olan bir öğrenci bu proje sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olabilir mi? Nasıl?

Genel olarak bu soruya verilen cevap projenin uygulandığı yere bağlı olarak verilmiştir. Okul idarecileri kendi okulları için Fatih Projesi sayesinde öğrencilerinin temel bilgi ve iletişim teknolojilerine sahip olmasalar da kendi imkanları sayesinde bu yetkinliği kazanabileceklerini söylemişlerdir. Bunun sebebi olarak da öğrencilerinin kendi teknolojik imkanlarının Fatih Projesi'nin sunduğu imkanlardan daha iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat tüm Türkiye için aynı şeyin söylenemeyeceği, özellikle kırsal bölgelerde bu teknolojilere hiç ulaşamayan bir öğrenci için bu durumun bir fırsat olduğu dile getirilmiştir.

Okul idarecilerinden İ1, “Zaten bilgi ve iletişim teknolojileri ile büyümüş öğrencilerimiz için bu söylenemese de tüm Türkiye için bir fırsat söz konusu olabilir. Hiç teknoloji ile tanışmamış öğrenciler için bu alanda bir gelişme olabilir fakat kendi okulumuz ve emsali okullar için projenin alt yapısının ve teknolojik imkanlarının geliştirilmesi gereklidir.” sözlerine yer vermiştir. Buna ek olarak idarecilerden İ3, projenin tam olarak uygulanamadığı, işlevi yerine gelmeye başlayınca temel bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin kazandırılabilceğini savunmuştur.

Genel olarak bakıldığında Fatih Projesi öğrenciler açısından temel bilgi ve iletişim teknolojisi için fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışmaların rantabl uygulanması idareci paydaşlarına göre bahsi geçen konuda çok olumlu gelişmeler meydana getireceği düşünülmektedir.

Soru 7. Fatih Projesi bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmada fırsat eşitliği sağlıyor mu?

Fırsat eşitliği toplumun her kesimi için diğer alanlarda olduğu gibi eğitimde de önemli bir yere sahip olduğu kabul edilebilir bir gerçektir. Ülkemiz tarihinin son döneminde bu durum gerçekleştirilmeye çalışılmış fakat sonuçları hep tartışma konusu olmuştur. Fatih projesinin önemli hedeflerinden birisi de ülkemizin tüm öğrencileri için eğitimde fırsat eşitliği sağlanmasına yardımcı olmaktır.

Elektronik ortamda tüm öğrencilere tüm teknolojik ve alt yapısal olarak aynı durumları sunmak, bunun yanı sıra da bir sistem üzerinden aynı materyal ve eğitim ortamları sağlamanın eğitimde fırsat eşitliği sağlayabileceği düşünülebilir. Bu durumun ne kadar gerçekleştiği ile ilgili ise okul idarecilerinin düşünceleri önemli yer tutmaktadır.

Bu soruya araştırmaya katılan tüm okul idarecileri olumlu yanıt vermiştir. Türkiye’de sosyal-kültürel ve ekonomik açıdan çok farklı bölgeler ve okullar bulunduğu, bu açıdan eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasının gün geçtikçe zorlaştığına dikkat çekilmiştir. Fatih projesinin bu açıdan eşit teknolojik, altyapı ve materyal sunması ile eğitimde fırsat eşitliği sağladığı vurgulanmıştır.

İdarecilerden İ2, Türkiye’de tüm okullara aynı imkanlar sunulduğunu bu açıdan bir fırsat eşitliğinden bahsedilebileceğini vurgulamıştır. Bunun yanı sıra İ3 ise, okullar arasındaki mesafeleri kapatmaya yaradığını ilerde proje tam uygulanabilir ise gerçek bir fırsat eşitliğinden bahsedilebileceğini ifade etmiştir.

Tüm paydaşların düşünceleri irdelendiğinde hemen hemen herkes tarafından Fatih Projesi’nin eğitimde fırsat eşitliği açısından olumlu bir yerde olduğu düşünülmektedir. Bu durum Fatih Projesi’nin bahsi geçen konu açısından iyi bir algı oluşturduğu ve doğru bir yerde olduğu düşüncesini kuvvetlendirmektedir.

Soru 8. Sizce Fatih Projesi interneti toplumun tüm kesimleri için güvenli bir ortam haline getirebilir mi? Nasıl?

İnternet ağının gün geçtikçe yaygınlaşma hızının artması ve en büyük bilgi ve iletişim teknolojisi haline gelmesi herkesçe kabul edilebilir bir gerçektir. Bununla birlikte bilginin ve diğer yayınların sosyal, kültürel, ekonomik ve akademik

güvenirliğinin azalması bir tartışma konusu olmuştur. Her açıdan güvenli internet kullanımı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli hedefler arasına girmiştir. Fatih Projesi'nin amaçlarından birisi de interneti toplumun tüm kesimleri için güvenli bir ortam haline getirmektir.

Genel olarak, okul idarecileri bu soruya olumsuz cevap vermişlerdir. Olumsuz cevapların temelinde iki neden gözükmektedir. Birincisi; yasaklamalar. Yasaklar nedeni ile öğrencilerin istedikleri araştırmaları yapamaması ve bu nedenle internete ve internet güvenliğine karşı olumsuz tutum sergilemeleri olarak gösterilmektedir. İkincisi; alternatif yollar. Öğrenciler Fatih projesinde özgürce çalışamamaları nedeni ile yasaklamaları aşacak programlar kullanmakta ya da kendilerine ait sınırlama olmayan internete başvurmaktadır. Bu durumun da internetin öğrenciler için daha güvensiz bir ortam haline gelmesine sebebiyet verdiği savunulmuştur.

Okul yöneticilerinden İ1, projenin internete bakış açısını doğru bulmadığını, TÜBİTAK ve MEB sitelerine bile girilemediğini, bu şekilde güvenli internet olamayacağını ifade etmiştir. İdarecilerden İ3 ise, güvenli internet anlayışının olumsuz etkilediğini dikkat çekmiştir. Bunun sebebi olarak da öğrencilerin şifre kırıci programlar kullandıklarını ve bu programları birbirlerine öğrettiklerini göstermiştir.

Soru 9. Bu proje internet kullanım oranını olumlu yönde etkiler mi? Nasıl?

İnternet kullanım oranının artması bir bilginin daha hızlı ve daha fazla insana ulaştırılabilmesini sağlayabilir. Aynı zamanda toplumumuzun dünya üzerindeki birçok insanla iletişimini de sağlayacağı söylenebilir. Fatih Projesi'nin hedeflerinden biri de ülkemizde internet kullanım oranını arttırmaktır.

Okul yöneticileri bu soruya olumlu yanıt vermekle birlikte bu durumu bir şarta bağlayarak, sonuçlarından endişe ettiklerini ifade etmişlerdir. Fatih projesi sayesinde tüm Türkiye'de internet kullanım oranının artacağını düşünen okul idarecileri, bilinçlendirme olmadığı durumda yanlış kullanımın artacağını savunmuşlardır.

İdarecilerden İ2, ülkemizde internete hiç ulaşamamış veya kullanım imkanı çok az olan bireylerin kullanımı artacağından oranında artacağını fakat doğru kullanılmadıktan sonra bu durumun olumlu bir sonuç olarak kabul edilemeyeceğini

savunmuştur. İ3 ise, yine internet kullanım oranının artacağını fakat bilinçli kullanım için eğitimlere ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır.

Soru 10. Genel olarak Fatih Projesi’ni nasıl buluyorsunuz? Daha iyi nasıl olabilirdi? Son soruda okul yöneticilerine genel olarak Fatih Projesi’ni nasıl buldukları sorusu yöneltilmiştir. Okul idarecileri olarak her açıdan Fatih Projesi ve sonuçları ile ilgili yorum yapmaları istenmiştir. İdareciler aslında projenin yararlı olabileceğini fakat şuan için çok fazla eksiklerinin bulunduğunu vurgulamışlardır.

Fatih Projesi’nin iyi düşünülmüş, kuramsal çerçevesi iyi tasarlanmış bir çalışma olarak gören okul yöneticileri, planlama ve uygulama kısımlarından kaynaklanan problemler sebebi ile istenilen etkiyi gösteremediği düşüncesi üzerinde durmuşlardır. Altyapı, teknik, yazılımsal ve eğitimsel eksikliklerden dolayı projeye karşı olumsuz tutum sergilendiğini ifade eden yöneticiler, daha önce bahsi geçen problemlerin çözüme ulaştırılması ile çok iyi sonuçlar alınabileceğini anlatmışlardır.

İdarecilerden İ1, projeyi pahalı, lüks, ince düşünülmüş fakat iyi planlanmamış bir proje olarak tanımlarken, uygulamadaki problemlerin bir an önce çözülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Okul yöneticilerinden İ2, projedeki teknik ve altyapı problemlerinin çözülmesi halinde bakış açılarının da değişeceğini savunurken İ3, yasakların üzerinde durmuş ve daha modern bir çözüme ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmada birçok bulgu elde edilmiş olup, paydaşlar ve araştırmacı arasında belirli konularda görüş birliği sağlanmıştır. Bu yorumlar ve düşünceler araştırmanın sonuç kısmını oluşturmaktadır. Aşağıda sıralanan sonuç ve öneriler kısmı paydaşların ve araştırmacının ortak görüşleri ve araştırmacının yaptığı doğrudan gözlemlerden ibarettir.

1. Daha Etkileşimli Uygulamalar

Modern dünyada bilgi toplumuna geçişte etkili olan öğeler insan, bilgi ve teknolojidir. Bu bağlamda gelişen ve değişen araç, yöntem ve eğitim sistemlerinin ele alınarak ülkemizdeki gelişmelerin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Uzaktan öğrenme gereksinimlerinin artması ve teknolojideki gelişmeler sonucu e-öğrenme giderek önem kazanmaktadır. E-öğrenmede etkili olan süreçler ve iş akışı tasarlanırken insan gücü, donanım ve yazılım bileşenleri ciddi önem kazanmaktadır. Uzaktan eğitim programlarının internetin ve yeni teknolojilerin yardımıyla daha etkin duruma gelmesi ve gelişmesi ile e-öğrenme programlarının önemi giderek artmaktadır. E-öğrenme, örgün eğitimin dışında, istenilen zamanda, yerde ve istenildiği kadar bilgi almayı sağlayabilen elektronik ortamın eğitim alanı olarak kullanıldığı öğrenme ortamlarında sağlanan öğrenme olarak tanımlanabilir. E-öğrenmenin mevcut uzaktan öğretim programlarına göre en büyük farkı, etkileşimli olması, bir başka deyişle karşılıklı iletişim kuruyor olabilmesidir. E-öğrenme 7’den 77’ye bilgisayar ve benzeri teknolojiden yararlanabilen her ortamda kullanılabilecek bir öğrenme yapısı sağlayabilmektedir. Bu yüzden okul öncesinden, üniversiteye ve sonrasındaki tüm öğrenme süreçlerinde yararlı olabilecek bir eğitim platformudur (Yamamoto ve diğ., 2010, 11).

Eğitimde FATİH Projesi ele alındığında çalışmanın başında da ifade edildiği üzere uzaktan eğitim ve e-öğrenme düşüncelerinden hareketle uygulamaya konulduğundan

bahsedilebilir. Yukarıdaki ifadeler göz önünde bulundurulduğunda projede etkileşimli çalışmaların önem arz ettiği savunulabilir.

Son dönemlerde e-öğrenme süreci içerisinde kullanılan iletişim teknolojileri ve öğretim tasarımları ile ilgili birtakım standartların öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanımının öğrenmeye katkıları üzerinde çalışmalar giderek artmakta ve yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda standarda ulaşmış bu araç ve uygulamalar sürecinde birbirleri ile bütünleşik ve etkileşimli olarak tasarlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu amaçla e-öğrenmede etkili ve verimli bir öğrenme süreci için öğrencilerin öğretmenle, birbirleri ile ara yüzle ve içerikle etkileşimi etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Özellikle içerik ve ara yüz tasarımı elektronik öğrenme ortamlarında öğrencinin öğrenme gereksinimlerinin karşılanması ve kendi kendine öğrenebilmesi için tasarım mühendislerince etkileşimli olarak yapılmalıdır (Güney, 2010, 20).

Eğitimde teknolojinin kullanımının faydaları birçok araştırma ile tespit edilmiş bir gerçekliktir. Fakat teknolojinin ders içinde uygulama alanının belki de en kritik noktası hazırlanan materyallerdir. İyi hazırlanmamış bir materyal ile öğretim faaliyetinin istenilen düzeyde olmayacağı herkesçe kabul edilebilecek bir sonuçtur.

Yılmaz ve Sarı (2010)'ya göre uzaktan eğitim uygulamalarında kullanıcının öğrenme materyallerini etkileşimli olarak kullanabilmesi önemli yararlar sağlamaktadır. Bu bağlamda yapılan görüşmelerde araştırmaya katılan öğrenci grubuna yöneltilen 2, 5, 6 ve 7 nolu, öğretmen grubuna sorulan 5, 6, 7, 8, 9 ve 14 nolu, idarecilere yöneltilen 1 nolu sorular ışığında Fatih Projesi incelendiğinde, tüm paydaşlar ve projede çalışmış olan araştırmacının ortak görüşü; hazırlanan ders içi ve ders dışı eğitim materyallerinde etkileşimin az olduğu yönündedir. Örneğin öğretmenlerden Ö4, kendisine yöneltilen 8 nolu soruda ders materyallerinde etkileşimin yok denecek kadar az olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerden E3 ise kendisine yöneltilen 5. soruda ders materyal ve içeriklerinin yetersizliğinden bahsetmiştir. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde etkileşimli materyallere hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bugün dünyanın eğitim sistemleri ile ön sıralarda görünen ülkelerinin kullandığı çağdaş eğitim teknolojilerinin çoğunluğunun etkileşime dayalı olduğu gözlemlenmektedir. Bu açıdan Eğitimde FATİH Projesi kapsamında hazırlanan uygulama materyallerinin öğrenci ve öğretmenler ile etkileşimlerinin artırılmasının Proje'nin etkililiği açısından olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

Ders kitaplarının elektronik ortamda taratılıp akıllı tahtaya ve öğrenci tabletlerine yüklenmeleri çok olumsuz görünmemekle birlikte, günümüz Bilgisayar Destekli Öğretim mantığını da tam doğruladığı söylenemez. Bu açıdan ders etkinlikleri, alıştırma-pratik yapma etkinlikleri ve değerlendirme uygulamalarında öğrenci ve öğretmenin sanal ortamda daha etkin çalışabilecekleri yazılımların hazırlanmasının çağdaş eğitim anlayışı ile paralellik sağlayacağı savunulmaktadır.

Ülkemizdeki birçok özel okulun sahip olduğu etkileşimli uygulamalarının Eğitimde FATİH Projesi kapsamında devlet okullarına da sağlanmasının eğitimde fırsat eşitliğine olumlu yönde katkı sağlayacağı gibi projenin etkililiğini de artıracığı söylenebilir.

2. Altyapı ve Teknik Özelliklerin İyileştirilmesi

Bir sistemin doğru olarak çalışabilmesi için en önemli dayanak noktalarından birisi fiziksel altyapısı olarak ifade edilebilir. Altyapı ve teknik özelliklerin istenen düzeyde olması çalışmada istenilen sonuca gidilmeyi kolaylaştıracaktır. Altyapı ve teknik problem yaşayan çalışmaların ise başarıya ulaşması güç görünmektedir.

Eğitimde FATİH Projesi gelişen teknolojiyi merkeze alan anlayışı ile öne çıkmaktadır. Neredeyse tüm bileşenlerinde elektronik teknolojiden bahsetmek mümkündür. Teknik ve altyapı özellikleri ile ilgili olarak öğrenci grubuna 5, 7, 10 ve 13, öğretmen grubuna 7 ve 14, idareci grubuna 2, 5 ve 10 nolu sorular yöneltilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda tüm paydaşların ortak görüşü FATİH Projesi'nde teknik ve altyapı problemleri olduğuyla ilgilidir. Örnek vermek gerekirse, öğrencilerden K2, 10 numaralı soruya verdiği cevapta internete bağlanma probleminden bahsettiği görülmektedir. Yine yöneticilerden İ2 ise kendisine yöneltilen 5. soruya teknik aksaklıkların projeyi olumsuz yönde etkilediğini vurgulamıştır. Bunun yanı sıra yapılan gözlemlerde ve araştırmacının projede görev almasından kaynaklanan mesleki deneyimlerinde teknik ve altyapı problemlerinin gözle görülebilir olduğu tespit edilmiştir.

Projenin teknik özellikleri akıllı tahta, öğrencilere ve öğretmenlere dağıtılan tablet bilgisayarlar ve bunlar için hazırlanan fiber optik internet teknolojisini merkeze alan bir sistemden oluşmaktadır. Paydaşlarla yapılan görüşmelerde bu üç teknik elemana göre şu sonuçlar elde edilmiştir;

Etkileşimli (Akıllı) Tahta

Akıllı tahta üç bölümden oluşmaktadır. Bunlar lcd bilgisayar, mürekkepli kalem kullanılan beyaz bölüm ve tebeşir kullanılan yeşil bölüm. Öncelikle tebeşir bölümü ile lcd ekran bölümünün yan yana olması lcd ekranın çok fazla miktarda toza maruz kalmasına sebep olmaktadır. Bu da yakın gelecekte teknik sorunların çıkabileceğini göstermektedir. Bunun yanı sıra lcd ekranın taşınabilir hafızalarla ilişkisi sadece iki usb hub ile sağlanmıştır. Bu durum en küçük arızaların bile giderilememesine sebep olmaktadır. Usb çıkışların lcd ekrana bağlı olması ve kırılmaları ya da arızalanmaları durumunda ancak teknik ekibin çözebileceği bir problem haline gelmesi projenin uygulayıcılarını zor durumda bırakmaktadır. Bunun ile ilgili teknik servis yetkililerine ulaşılmaya çalışıldığında okul idarecileri büyük güçlük yaşamakta ve en küçük arızalarda proje çalışmaları problem yaşanan derslik için sona ermektedir.

Özellikle öğretmen paydaşları ile yapılan görüşmelerde etkileşimli tahta ile tablet bilgisayarlar arasında iletişim olmamasının hem zamandan hem de dersin etkililiği açısından kayıplara sebebiyet verdiği görülmüştür. Akıllı tahta ile tablet bilgisayarlar arasında iletişim sağlandığı takdirde projenin verimliliğinin artacağı düşünülmektedir.

Yukarıdaki düşünceleri destekler nitelikte, Kuzu ve diğ. (2012, 24)'nin, hazırladıkları FATİH Projesi Pilot Uygulama Değerlendirmesi'ne göre öğretmen paydaşlarının teknik sorunlar açısından en fazla (%63) etkileşimli tahta ile tablet bilgisayarlar arasında veri aktarımı yapılamamasını gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablet Bilgisayarlar

İki farklı firmadan temin edilen tablet bilgisayarların paydaşlara göre en önemli problemi yavaş çalışmaları ve çok ağır olmaları. Özellikle öğrencilerle yapılan görüşmelerde sahip oldukları akıllı telefonlarla bile daha hızlı bilgiye ulaştıklarını bu yüzden tabletleri taşımak istemedikleri düşünceleri ağırlık kazanmıştır.

Bir mobil bilgi ve iletişim aracından beklenen en önemli iki özellik kolay taşınabilir ve bilgiye hızlı ulaşılabilir olması olduğu düşünülmektedir. Tablet bilgisayarların bu problemlerinin yanı sıra yazılımsal ve donanımsal arıza durumlarında yine ilgili formatör öğretmenin müdahalesini zorlaştıracak taşınabilir belleklerin takılamaması

gibi sorunlar söz konusudur. Teknik yetkililere ulaşmanın çok zor olduğu bu durumda projenin yürütülmesi yine çok zor bir hale gelmektedir.

Tablet bilgisayarların kilitleme dışında öğretmen bilgisayarı ile iletişiminin olmaması ders içi etkinlikleri yavaşlattığı gibi sınıf yönetimini de zorlaştırmaktadır. Günümüz teknolojilerinin çok basit uygulamalar ile çözebildiği bu durumun iyileştirilmesi halinde projenin ders içi etkinliğinin artacağı düşünülmektedir.

Fiber Optik İnternet Bağlantısı

Eğitimde FATİH Projesi'nin teknik altyapısında en çok göze batan çalışma ülkemizde de çok yeni olan fiber optik altyapı olarak ifade edilmektedir. Yirmi birinci yüzyılın en büyük ihtiyaçlarından biri haline gelen bilgiye hızlı erişim noktasında bu teknoloji önemli fırsatlar sunmaktadır. İnternete erişimi elli kata kadar hızlandırabilen bu teknolojinin eğitime entegrasyonunun birçok fayda meydana getireceği düşünülmektedir.

FATİH Projesi'nde fiber optik internet ağının kullanılması araştırmanın yapıldığı okulda internet teknolojisine hızlı erişimi sağladığı görülmektedir. Fakat erişimin hızlı olması yanı sıra birçok internet sayfasının yasaklı olması ve Eba tarayıcıdan kaynaklanan problemler sebebi ile fiber optik altyapıdan tam manası ile yararlanılamamaktadır. Gerek araştırmanın yapıldığı okuldaki paydaşların gerekse araştırmacının ortak görüşüne göre yasaklamalar ve Eba tarayıcısı bu ileri teknolojinin önünde büyük bir engel olarak görülmektedir.

Paydaşların istedikleri bilgiye ulaşamamaları sebebi ile fiber optik teknolojiden daha yavaş olmasına rağmen kendilerine ait mobil cihazlar ve erişimleri kullandıkları gözlemlenmektedir. Yasakların daha makul ölçülere indirgenmesi ve eba tarayıcısında yapılacak geliştirmeler ile bu hızlı teknolojiden daha rantabl faydalanılabileceği düşünülmektedir.

3. Bölgesel Bir Çalışma

Dünya ülkelerinin çoğunda, ülke insanların farklı sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklere sahip olması eğitim çalışmalarının tek bir merkezden yönetilmesini zorlaştırmıştır. Birçok ülke bu zorluklarla baş edebilme adına bölgesel eğitim anlayışına gitmiştir. Örneğin Almanya federal yapıya sahip bir cumhuriyettir. Ülkede

eğitim sistemi eyaletlere göre farklılık göstermektedir. Bu ülkedeki eğitim kurumları devlet ve yerel yönetimler tarafından plnlanıp, finanse edilmektedir. Eyaletler arasındaki eğitim uygulamaları konusundaki farklılıkları gidermeleri amacıyla “Kültür Bakanlığı Sürekli Konferansı” ile “Federal Eğitim ve Bilim Bakanlığı” gibi çeşitli örgütlerin çabalarına rağmen eyaletlerdeki okul yapıları arasında hala büyük ölçüde farklılıklar bulunmaktadır (Demirel, 2000, 104). Diğer bir ülke olan İngiltere ele alındığında idari bölünüş bölgesel yönetimlerden (iller ve mahalli bölgeler) olmaktadır. Bu nedenle eğitim sistemi yerel yönetim odaklıdır (Arslan, Kılıç, 2000, 5). Yine Amerika Birleşik Devletleri’nde de benzer durumlardan söz etmek mümkündür.

Ülkemizin sosyo-ekonomik ve kültürel durumu incelendiğinde birçok farklı durum söz konusu olduğu söylenmektedir. Eğitimde FATİH Projesi tüm Türkiye’yi kapsayan bir çalışmadır. Bu açıdan farklı sosyo-ekonomik düzeyde olan ve farklı kültürlerin etkisi altında olan bölgelere göre çalışmanın yapılmasının projenin etkililiği açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Bu açıdan ğrenci grubuna 3 ve 11, ğretmen grubuna 4 ve 6, idareci grubuna 6 ve 9 nolu sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevaplar ışığında projede bölgesel bir çalışmaya ihtiyaç duyulduğu savunulabilir. Örneğin öğretmenlerden 2, kendisine yöneltilen 4. soruya verdiği yanıtta ülkemizin bölgelerine göre durumun değişeceğinden söz etmiştir. Bunun yanı sıra okul yöneticilerinden İ1 kendisine yöneltilen 6 numaralı soruda İstanbul ile tüm Türkiye arasında farklar olduğundan bahsetmiştir. Ayrıca araştırmacının çalıştığı ve gözlemlerde bulunduğu İstanbul’un iki farklı ilçesi için bile çok farklı ihtiyaçların olduğu tespiti, projede bölgesel bir çalışmaya gereksinim duyulduğu düşüncesini kuvvetlendirmektedir.

Araştırmanın yapıldığı okulda ğretim materyallerinin öğrenen özelliklerine uygun olarak tasarlanmaması projenin bütün paydaşlarının ortak görüşü olarak büyük bir sorun olarak görülmektedir. Bu açıdan öğrencilerin uygulamaları basit görmeleri projenin etkililiğini olumsuz yönde etkilemektedir.

Eğitimde fırsat eşitliği çatısı altında aynı konuların farklı eğitim uygulamalarıyla işlendiği materyallerin hazırlanmasının gerçek bir eşitlik sağlayabileceği düşünülmektedir. FATİH Projesi’nin teknik altyapısı bu çalışmalara uygun ortam sağlamaktadır. Üniversiteler ile yapılacak bir çalışma ile etkileşime çok açık bir

eğitim ortamı oluşturulabileceği savunulmaktadır. Hazırlanacak olan materyaller ile eğitim durumları açısından ülkemizin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine mevcut halden daha iyi bir duruma gelineceği düşünülmektedir.

Ülkemizin farklı sosyo-ekonomik ve kültürel yapıları sahip olması FATİH Projesi ile birlikte toplumsal açıdan sahip olunan özellikleri eğitim çatısı altına da toplayabilmemizi sağlayacağı söylenebilir. Bir çok farklı seviyeye uygun zengin öğretim materyalleri Eğitimde FATİH Projesi merkezinde bir araya getirilme imkanının oluşturulabileceği görülmektedir.

Aynı kazanımları değişik sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklere göre çeşitlendirilmiş alternatif öğrenme durumlarının bir veri tabanında toplanması ve seçimin dersi yürüten öğretmene bırakılmasının faydalı olacağı söylenebilir.

Bu sayede birçok uygulama kullanıma hazır bir şekilde elektronik ortam sayesinde tüm eğitim-öğretim ortamlarına istifade edilebilir bir şekilde hazırlanabileceği düşünülmektedir.

4. Öğrenen Özellikleri Dikkate Alınmalı

Hızlı bir değişim içinde bulunan dünya, eğitimdeki yenilik ve gelişmeleri kavrayan, kendilerine düşen görevin farkında olan ve bu görevlerini bilinçli olarak yerine getiren bireylere ihtiyaç duymaktadır. İnsanoğlunun varlığını sürdürmesi savaşmasına, kendini sürekli yenilemesine bağlıdır. Fizyolojik yaşam için beslenme ve üreme ne ise toplumsal yaşam için de eğitim odur (Dewey,1996, 16). Değişime ayak uydurmada pasif olan öğrenen, demokratik bir toplumda girişimci olmanın ya da sorumluluk almanın ne demek olduğunu bilemez. Toplumsal yapı ve işleyişte, kültür içeriğinde ve toplumlararası ilişkilerde meydana gelen değişimler, toplumdaki olanakları ve ihtiyaçları değişik hale getirmektedir (Ertürk, 1981). Toplumda yaşayan bireylerin ilgi ve ihtiyaçları da sürekli değişmektedir. Her birey sürekli ve etkin olarak, yeni yaşantılarının ışığında kendini yeniler (Abbott, Ryan, 1999, 67).

Eğitimde FATİH Projesi'nin, temelde bilgisayar destekli eğitimin eğitim bilimlerindeki ileri sürdüğü alternatifleri kullandığı gözlemlenmektedir. BDE, Köksal'a göre (1981) öğrencinin bir bilgisayar karşısında, öğrencilerin gösterebilecekleri türlü tepkiler göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir ders yazılımı ile karşılıklı etkileşimde bulunarak kendi öğrenme hızına göre kullanabildiği

öğretim türü, bu soruna ilişkin uygulama ve araştırma alanı olarak ifade edilmiştir. Burada dikkati çeken kendi öğrenme hızı birçok farklı yerde farklı şekillerde öğrenen özelliklerine vurgu yapılacak şekilde ifade edilmiştir. Buradan hareketle, FATİH Projesi'nin bu durumu göz önünde bulundurması gerektiği düşünülmektedir.

Öğreticilik mesleğinin belki de en zor yanı; öğretici hangi stile sahip olursa olsun, tüm farklı stildeki insanlara eşit olarak seslenebilmesidir. Kuşkusuz, öğretici kendi kişilik özelliklerini tercihlerini, sağlıklı bir kuramsal nedene bağlı olmak koşulu ile öğretim sürecine yansıtabilirler (Varış ve diğ., 1998, 83).

Yapılan araştırmada ilgili lisede çalışmaya katılan bütün öğrenci paydaşlarıyla yapılan görüşmelerde öğrenen özellikleri ile ilgili problemlerin olduğu görülmüştür. Öğrenen özellikleri ile ilgili araştırmaya katkıda bulunan 5, 6 ve 8. sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin olumsuz cevaplar verdiği görülmektedir. Diğer paydaşların verdiği yanıtlarda öğrenci grubunu teyit eder mahiyettedir. Bunun yanı sıra yapılan doğrudan gözlemlerde öğretim teknolojilerinin ve materyallerin öğrencilerin ilgisini çekmediği tespit edilmiştir. Bunların sonucu olarak FATİH Projesi'nin öğrenen özelliklerine yeterince duyarlı olmadığı düşünülebilir.

Öğrencilerin öğrenme stilleri, öğrenme hızları, ilgi, istek, merak ve kabiliyetlerine göre ders materyallerini kullanabilecekleri bir eğitim ortamının hazırlanması bu iyi niyetli çalışmanın başarısını artıracak savunulmaktadır. Sadece ders kitaplarını taratılması yerine öğrencilerin değişik yaş gruplarına, değişik öğrenme özelliklerine sahip öğrencilere alternatif öğrenme durumları sağlayacak platformların gerek elektronik gerekse fiziksel ortamda sağlanması Türk Eğitim Sistemi'nin yıllardır yaşadığı problemlere belki de daha kabul edilebilir teklifler sağlayacağı düşünülmektedir.

Her yaştaki öğrenci grubunun değişik etkinliklere farklı düzeyde ilgisinin olacağı kabul edilebilir bir gerçekliktir. Hazırlanan alternatif elektronik ve fiziksel öğrenme ortamları içinde öğrencilerin genel olarak daha fazla tercih ettikleri durumlar istatistiksel veriler olarak toplanıp incelendiğinde projenin ilerleyen dönemlerinde hangi yöntem ve tekniklere daha çok yer verebileceği tespit edilebilecektir. Bu açıdan FATİH Projesi'nin hızla değişen ve gelişen teknolojiye ayak uydurması sağlanıp, projenin geleceği garanti altına alınabilecektir. Türk Eğitim Sistemi'nin en

büyük problemlerinden gösterilen güncel kalamama sorunu bu şekilde çözüme kavuşturulabileceği düşünülmektedir.

Öğrenen özelliklerine dikkat edilmeyen projelerin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de başarısızlığa uğradıkları herkesçe kabul edilebilir bir gerçekliktir. Bu açıdan FATİH Projesi'nin vaat ettiği öğrenci merkezli eğitim anlayışını tam manası ile yerine getirebilmesi için öğrenen özelliklerine daha ciddi yaklaşımlarla eğilmesi gerektiği söylenebilir. Bu şekilde eğitim sistemimizdeki tüm öğrencilerin kendilerini mutlu, huzurlu ve başarılı hissedeceği bir duruma gelebileceği düşünülmektedir.

5. Fırsat Eşitliği

Eğitimde Fırsat eşitliği sadece FATİH Projesi'nin değil cumhuriyet tarihi boyunca Türk Milli Eğitim Sistemi' nin de en önemli hedeflerinden birisi olmuştur. Bu özellik çeşitli sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklere sahip olan tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de çözümü zor olan bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte bir insanın diğer tüm insanlarla eşit eğitim şartlarına sahip olması insanoğlunun doğuştan sahip olduğu hakların başında gelmektedir. Fakat değişen ekonomik şartlar ve modern dünya bu eşitliği bozabilecek alternatif yollar üretmektedir. Devletler ise ekonomik açıdan farklılaşan toplumun eğitim açısından da ciddi şekilde farklılaşmanın olmaması için tedbirler almaktadır.

Eğitimde fırsat eşitliğinin yani anlamı, yoksullara eğitim imkanı sunmanın ötesinde anlam kazanarak bireylere yetenek ve zekalarını optimum düzeyde geliştirme fırsatı vermek anlamına gelmektedir. Bu nedenle, eğitim kurumları bireyin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarabildiği ve geliştirebildiği oranda fırsat eşitliği sağlamış olacaktır (Genç, Eryaman, 2007, 92).

Eğitimde FATİH Projesi, eğitimde fırsat eşitliği için iyi niyetli bir çalışma olarak gözlemlenmektedir. Ülkemizin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine kadar tüm okullarında teknolojik açıdan bir iyileştirmeye gidilmektedir. Konu ile ilgili hazırlanan öğrenci grubunda 9, öğretmen grubunda 11 ve idareci grubunda 7. soruda katılımcılara FATİH Projesi'nin fırsat eşitliği sağlayıp sağlamadığı sorulmuştur. Verilen cevaplar genel olarak diğer soruların aksine olumlu olmuştur. Fakat cevaplar araştırmacı tarafından farklı kurumlarda yapılan gözlemler ve diğer başka sorularla irdelendiğinde bu eşitliğin teknik özellikler ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Örnek

vermek gerekirse okul yöneticilerinden İ2, kendisine yöneltilen 7 numaralı soruya, tüm Türkiye’de altyapı olarak aynı olanaklar sağlandığı, bu açıdan fırsat eşitliğinden bahsetmenin mümkün olacağını vurgulamıştır. Yine öğretmenlerden Ö2 teknik olanaklar açısından fırsat eşitliğinin söz konusu olduğunu ifade etmiştir.

Eğitimde fırsat eşitliği, toplumun tüm bireyleri için eğitim ortamının gerek fiziksel gerekse psikolojik açıdan herkesin ihtiyacına eşit şekilde cevap verecek biçimde dizayn edilmesinden geçmektedir. Burada ihtiyaç kavramı önem kazanmaktadır. Ülkemizin değişik okullarında öğrencilerin çok farklı sosyo-kültürel ve ekonomik özellikleri bulunmaktadır. Bu açıdan daha önce bahsedilen bölgesel çalışma durumuna da dikkat edilerek herkes için olumlu bir öğrenme ortamının hazırlanmasına gereksinim duyulduğu görülmektedir. Yoksa eşitlik yapmaya çalışılırken, daha büyük bir eşitsizliğe sebebiyet verme noktasına gelinilebilir.

Yukarıdaki bahsi geçen bilgilerle birlikte Fatih Projesi eğitimde fırsat eşitliği için çok olumlu olanaklar sağladığı araştırmada ön plana çıkmaktadır. Bu durum ayrıntıda da iyi planlanıp, uygulandığında ülkemizde eleştiri konusu olan fırsat eşitliği problemi ile ilgili önemli adımlar atılabileceği düşünülmektedir.

6. İletişim Temelli Bir Çalışma Olmalı

İletişim teknolojisindeki yenilikler her alanda olduğu gibi, eğitimde de etkili olmaktadır. Eğitim ortamı, bu teknolojilerle hızla değişmektedir. Eğitim araç ve gereçlerinin, teknolojideki bu yeniliklerle birlikte yenilenmesi, günün gereksinimlerine cevap verebilir duruma gelmesi kaçınılmazdır. Böyle bir gelişim ortamı içinde eğitime teknolojik bir nitelik kazandırma gereği de güncel konulardan biri olmuştur. Teknolojik olanaklardan yararlanmayan eğitim, artık, günün toplumsal ve bireysel beklenti ve gereksinimlerine yanıt verememektedir. Eğitim alanında kullanılan teknolojinin, ileri düzeyde çağdaş bir teknolojiye dönüştürülmesi en öncelikli konular arasındadır (Karasar, 2004, 117).

Küreselleşen dünyada, gelişen ve sürekli değişen teknolojik imkanlar sayesinde iletişim gün geçtikçe daha kolaylaşmakta ve hızlanmaktadır. Bu açıdan modern insan iletişimin her türlü özelliği ile ilgili bilgi sahibi olma mecburiyetini üzerinde hissetmektedir. Dünya ülkeleri eğitim siteminde bu özelliklere yer vermekte öğrencilerini Dünya insanı olacak şekilde dersler ve etkinlikler sunmaya

çalışmaktadırlar. Ülkemizde de durum bundan farklı değildir. Eğitimde FATİH Projesi bu açıdan iyi bir fırsat olarak görülmektedir. Çalışmanın iletişim konusundaki hassasiyeti ilk çalışmanın başladığı günlerde özellikle belirtilmiştir.

Araştırmada öğrenci grubuna 7, 9 ve 11. sorularda, öğretmen grubuna 8,11 ve 13. sorularda ve idareci grubuna 6,7 ve 8. sorularda iletişim konusu ile ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Örnek vermek gerekirse öğrencilerden E4, kendisine sorulan 11 nolu soruya verdiği yanıtta, projede iletişim ile ilgili hiçbir uygulamanın bulunmadığına dikkat çekmiştir. Bunun yanı sıra öğretmenlerden Ö4 ise kendisine yöneltilen 8. Soruya verdiği cevaplar arasında projedeki iletişim eksiklerine yer vermiştir. Gerek projede çalışan araştırmacının gözlem ve görüşleri, gerekse araştırmaya katılan paydaşların ortak görüşlerine başvurulduğunda iletişim açısından projenin birçok eksiği olduğu ifade edilmektedir. Bu durumun projenin temel hedefleri ile çeliştiği söylenebilir.

Öncelikle ders içi etkileşimde tabletlerin akıllı tahta ile ve diğer tabletler ile uygun bir biçimde iletişime geçememesi eğitim durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Der içinde öğretmenin akıllı tahtada gösterdiği bir uygulamaya öğrencilerin en azından soru-cevap kısmında bile müdahale edememeleri, çözülen bir sorunun öğretmenin ekranına direk ulaşamaması hem zaman açısından hem de elektronik alt yapının gerektiği şekilde kullanılamaması açısından problemlere sebebiyet vermektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin ve öğretmenlerin proje üzerinden birbirleri ile görüşmemeleri ders dışı etkinliklerde hiçbir şekilde projenin işlerliğinin olmadığını göstermektedir.

Projede gerek elektronik altyapı gerekse kullanıcılar arasında iletişim özellikleri artırılması halinde birçok açıdan projenin işlerliği ve etkililiğinde olumlu yönde bir ilerleme olacağı düşünülmektedir. Ulusal alanda hazırlanacak bir iletişim platformunda değişik şehirlerdeki öğretmenlerimiz ve öğrencilerimiz arasında etkileşim sağlanıp, projenin tüm yurt genelinde etkililiğini artırma faaliyetlerinde olumlu bir ilerleme kaydedileceği düşünülmektedir. Uluslar arası alanda diğer ülkelerin milli eğitim bakanlıkları ile yapılacak anlaşmalar ile öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz kendi çalışmalarını ve uygulamalarını dünya çapında sergileme ve değerlendirme şansı yakalayabilecekleri düşünülmektedir.

Ulusal ve uluslar arası etkileşimli bir proje her zaman çağının ötesine gitmeyi hedefleyebilir. Güncel kalmanın en önemli basamaklarından sayılan iletişim ile öğrencilerimiz hem eğitimsel hem de sosyal ve kültürel açıdan kendilerini yenileme imkanı bulabileceklerdir. Projenin altyapısının bu imkanı sağlıyor olması bir fırsat olarak gözükmektedir. Bu noktada hazırlanacak uygulamalar ve platformlar denetimli bir şekilde ülkemiz eğitimcilerini ve öğrencilerini dünyaya açmada önemli bir kapı niteliği sunacağı söylenebilir.

7. Yasaklar Gözden Geçirilmeli

Bir projenin başarıya ulaşmasındaki en önemli etkenlerden bir tanesi paydaşlar arasındaki karşılıklı güven olarak ifade edilebilir. Bu açıdan öğrenci grubuna 5,6, 8, 10, 11 ve 13, öğretmen grubuna 7, 9, 10, 12 ve 14, idareci grubuna 4, 5, 8 ve 10 numaralı sorular yöneltilerek bahsi geçen durum irdelenmeye çalışılmıştır. Projenin öğrenci ile temas haline geldiği her alanda ciddi yasakların bulunması projenin tüm uygulayıcı ve kullanıcıları tarafından olumsuz bir şekilde karşılanmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde paydaşların yasakları nasıl kırdığı veya kırmaya çalıştığı ve ancak bunu başaranların projeye dahil olduğu, başaramayanların ise projeden vazgeçtikleri tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada öğrenciler, ders içi ve ders dışı etkinlik ve çalışmalarında her uygulamadaki bir çok yasak karşısında zorlandıklarını, bu sebeple kendi dijital ve basılı imkanları ile daha çok çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu noktadan bakıldığında öğrenci yanı kullanıcı paydaşları açısından, projenin yasaklar yüzünden neredeyse kullanılamaz hale geldiği söylenebilir.

Projenin uygulayıcıları olan öğretmenlere göre ise, eğitim durumları ile yaptıkları çalışmalarda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan bazı sitelere ve uygulamalara bile giremediklerini, bu açıdan projenin işlerliğinin düşük olduğunu vurgulamışlardır.

İdareci paydaşları ile yapılan görüşmelerde, yasaklar konusu ile ilgili öğrenci ve öğretmenlerden çok şikayet aldıklarını, bu konuda kendilerinin de bir çare üretemediklerini ifade etmişlerdir.

Yasakların bir projenin işlerliğini bu kadar önemli bir şekilde olumsuz etkilemesinin bu yasakların kabul edilebilir düzeyde olmadığı gösterdiği söylenebilir. Katı bir şekilde uygulanan yasaklama çalışmalarının projeyi daha güvenilir yapmayacağı

herkesçe kabul edilebilen bir gerçektir. Yapılan görüşmelerde paydaşların öğrencilerin yasakları nasıl kırdıkları ile ilgili söyledikleri sözler bu gerçeği destekler bir durumdadır.

Yapılan görüşmelerde özellikle projenin paydaşlarına daha fazla güvenilmesi ve çalışmaların bu düşünce çerçevesinde geliştirilmesi gerektiği düşüncesi önem kazanmıştır. Özellikle günümüzde internet teknolojisinin ulaşılma yaşının çok düşmesi ve ulaşılma sayısının çok artması, zaten hali hazırda öğrencilerin diledikleri gibi şahsi imkanları ile özgürce interneti kullanabilmelerini sağlamaktadır. Özellikle her bir paydaşa, bir kullanıcı adı ve şifresi verilmesinin ve herkesin kendi hesabı üzerinden sisteme giriş yapmasının ve özgürce projenin imkanlarını kullanmasının projenin işlerliği açısından önem arz ettiği düşüncesi önem kazanmıştır.

Özellikle öğretmen kullanıcılara özel yetki tanınması ile ders içi etkinliklerin daha etkili olacağı ve projeden iyi istifade edileceği düşünülmektedir.

8. Öğretmen, Öğrenci, İdareci ve Veli Eğitimleri Verilmeli

Yapılan bir çalışmanın başarıya ulaşmasındaki en önemli etkenlerden birinin çalışmaların uygulayıcılarının ve kullanıcılarının proje ile ilgili sahip oldukları bilgi olarak ifade edilebilir. Bu noktada projeye başlamadan önce verilecek eğitimlerin çok önemli olduğu anlaşılmaktadır. FATİH Projesi için de aynı durumdan söz edilebilir. Yapılan görüşmelerde öğrenci grubuna 2, 7, 8, 10 ve 12, öğretmen grubuna 3 ve 4, idareci grubuna 3 ve 8 nolu sorular yöneltilerek bu durum irdelenmeye çalışılmıştır. Verilen cevaplar ve araştırmacının yaptığı gözlemler ışığında proje ile ilgili paydaşların neredeyse tamamının çalışma ile ilgili kısa da olsa bir eğitime alınmadıkları anlaşılmıştır. Bu açıdan proje ile ilgili tüm paydaşların eğitime ihtiyaç duydukları savunulabilir.

Paydaşların eğitim almayışları ve proje hakkında bilgileri olmadan projeye dahil olmalarının olumsuz etkiler oluşturduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra bir de yasakların çalışmaları zorlaştırması projenin işlerliğini durma noktasına getirdiği ifade edilebilir. Özellikle yüksek yaş gurubu uygulayıcıların teknolojiye karşı olumsuz tutumları, projeden kaçınmalarına ve kendilerini projenin paydaşı olarak görememelerine sebebiyet vermiştir. Bu grup için projenin şuanda işlerliğinden bahsetmenin mümkün olmadığı düşünülmektedir.

Çalışmanın ilerleyen dönemlerinde yapılacak planlama ile hazırlanacak proje eğitimlerinin faydalı olacağı savunulmaktadır. Projeye yeni dahil edilecek olan paydaşların yanı sıra mevcut paydaşların da eğitime alınarak projenin hedefleri, uygulama yöntemleri ve gelişen teknoloji ile ilgili yapılacak eğitim çalışmaları ile paydaşların mevcut korku ve önyargılarının giderilebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abbott, John, Terence Ryan. 1999. Constructing Knowledge, Reconstructing Schooling. **Educational Leadership**. November: 66-69.
- Akkoyunlu, Buket. 1998. Eğitimde Teknolojik Gelişmeler. **Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler**. ed. Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 3-12.
- _____. 2002. Educational Technology in Turkey: Past, Present and Future. **Educational Media International**. s.39 (2): 165-174.
- Alakuş, Ali Osman. 2003. Öğretme-Öğrenme Sürecinde Uzaktan Öğretim ve Türkiye'deki Yansımaları. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**. c.2 s.6: 72-82.
- Alkan, Cevat. 2005. **Eğitim Teknolojisi**. 7. bs. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Altınçelik, Bahriye. 2009. İlköğretim Düzeyinde Öğrenmede Kalıcılığı ve Motivasyonu Sağlaması Yönünden Akıllı Tahtaya İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altun , Sadegül Akbaba. 2006. Complexity of Integrating Computer Technologies into Education in Turkey. **Educational Technology and Society**, c. 9. s. 1: 176-187.
- AÖF. 2008. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi. <https://anadolu.edu.tr/tr/acikogretim-egitim-sistemi>.
- Arslan, Metin, Çiğdem Kılıç. 2000. Bazı Avrupa Ülkelerinde ve Türkiye'de Zorunlu Eğitimde Yönlendirme Çalışmalarının Değerlendirilmesi. **MEB Dergisi**. s.148.
- Asimov, Issac. 2006. **Bilim ve Buluşlar Tarihi**. çev. Elif Topçugil. Ankara: İmge Kitapevi.
- Atman, Çiğdem. 2005. Matematik Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Yeterlilikleri. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bacanak, Ahmet, Orhan Karamustafaoğlu, Sacit Köse. 2003. Yeni bir bakış: Eğitimde teknoloji okuryazarlığı. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. s.14: 191-196.
- Barker, Peter, Harry Yeates. 1985. **Introducing Computer Assisted Learning**. London: Prentice Hall Int.

- Beşli, Zuhale. 2007. Teknoloji ve Toplum: Ortaöğretim Öğrencilerinde Teknoloji Kullanımı ve Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Binbaşoğlu, Cavit. 1991. **Öğrenme Psikolojisi**. 5. bs. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Boyraz, Zehra. 2008. Türk Eğitim Sisteminde Eğitim Teknolojisinin Eğitim-Öğretim Kalitesine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Clark, Keith. 2000. Urban Middle School Teachers' Use of Instructional Technology. **Sam Houston State University Journal of Research on Computing in Education**. c. 2. s. 33: 178-195.
- Coldeway, Dan. 1986. Distance Education in Canada. **Learner Characteristics and Success**. ed. Ian Mugridge, David Kaufman. London: Croom-Helm: 81-93
- Collis, Betty. 1996. Computers in Education. **International Encyclopedia of Educational Technology**. London: Pergamon: 102-108.
- Çilenti, Kamuran. 1988. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Demirel, Özcan. 2000. **Karşılaştırmalı Eğitim**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- _____. 2011. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Özcan, Sadi Seferoğlu, Esed Yağcı. 2004. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. 5. bs. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Özcan, Eda Erdem. 2002. Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. s.23: 83-87.
- Dewey, John. 1996. **Demokrasi ve Eğitim**. çev. M. Salih Otaran. İstanbul: Başarı Yayıncılık.
- Eğitek, 2002. Türkiye’de Eğitim Teknolojisi. Eğitim ve Teknoloji Bülteni. s.1. <http://egitek.meb.gov.tr/bulten/evt/evt1/evt4.html>.
- _____. 2006. Uzaktan Eğitim. <http://egitek.meb.gov.tr/Kapaklink/UzaktanEgitim/UzaktanEgitim.html>.
- Eğitim Teknolojisinin Yararları. [16.06.2013]. http://www.turkceciler.com/egitek/egitek_yararli_ilkeler.html.
- Ergin, Akif. 1995. **Öğretim Teknolojisi ve İletişim**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ertürk, Selahattin. 1981. **Diktacı Tutum ve Demokrasi**. Ankara: Saydam Matbaacılık.
- _____. 1998. **Eğitimde program geliştirme**. 10. bs. Ankara: Meteksan A. Ş.

- Esen, Hasan. 2003. Buji ile Ateşlemeli Motorlar için Uzaktan Eğitim Multimedya Ortam Tasarımı, Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Fer, Seval. 2004. İngilizce Öğretmenliği Aday Öğretmenlerinin Meslek Yaşamlarında Kullanacakları ile Üniversitedeki Öğretim Elemanlarının Kullandığı Öğretim Materyalleri Arasındaki İlişki. **Eğitim Araştırmaları Dergisi**, c:5. s. 17: 147-163.
- Galbraith, John Kenneth. 1967. **The New Industrial State**. Boston: Houghton Mifflin.
- Genç, Salih Zeki, M. Yunus Eryaman. 2007. Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması. **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. c.9 s.1.
- Göktaş, Yüksel, Nuray Temur Gedik, Aslıhan Kocaman Karaoğlu, Kürşat Çağıltay. 2009. Öğretim Teknolojilerinin Osmanlı İmparatorluğu Dönemindeki Tarihsel Gelişimi. **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi**, s. 24: 81-92.
- Gülbahar, Yasemin. 2009. **E-öğrenme**. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Günay, Durmuş, Ali Arıdur. Teknolojinin Konumu ve Niteliği. II. Teknoloji, Kalite ve Üretim Sistemleri Konferansı, 07-08 Haziran 2001. Bolu.
- Güney, Zafer. 2010. E-Öğrenme Tasarımlanması. Türkiye’de E-Öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar. ed. Gonca Telli Yamamoto, Uğur Demiray, Mehmet Kesim. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Hızal, Alişan. 1993. Eğitim Teknolojisi Ders Notları. Basılmamış Ders Notları. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Hotomaroğlu, Aslıhan Tüfekçi. 1997. Bilgisayar Destekli Öğretimde Ders Yazılımının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- International Technology Education Association [08.04.2013]. Standards for Technological Literacy: Content for the Study of Technology. http://www.iteaconnect.org/TAA/Publications/TAA_Publications.html.
- İşman, Aytekin. 2001. Bilgisayar ve Eğitim. **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. s.2: 1-34.
- _____. 2003. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. 1. bs. İstanbul: Değişim Yayınları.
- _____. 2011. **Uzaktan Eğitim**. 4. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karademirci, Arzu Hancı. [15.12.2012]. Öğretim Teknolojileri: Tanımı ve Tarihsel Gelişimine Yeniden Bakmak. Akademik Bilişim Konferansı. Muğla: 10-12 Şubat 2010. http://ab.org.tr/ab10/kitap/karademirci_AB10.pdf.

- Karasar, Şahin. 2004. Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri. **The Turkish Online Journal of Educational Technology**. c. 3 s. 4: 117-125.
- Kaya, Zeki. 2006. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. 2. bs. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Keegan, Desmond. 1998. On Defining Distance Education. Distance Education: International Perspectives. ed. David Sewart, Desmond Keegan, Borje Holmberg. London: Routledge.
- Keser, Hafize. 1988. Bilgisayar Destekli Öğretim İçin Bir Model Önerisi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocaoğlu, Bayram. 2013. Lise Öğretmenlerinin Fatih Projesi Teknolojilerini Kullanmaya Yönelik Öz-Yeterlik İnançları: Kayseri İli Örneği. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Köksal, Aydın. 1981. **Bilişim Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kranzberg, Melvin. 1986. **Technology and History: Kranzberg's Laws, Technology and Culture**. Baltimore: The John Hopkins University Press.
- Kuzu, Abdullah, Mehmet Gültekin, Yüksel Göktaş. 2012. FATİH Projesi Plot Uygulama Değerlendirmesi.
- Lortoğlu, Aslıhan. 2008. Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğretim Programı Kapsamında, Eğitim Teknolojisi Uygulamalarında Karşılaştıkları Güçlükler. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Maddux, Cleborne, LaMont Johnson, Jerry Willis. 1997. **Educational Computing: Learning with Tomorrow's Technologies**. 2. bs. Boston: Allyn and Bacon.
- Maguth, Brad. M. 2009. Investigating Student Use Of Technology For Informed And Active Democratic Citizenship İn A Global And Multicultural Age. Yayımlanmamış Doktora Tezi. The Ohio State Üniversitesi
- McNeill, William H. 2003. **Dünya Tarihi**. çev. Alâeddin Şenel. 7. bs. Ankara: İmge Kitabevi.
- Numanoğlu, Gülcan. 1995. Bir Eğitim Ortamı Olarak Bilgisayardan Yararlanmada Politika ve Stratejiler. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öksüz, Cumali, Şerife Ak Karakoç. (2010). İlköğretim Okullarında Matematik Derslerinde Teknoloji Kullanım Düzeyini Belirleme Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, s. 32: 372-383.

- Polat, Ebru. 2014. Öğretmen Adaylarının FATİH Projesi Çerçevesinde e-İçerik Geliştirme Becerilerinin Değerlendirilmesi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saçlı, Ahsen. 2009. Uluslararası Çevre Politikaları Çerçevesinde Çevre-Teknoloji İlişkisi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sakallı, Mukaddes, Gizem Bakay, Gülsen Hüssein. [22.05.2013]. Yeni Eğitim Teknolojilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. <http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/135.doc>.
- Salman, Şerife. 2013. Fatih Projesi Kapsamında Yer Alan Öğretmen ve Öğrencilerin Projeden Beklentileri ve Bilişim Teknolojilerine Karşı Algıları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Senemoğlu, Nuray. 2011. **Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya**. 19. bs. Ankara: Pegem Akademi.
- Simonson, Michael, Ann Thompson. 1994. **Educational Computing Foundations**. New York: Merrill, an Imprint of Macmillan Publishing Company.
- Simonson, Michael, Sharon Smaldino, Michael Albright, Susan Zvacek. 2003. **Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education**. 2. bs. New Jersey: Prentice Hall.
- Sönmez, Veysel. 1999. **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**. 8. bs. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin ,Tuğba Yanpar, Soner Yıldırım. 2002. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Ankara: Anı Yayınları.
- Şimşek, Nurettin. 2002. BİG16 Öğrenme Biçemleri Envanteri. **Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi**. c.1. s.1: 33-47.
- Tabancalı, Erkan. 2003. **Örgütsel Değişme Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşlıbeyaz, Elif. 2010. Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Destekli Matematik Öğretiminde Matematik Algılarına Yönelik Durum Çalışması: Lise 3.Sınıf Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tor, Hacer. 1993. Teknoloji ve Aile. **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi**. c.1. s. 1: 39-48.
- Uçar, Metin. 1998. İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Uşun, Salih. 2004. **Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri**. 2. bs. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uzaktan Eğitim Taslak Raporu. 2004. http://bilisimsurasi.org.tr/listeler/tbs-egitim/belge/att-0052/01-tbs_ue_taslak_rapor.doc.
- Ünal, Semra. 2009. **Eğitim Teknolojisine Giriş**. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Varış, Fatma, Cem Babadoğan, Dilek Gözütok, Oğuz Gürbüzürk, Suat Pektaş, Tanju Gürkan. 1998. **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Alkım Yayınları. s. 83
- Yalın, Halil İbrahim. 2007 **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Ankara: Nobel Basımevi.
- Yamamoto, Gonca Telli, Uğur Demiray, Mehmet Kesim. 2010. Türkiye’de E-Öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yanpar, Tuğba. 2006. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**. 7.bs. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek. 2011. **Nitel Araştırma Yöntemleri**. 8. bs. Ankara:Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Şevket, İsmail Sarı. 2010. PHP GD Kütüphanesi Kullanılarak Etkileşimli Uygulama Geliştirme. Türkiye’de E-Öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar. ed. Gonca Telli Yamamoto, Uğur Demiray, Mehmet Kesim. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 185-200.
- Yılmaz, Yusuf. 2011. Mobil Öğrenmeye Yönelik Lisansüstü Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Farkındalık Düzeylerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

Ek 1.Görüşme formları

Ek 1.a. Öğrenci Görüşme Formu

Cinsiyet:

Yaş:

Sınıf:

Bölüm:

- 1.Sence neden Fatih projesine ihtiyaç duyulmuştur?
- 2.Ders olarak sana ne kattı? Örnek verebilir misin?
- 3.Fatih projesinin yaşam boyu (sürekli) öğrenmeyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?
- 4.Hayatını etkileyecek iyi bir proje mi? Neden?
- 5.Fatih projesi elektronik ortamda öğrenmeyi olumlu yönde etkiliyor mu?
- 6.Beklentilerinizi karşılıyor mu? Nasıl?
- 7.Kendini geliştirmede bu projenin sana yardımcı olduğunu düşünüyor musun? Nasıl?
- 8.Mezun olduğunda bu proje sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olacağını düşünüyor musun? Nasıl?
- 9.Fatih projesi düşünme becerilerini (yaratıcı, eleştirel vb.) geliştiriyor mu? Nasıl? Örnek verebilir misin?
- 10.Fatih projesi sen ve arkadaşlarına Türkiye'deki diğer öğrencilerle bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmada fırsat eşitliği sağlıyor mu? Neden?
- 11.Sence Fatih projesi interneti herkes için güvenli bir ortam haline getirebilir mi? Nasıl?
- 12.Bu proje internet kullanım oranını olumlu yönde etkiler mi? Uluslararası sosyal iletişim sağlıyor mu? Nasıl?
- 13.Ailen bu projeye nasıl bakıyor? Bu projeden memnunlar mı?
- 14.Genel olarak Fatih projesi nasıl buluyorsunuz? Ne tür eksikler var?

Ek 1.b. Öğretmen Görüşme Formu

Cinsiyet:

Yaş:

Eğitim Durumu:

Meslek Kıdemi:

Branş:

- 1.Fatih projesi hakkında genel bir bilgi verebilir misiniz?
- 2.Sizce neden Fatih projesine ihtiyaç duyulmuştur?
- 3.Öğrenciler üzerinde olumlu olumsuz ne gibi etkileri gözlemlediniz?
- 4.Fatih projesinin yaşam boyu öğrenmeyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?
- 5.Fatih projesi e-öğrenmeyi olumlu yönde etkiliyor mu? Ders olarak size ne kattı? Örnek verebilir misiniz?
- 6.Fatih projesi öğrencinin kendini geliştirmesini sağlıyor mu? Nasıl?
- 7.Beklentilerinizi karşılıyor mu? Şu hali ile sizi tatmin ediyor mu? Nasıl?
- 8.Sizce ortaöğretimden mezun olan bir öğrenci bu proje sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olabilir mi? Nasıl?
- 9.Hangi içerik olsa sizin için daha faydalı olur?
- 10.Fatih projesi öğrencinin düşünme becerilerini geliştiriyor mu? Nasıl? Örnek verebilir misiniz?
- 11.Fatih projesi bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmada fırsat eşitliği sağlıyor mu?
- 12.Sizce Fatih projesi interneti toplumun tüm kesimleri için güvenli bir ortam haline getirebilir mi? Nasıl?
- 13.Bu proje internet kullanım oranını olumlu yönde etkiler mi? Nasıl?
- 14.Genel olarak Fatih projesi nasıl buluyorsunuz? Nasıl daha iyileştirilebilir?

Ek 1.c. Yönetici Görüşme Formu

Cinsiyet:

Yaş:

Eğitim Durumu:

Meslek Kıdemi:

Görevi:

- 1.Sizce neden Fatih projesine ihtiyaç duyulmuştur?
- 2.Fatih projesi hakkında genel bir bilgi verebilir misiniz? Aksaklıklar meydana geldi mi?
- 3.Memnuniyetleriniz nelerdir? Okula bir hava getirdi mi? Programa bir şeyler kattı mı?
- 4.Fatih projesinin yaşam boyu öğrenmeyi nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?
- 5.Fatih projesi öğrencinin kendini geliştirmesini sağlıyor mu? Nasıl?
- 6.Sizce ortaöğretimden mezun olan bir öğrenci bu proje sayesinde temel bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinliklerine sahip olabilir mi? Nasıl?
- 7.Fatih projesi bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmada fırsat eşitliği sağlıyor mu?
- 8.Sizce Fatih projesi interneti toplumun tüm kesimleri için güvenli bir ortam haline getirebilir mi? Nasıl?
- 9.Bu proje internet kullanım oranını olumlu yönde etkiler mi? Nasıl?
- 10.Genel olarak Fatih projesi nasıl buluyorsunuz? Daha iyi nasıl olabilirdi?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Mecit CÜCÜ
Doğum Tarihi : 30/09/1986
Doğum Yeri : İzmir
E-Posta : mecitcucu@gmail.com.tr

EĞİTİM DURUMU

2010-2014 :Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Böl. Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı.- İstanbul
2004-2008 :Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, BÖTE Bölümü
2000-2004 :Çimentaş Lisesi (Y.D.A.) -İzmir

İŞ DENEYİMİ

2013-2014 : **Md. Yrd.-** Dr. Refik Saydam Ortaokulu, Bahçelievler, İstanbul
2012-2013 : **Öğretmen.-** Mustafa Kemal Ortaokulu, Güngören, İstanbul.
2012-2013 : **Öğretmen.** - Vefa Lisesi, Fatih, İstanbul
2008-2012 : **Öğretmen.-** Hacı Süleyman Bey İlköğretim Okulu, Fatih, İstanbul.